

Regionale inndelinger

En oversikt over standarder i norsk
offisiell statistikk

Engelsk hovedtittel

Eng. undertittel

Norges offisielle statistikk

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene.

Serien omfatter også publikasjonene Statistisk årbok, Historisk statistikk og Regionalstatistikk, samt Standarder for norsk statistikk og Veiviser i norsk statistikk.

Official Statistics of Norway

This series consists mainly of primary statistics, statistics from statistical accounting systems and results of special censuses and surveys, for reference and documentation purposes. Presentation is basically in the form of tables, figures and necessary information about data, collection and processing methods, and concepts and definitions. In addition, a short overview of the main results is given.

The series also includes the publications Statistical Yearbook, Historical Statistics and Regional Statistics, as well as Standards for Norwegian Statistics and Guide to Norwegian Statistics.

© Statistisk sentralbyrå, januar 1999

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4608-3

Emnegruppe

00.00 Oversikter

Emneord

Region

Regionalstatistikk

Standard

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Falch Hurtigtrykk

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Forord

Denne publikasjonen gir en oversikt over de fleste regionale inndelinger som brukes til innsamling, bearbeiding og presentasjon av data i norsk offisiell statistikk.

Formålet med publikasjonen er å presentere et referanseverk for regionale inndelinger, å fremme ensartet bruk av inndelingene internt i SSB og å gi rettledning til instanser utenfor SSB som bruker slike inndelinger.

Arbeidet med de regionale inndelingene har vært utført av en prosjektgruppe bestående av Mona Takle, Erik Nymoene, Lars, Claude Courbat og Anne Gro Hustoft. Mona Takle har ledet prosjektet og ansvarlig seksjonssjef er Elisabetta Vassenden ved Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Det er blitt avholdt to høringsrunder under utarbeidelsen av publikasjonen. Et utkast ble i januar/februar 1998 sendt på intern høring i SSB. Videre ble det holdt en ekstern høring i tidsrommet fra 25. mai til 15. juli 1998 for institusjoner som er ansvarlige for en eller flere av inndelingene. Høringsinstansene omfattet også etater og/eller institusjoner som har god kjennskap til regionale inndelinger generelt. Statistisk sentralbyrå er takknemlig for alle mottatte bidrag. Publikasjonen ble behandlet og godkjent i SSBs standardutvalg 9. november 1998, og vedtatt av administrerende direktør 5. januar 1999.

Inndelingene gjelder pr. 1. juli 1998, dersom annet ikke nevnes. Publikasjonen vil legges ut på Internett, og ettersom noen av inndelingene endres forholdsvis ofte, blir det tatt sikte på å oppdatere publikasjonen på Internett regelmessig. Etater som er ansvarlige for inndelinger oppfordres til å gi beskjed om endringer. Statistisk sentralbyrå setter også pris på synspunkter fra brukerne (e-postadresse: Mona.Takle@ssb.no).

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 5. januar 1999

Svein Longva

Johan-Kristian Tønder

Preface

This publication provides an overview of most of the regional classifications that are used for collection, processing and presentation of data in Norwegian official statistics.

The purpose of the publication is to present a frame of reference to the producer and user of statistics, to encourage consistent use of the regional classifications within Statistics Norway and finally to provide a guidance for organisations outside Statistics Norway that use these regional classifications.

The publication has been prepared by a working group consisting of Mona Takle, Erik, Lars Rogstad, Claude Courbat and Anne Gro Hustoft. Mona Takle has directed the project, and responsible Head of Division is Elisabetta Vassenden, Division for Population and Education Statistics.

In January/February 1998 a draft of this publication was subject to internal comments within Statistics Norway. Further, from 25 May to 15 July 1998, official comments were collected from those institutions responsible for one or more of the regional classifications. Organisations with general knowledge of regional classifications were also among the bodies entitled to comment. Statistics Norway is grateful to all the contributors. The publication was discussed and approved by the standard committee in Statistics Norway 9 November 1998, and sanctioned by the General Director 5 January 1999.

The classifications apply per 1 July 1998, unless otherwise stated. The publication will be published on the Internet, and since some of the regional classifications are changed relatively often, the aim is to update the publication on the Internet regularly. Institutions responsible for the regional classifications are requested to report changes. Statistics Norway also appreciates comments from the users (e-mail: Mona.Takle@ssb.no).

Statistics Norway
Oslo/Kongsvinger, 5 January 1999

Svein Longva

Johan-Kristian Tønder

Innhold

1.	Innledning	9
1.1.	Formålet med publikasjonen	9
1.2.	Om begrepet "standard" i SSB	9
1.3.	Om begrepet "region" i SSB	9
1.4.	Regionalstatistikk	10
1.5.	Kilder for regionale data	10
1.6.	Systemer for lagring, uttak og bearbeiding av regionale data	11
1.7.	Publikasjonens oppbygging	11
1.8.	Beskrivelse av den enkelte inndeling	12
2.	Administrative inndelinger	14
2.1.	Alminnelige sivile inndelinger	15
2.1.1.	Landet	16
2.1.2.	Fylke	19
2.1.3.	Kommune	22
2.2.	Rettslige inndelinger	24
2.2.1.	Lagdømme/Lagdøme	26
2.2.2.	Lagsokn	27
2.2.3.	Domssokn	28
2.2.4.	Forliksrådsrets/Forliksrådskrins	29
2.3.	Kirkelige inndelinger	30
2.3.1.	Bispedømme/Bispedøme	31
2.3.2.	Prosti	33
2.3.3.	Prestegjeld	34
2.3.4.	Sokn	35
2.4.	Offentlige serviceorganers administrative inndelinger/Offentlige serviceorgans administrative inndelinger	37
2.4.1.	Bydel	38
2.4.2.	Politidistrikt	39
2.4.3.	Lensmannsdistrikt	41
2.4.4.	Poststed/Poststad	42
2.4.5.	Valgkrets/Valkrins	43
2.4.6.	Skolekrets/Skolekrins	44
2.4.7.	Tollsted/Tollstad	45
2.4.8.	Helseregion	47
2.4.9.	Vassdragsområde - nedbørfelt	49
2.4.10.	Hydrologisk statistikkområde	50
2.4.11.	Fangstområde	51
2.4.12.	Villreinområde	52
2.4.13.	Distriktpolitisk virkeområde/Distriktpolitisk verkeområde	53
2.4.14.	Arbeidsgiveravgiftsone/Arbeidsgjevaravgiftsone	55
2.4.15.	NUTS	57
3.	Statistiske inndelinger	59
3.1.	Statistiske inndelinger under landsnivå	60
3.1.1.	Standard for regioninndeling (REGIN)	61
3.1.2.	Landsdel	63
3.1.3.	Fylkespar	66
3.1.4.	Grunnkrets/Grunnkrins	67
3.1.5.	Delområde	70
3.1.6.	Tettsted/Tettstad	71
3.1.7.	Bostedsstrøk/Bustadstrok	73
3.1.8.	Handelsområde	74
3.1.9.	Prognoseregion	77
3.1.10.	Kommuneklasse	78
3.1.11.	Sentralitet	80
3.1.12.	Klassifisering av kommuner etter innbyggertall/Klassifisering av kommunar etter innbyggjartal	83

3.1.13. Distriktsinndeling av ordreservert i bygg og anlegg	84
3.1.14. Regional inndeling av bruktboligpriser/ Regional inndeling av priser på brukte bustader.....	85
3.1.15. Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen/Geografisk gruppering av prisrapportører til byggjekostnadsindeksen	86
3.2. Statistiske inndelinger av land	87
3.2.1. Land i utenrikshandelsstatistikk/Land i utanrikshandelsstatistikk.....	88
3.2.2. Land og statsborgerskap i personstatistikk/Land og statsborgarskap i personstatistikk	89
3.2.3. Verdensdeler/Verdsdelar	

Referanser	91
-------------------------	-----------

Vedlegg A	93
------------------------	-----------

Vedlegg B.....	94
-----------------------	-----------

Vedlegg C.....	95
-----------------------	-----------

Vedlegg D	97
------------------------	-----------

Vedlegg E.....	99
-----------------------	-----------

De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk	117
---	------------

Figurregister

1.	Innledning	9
1.	Oversikt over sentrale regionale inndelinger	12
<hr/>		
2.	Administrative inndelinger	14
2.	Oversikt over de administrative inndelingene	14
3.	Oversikt over de alminnelige sivile inndelingene	15
4.	Havområdene rundt Norge	18
5.	Fylker	21
6.	Oversikt over de rettslige inndelingene	24
7.	Rettslige inndelinger	25
8.	Oversikt over de kirkelige inndelingene	30
9.	Eksempel fra soknekatalogen	30
10.	Bispedømmer	32
11.	Politidistrikter	40
12.	Helseregioner	48
13.	Distriktpolitiske virkeområder	54
14.	Arbeidsgiveravgiftsoner	56
15.	NUTS-inndelingen	58
<hr/>		
3.	Statistiske inndelinger	59
16.	Oversikt over de statistiske inndelingene	59
17.	De ulike nivåene i standard for regioninndeling	61
18.	Landsdeler	65
19.	Grunnkretser og tettsteder i Fredrikstad kommune	69
20.	Handelsområder	75
21.	Klassifisering av kommuner etter sentralitet	81

1. Innledning

1.1. Formålet med publikasjonen

Formålet med publikasjonen er å gi en oversikt over de ulike regionale inndelingene som brukes til innsamling, bearbeiding og presentasjon av data i norsk offisiell statistikk. Ifølge Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (statistikkloven) er offisiell statistikk statistikk som gjøres tilgjengelig for allmennheten av Statistisk sentralbyrå (SSB) eller annet statlig organ. Dette er med andre ord ikke en oversikt over alle regionale inndelinger som finnes, og publikasjonen dekker heller ikke alle spesielle inndelinger som brukes i enkeltoppdrag og i forskningsøyemed i Statistisk sentralbyrå, men oversikten beskriver de inndelinger som blir definert som standarder i SSB. Målet for presentasjonen av standardene i denne publikasjonen er tredelt. For det første ønsker en å sikre ensartet bruk av inndelingene internt i SSB, dvs. at *når de inkluderte regionale inndelingene anvendes, skal de anvendes slik de er definert i denne publikasjonen*. For det andre ønsker en at publikasjonen kan anvendes som referanseverk både for statistikkprodusenten og statistikkbrukeren med informasjon det ikke er plass til i de enkelte statistikkprodukter. For det tredje ønsker en at publikasjonen kan være til hjelp og rettledning for andre som tar i bruk noen av de nevnte inndelingene, og dermed bidra til konsistent bruk også utenfor SSB.

Oversikten over inndelingene omfatter bl.a. opplysninger om bakgrunn, forholdet til andre inndelinger, bruksområde og ansvarlig seksjon i SSB, og eventuell ansvarlig ekstern etat.

Inndelingene er av svært forskjellig karakter. Noen er allment brukt, mens andre er mer spesielle inndelinger som brukes innenfor bestemte felt. Noen er forholdsvis stabile og har sin styrke i nettopp det, andre vil ut ifra sin natur skifte i takt med samfunnsutviklingen. Denne dokumentasjonen av inndelingene vil uansett sees på som standard for bruk i norsk offisiell statistikk pr. publiseringstidspunkt.

1.2. Om begrepet "standard" i SSB

En standard kan defineres som et dokument som angir regler og retningslinjer for en aktivitet eller for resultatet av den (Bokmålsordboka, Universitetsforlaget 1993). I "Retningslinjer for arbeidet med statistiske standarder og systemer i Statistisk sentralbyrå - rev. av adm. direktør pr. 1. nov. 1997" (Statistisk sentralbyrå 1998a) slås det fast at statistiske standarder som brukes i SSB skal være godkjent av administrerende direktør.

Alle de regionale inndelingene som presenteres her er definert som statistiske standarder. Dette er på bakgrunn av at de er "faste oppsett" som brukes i SSBs offisielle statistikk, og at de er godkjent av administrerende direktør.

SSB har sterke interesser i å standardisere definisjoner av statistiske enheter og kjennemerker for de data som brukes i administrative registre og rutiner. En slik standardisering er nødvendig for å kunne benytte statistiske og administrative data i en koordinert statistikkproduksjon.

I "Statusrapport om standardarbeidet i Statistisk sentralbyrå pr. 31.12.1997" (Statistisk sentralbyrå 1998a) beskrives standardarbeidet på følgende måte:

"All statistikkproduksjon er rettet mot å identifisere og å beskrive grupper som er mest mulig homogene i en nærmere bestemt forstand. Formålet med en standardisering er å kunne stille sammen statistikk fra ulike sektorer og ulike kilder og å kunne sammenligne statistikk over tid og mellom regioner. Standardarbeidet består i å definere enheter, grupper av enheter og kjennemerker og å sikre at den samme definisjon og gruppering brukes i ulike statistikker."

For å bidra til samordning av standardarbeidet på tvers av seksjonene, og sørge for at endringer i standarder formidles til alle brukere i SSB, planlegges det en felles database for statistiske standarder i SSB.

1.3. Om begrepet "region" i SSB

En region er et område eller sted, og brukes vanligvis om en del av et større hele. Begrepet region vil i denne publikasjonen benyttes om ulike geografiske nivå, fra det globale til det lokale. Eksempler på regioner er *Norge*, som en del av Europa, eller *Østfold*, som en del av Norge. Å regionalisere er å dele et område inn i regioner ut ifra visse kriterier. Regionalisering gjøres for mange formål av analytisk, organisatorisk eller annen art. I praksis kan nye regioner på et gitt geografisk nivå etableres både ved å slå sammen (gruppere) mindre enheter og ved å dele opp større enheter.

Det finnes to hovedprinsipper å regionalisere etter. Ved å avgrense regioner som internt er mest mulig ensartede med hensyn til bestemte forhold, søker en å danne *homogene regioner*, som f.eks. "tettbygde strøk". Ved avgrensning av *funksjonelle regioner*, er det samspillet mellom dets ulike delområder som er avgjørende, f.eks. vil interaksjonene mellom et handelssentrum og dets omland definere et «handelsområde». Etablerte regionaliseringer kan være mindre analytisk pregede og mer et resultat av pragmatiske valg i historiens løp. Denne publikasjonen vil bare kort og generelt gjøre rede for de ulike inndelingers formål og tilblivelse.

Forvaltningsregionene er en type funksjonelle regioner som er organisert for administrative formål og bygget opp og utviklet innenfor nasjonalstatenes ramme. Disse regionene er en del av det nasjonale hierarkiet. I Norge dreier det seg om stat, fylker og kommuner. Denne tredelingen går i prinsippet igjen i de fleste europeiske

land, men størrelsen på enhetene og deres ansvarsområde kan variere mye mellom landene.

Dokumentasjon av utvikling, bruk og referanser til standardiserte regionaliseringer bidrar til at regionalstatistikk lettere blir fullstendig, konsistent og sammenlignbar i tid og rom.

1.4. Regionalstatistikk

Regionalstatistikk blir i SSB brukt som en samlebetegnelse på all statistikk som har en regional fordeling. Det aller meste av statistikken som produseres av SSB er regionalstatistikk, da det gis tall for f.eks. fylker og kommuner innenfor de fleste emner. Statistikk som gis på landsnivå, f.eks. nasjonalregnskapet, kan sies å være regional i de tilfellene der Norge sees på som en del av et hele, og det foretas en sammenligning mellom ulike land.

Brukerne av regionale data er en svært sammensatt og uensartet gruppe. Eksempler på brukere er lokale forvaltningsorganer, privatpersoner, private bedrifter eller sentrale administrative organer. Forskningsinstitusjoner vil også ha behov for detaljert statistikk på ulike geografiske nivå og regionaliseringer.

Behovet for regionalstatistikk har økt som følge av desentralisering av oppgaver til kommuner og fylkeskommuner, og som følge av statens behov for kunnskap om tjenestenivå og behov i kommunene. Et nytt, integrert rapporteringssystem for regionalstatistikk mellom staten og kommunene (KOSTRA) samt mellom staten og fylkeskommunene, (FylkesKOSTRA) er i ferd med å overta for de mange sektorvise statistikkssystemene.

1.5. Kilder for regionale data

Produksjon av regionalstatistikk baserer seg på de samme kildene som den øvrige emnebaserte statistikken innenfor det aktuelle temaet. Data til statistikkproduksjonen innhentes blant annet fra ulike landsomfattende administrative registre, ved annen indirekte innsamling fra institusjoner (hvorav noen har egne registre), og dessuten ved direkte innsamling fra oppgavegivere i form av intervjuundersøkelser, postenqueter og fullstendige tellinger. Kildene kan deles inn på følgende måte:

- a) Administrative registre
- b) Statistiske registre
- c) Fullstendige tellinger
- d) Spesielle statistiske undersøkelser
- e) Utvalgsundersøkelser
- f) Kart- og fjernanalyser

a) Administrative registre

Bruk av eksisterende administrative registre for produksjon av løpende statistikk får stadig større

betydning i SSB. Sentrale registre er bl.a. Det sentrale folkeregisteret, GAB-registeret (register for grunneiendommer, adresser og bygninger), ligningsregistrene (ett for personer og ett for selskaper), lønns- og trekkoppgaverregisteret, arbeidstakerregisteret og bedriftsregisteret.

Registrene inneholder mikrodata, f.eks. individer eller bedrifter, der ulike kjennemerker er knyttet til de registrerte enhetene. Kjennemerkene kan være regioner, f.eks. bostedskommune, og i statistikkproduksjonen vil de registrerte enhetene med samme regionale kjennemerke aggregeres opp til statistikk om regionen.

GAB-registeret er i en spesiell stilling mht. regionale inndelinger. Adresseregisteret (A-delen i GAB) inneholder alle landets adresser, med kjennemerker som koordinater, grunnkrets (og dermed delområde og kommune), postnummer, kode for bostedsstrøk (tett/spredt-kode), skole- og valgkrets og kirkesokn. GAB-registeret har også valgfrie kretser under begrepet "Annen krets 1 og 2". I dag brukes denne muligheten bl.a. for registrering av bydelsinndelingen i Oslo og Bergen. For alle enheter som kan stedfestes med adresse fra GAB, kan også de øvrige regionale kjennemerkene utledes.

I tillegg til å være kilde for adresseopplysninger ved produksjon av SSBs kretsfordelte befolkningsstatistikk, er GAB-registeret en sentral datakilde for statistikk over bygninger og byggeaktivitet, eiendommer og eiendomsomsetning.

b) Statistiske registre

Data fra de administrative primærregistrene og fra egen innsamling blir i SSB til *statistiske* registre, som f.eks. utdanningsregisteret, bedrifts- og foretaksregisteret, inntektsregisteret og selvangivelsesregisteret. At et register er statistisk betyr at det ikke er tillatt å bruke det til annet enn produksjon av statistikk.

c) Fullstendige tellinger

Fullstendige tellinger har tradisjonelt vært viktige kilder for regionalstatistikk på grunn av de omfattende og geografisk detaljerte data som kan gis. Folke- og boligtellinger var fullstendige tellinger til og med 1980, men i 1990 ble det kun foretatt en fullstendig telling for kommuner med under 6 000 innbyggere. For de andre kommunene ble det foretatt en utvalgsundersøkelse. For folke- og bolig tellingen i år 2000 vil persondelen i sin helhet bygges på registeropplysninger, mens bolig tellingen vil bli en skjemabasert fullstendig telling. Landbrukstellingene er også tradisjonelt fullstendige tellinger. Etter hvert som administrative registre bygges opp og kvalitetsforbedres, øker mulighetene for å kunne erstatte tellinger med registerdata.

d) Spesielle statistiske undersøkelser

Spesielle statistiske undersøkelser kan foretas mer eller mindre regelmessig f.eks. ved å sende ut spørreskjema til bedrifter eller kommuner. Som regel vil en søke å dekke alle aktuelle oppgavegivere. Slike undersøkelser oppstår ut fra spesielle behov, og vil ofte ikke gå inn i et løpende administrativt opplegg. Undersøkelsene kan være knyttet til ajourholdet av et rent statistisk register, og være hjemlet i statistikkloven. SSB har som oppgave også å være med på planleggingen av undersøkelser som gjennomføres av sentrale eller landsomfattende lokale administrative organ. Dette gjøres for å unngå dobbeltarbeid for oppgavegiverne, og for å sikre at data kan brukes også til mer generell statistikk.

e) Utvalgsundersøkelser

Utvalgsundersøkelser vil som regel bare gi grunnlag for statistikk for fylker og større geografiske enheter. SSB har gjennomført flere utvalgsundersøkelser som likevel vil være til nytte i regionale vurderinger, f.eks. levekårsundersøkelser, arbeidskraftundersøkelser etc. For en del utvalgsstatistikk er utvalgsplanen lagt opp med tanke på regionale oppgaver (f.eks. sysselsettingsstatistikken). Ved de fleste utvalgsundersøkelser er det viktig med adgang til et ajourført og relevant register både for å trekke utvalget og veie variablene i undersøkelsen.

f) Kart- og fjernanalyser

Kart- og fjernanalyse har fått økt betydning som grunnlag for regional statistikk, særlig innen feltet ressurs- og miljødata. Denne datakilden blir tradisjonelt utnyttet i forbindelse med kartlegging, og kompetansen er særlig knyttet til institusjoner/etater engasjert i topografisk eller tematisk kartlegging.

1.6. Systemer for lagring, uttak og bearbeiding av regionale data

På midten av 1980-tallet utviklet SSB en regionalstatistisk database (RSDB). Databasen var hensiktsmessig bl.a. fordi en fikk samlet store mengder data og dokumentasjon på ett sted. Videre ga den en oversikt over regionale data og hadde fleksible regionaliseringsmuligheter. I databasen kunne en få direkte uttak av data for en rekke regionale inndelinger som f.eks. administrative inndelinger for myndigheter eller administrative organ. Regionaldatabasen var primært et SSB-internt verktøy for ad-hocuttak til kundebestillinger. Databasen ble også i noen grad brukt direkte i tabellproduksjonen, samt i tilknytning til nye elektroniske produkter som Nordisk CD-ROM.

Som et ledd i teknologiskiftet i SSB (overgang fra stormaskin til UNIX-systemer), ble det i 1996 bestemt at arbeidet med en ny regionaldatabase (RD) skulle starte. Til grunn for dette lå blant annet ønsket om bedre brukervennlighet. Ett av kravene som blir stilt til den nye databasen, er at all tverrgående spredning av regional statistikk, både ved tradisjonell publisering og

elektronisk spredning, og i form av periodiske uttak og ad-hocuttak, skal ivaretas. Standarder spiller en viktig rolle for konsistensen og sammenlignbarheten i et fellessystem som en regionaldatabase. Kataloger for forskjellige statistiske standarder skal legges inn i databasen, og det legges stor vekt på at disse blir vedlikeholdt.

SSBs nye regionaldatabase har gått over fra utviklings- til driftsfase. Regionaldatabasen er tilgjengelig for alle ansatte i SSB. Etter en testfase som nå pågår, vil det bli nærmere vurdert hvordan tabeller fra regionaldatabasen best kan gjøres tilgjengelig for eksterne brukere direkte via Internett. En del tekniske og organisatoriske forhold må være avklart før dette kan skje.

1.7. Publikasjonens oppbygging

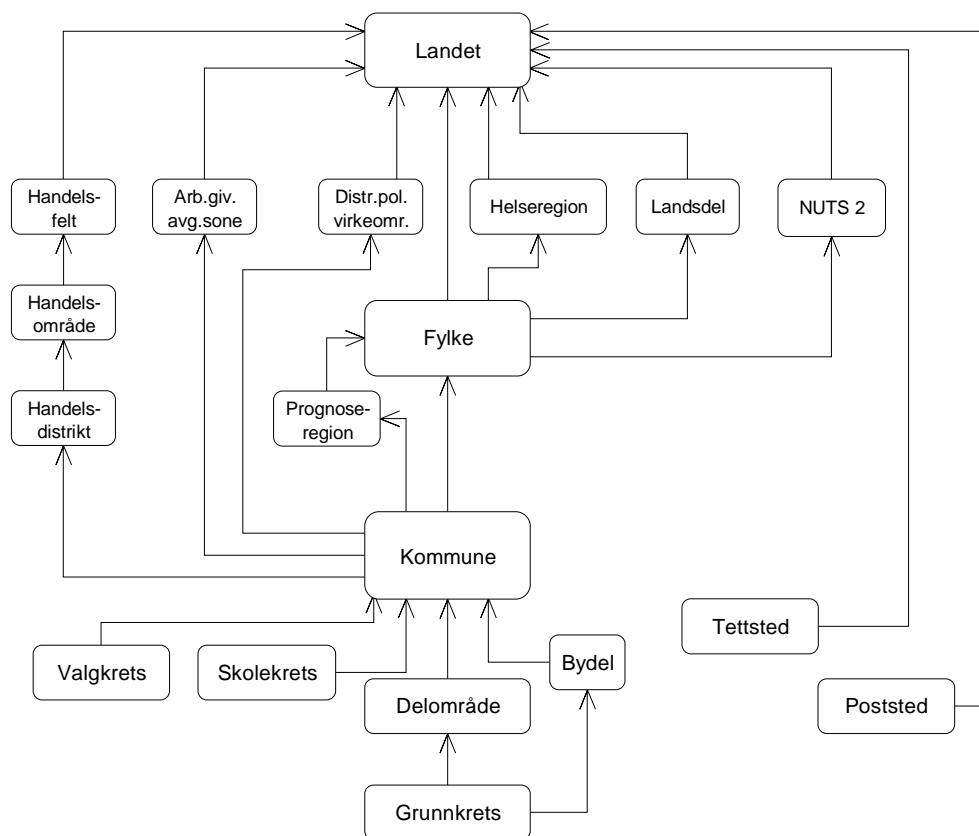
Publikasjonen er todelt; det skilles mellom *administrative* og *statistiske* regionale inndelinger.

De *administrative* inndelingene er inndelinger som er laget av andre etater, gjerne i samarbeid med SSB, for å ivareta en forvaltningsfunksjon. Her vil det som nevnt kun refereres til inndelinger som benyttes i norsk offisiell statistikk. De *administrative* inndelingene deles inn i alminnelige sivile inndelinger, rettslige inndelinger, kirkelige inndelinger og offentlige serviceorganers inndelinger. I den offisielle statistikken har de geografiske spesifikasjonene stort sett vært utarbeidet i samsvar med de *administrative* inndelingene, og særlig er det den alminnelige sivile inndelingen i kommuner og fylker som har vært brukt. I enkelte tilfeller har denne inndelingen vist seg lite hensiktsmessig, og det har da blitt innført spesielle statistiske inndelinger.

Som *statistiske* inndelinger regner en her inndelinger som er utarbeidet av SSB og andre etater for statistiske formål. De deles inn i inndelinger innenfor Norge og inndelinger som innbefatter flere land. Det kan i noen tilfeller være et uklart skille mellom *administrative* og *statistiske* inndelinger.

Figur 1 gir en oversikt over et utvalg av de regionale inndelingene som omtales i denne publikasjonen. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering eller myndighetsforhold mellom regionene. Fylke, kommune og grunnkrets kan sies å utgjøre fundamentet i figuren, dvs. inndelinger som andre inndelinger ofte omfatter.

Figur A. Oversikt over sentrale regionale inndelinger

1.8. Beskrivelse av den enkelte inndeling

Benevnelsen på den enkelte inndeling gjengis i overskriften også på nynorsk dersom den avviker fra bokmål.

For hver inndeling vil det, i den utstrekning det er mulig (jf. den store ulikheten mellom de forskjellige inndelingene), bli gitt et fast sett med opplysninger:

I ingressen vil det bli gitt generelle opplysninger om inndelingen, som formål, bruk, antall enheter osv.

Engelsk oversettelse

Engelsk oversettelse av navnet på inndelingen.

Ansvarlig etat

Navn på etat som har ansvaret for (utarbeider og foretar endringer av) inndelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon i SSB som har ansvaret for vedlikehold av inndelingen i henhold til endringer som iverksettes av ansvarlig etat, ev. på eget initiativ dersom SSB er ansvarlig etat.

Bruksområder i SSB

Dette punktet sier noe om de områder der inndelingen brukes i SSB. Dersom inndelingen benyttes i publikasjoner, nevnes det hvilke eller innenfor hvilket statistikkområde. Noen inndelinger blir hovedsakelig benyttet ved databaseuttak og er viktige enheter for aggregering.

Koding

Kodene benyttes som identifikasjon av enheter og kjennemerker. I mange tilfeller vil koden bestå av et fast antall posisjoner, og da skal ev. ledende nuller også inngå i koden. Et eksempel på dette er kommunenummeret, som skal defineres som en kode med fire posisjoner (karakterer). Kommunenummeret skal alltid fremstå med ev. ledende nuller, som f.eks. 0301 for Oslo kommune.

Dersom ansvarlig etat selv har utarbeidet koder for enhetene, nevnes det. SSB bestreber seg på å bruke de samme kodene som ansvarlig etat, men i enkelte tilfeller kan det være behov for egne koder til bruk i SSB (f.eks. bydeliskoder).

Dokumentasjon

Her nevnes andre kilder som omtaler inndelingen, ev. endringer av inndelingen.

Kartmateriale

Dette punktet gir oversikt over kartmateriale som dokumenterer inndelingen. Her gis det også informasjon om kartmaterialet finnes digitalt, og fra hvilken institusjon kartmaterialet kan bestilles.

Digitalt kartmateriale kan leveres på mange ulike formater (SOSI, ArcInfo Export, mfl) og i forskjellige koordinatsystem og -soner, og datum (f.eks. UTM, sone 33, EUREF89). Dette er i liten grad beskrevet for hver inndeling. Dessuten vil priser og rettigheter til kartmaterialet variere sterkt for den enkelte ansvarlige institusjon.

Flere av inndelingene ble dokumentert i Statens kartverks Nasjonalatlas for Norge, Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Mer informasjon om dette finnes i vedlegg A.

Forholdet til andre inndelinger

Under dette punktet gis det informasjon om hvordan inndelingen ev. sammenfaller med eller avviker fra andre inndelinger. I vedlegg B presenteres i tillegg en samlet oversikt over inndelinger som kan bygges opp av grunnkretser, kommuner eller fylker.

Historisk utvikling

Her opplyses det om vesentlige endringer i antall enheter, koding, navn, samt hyppighet av endringer.

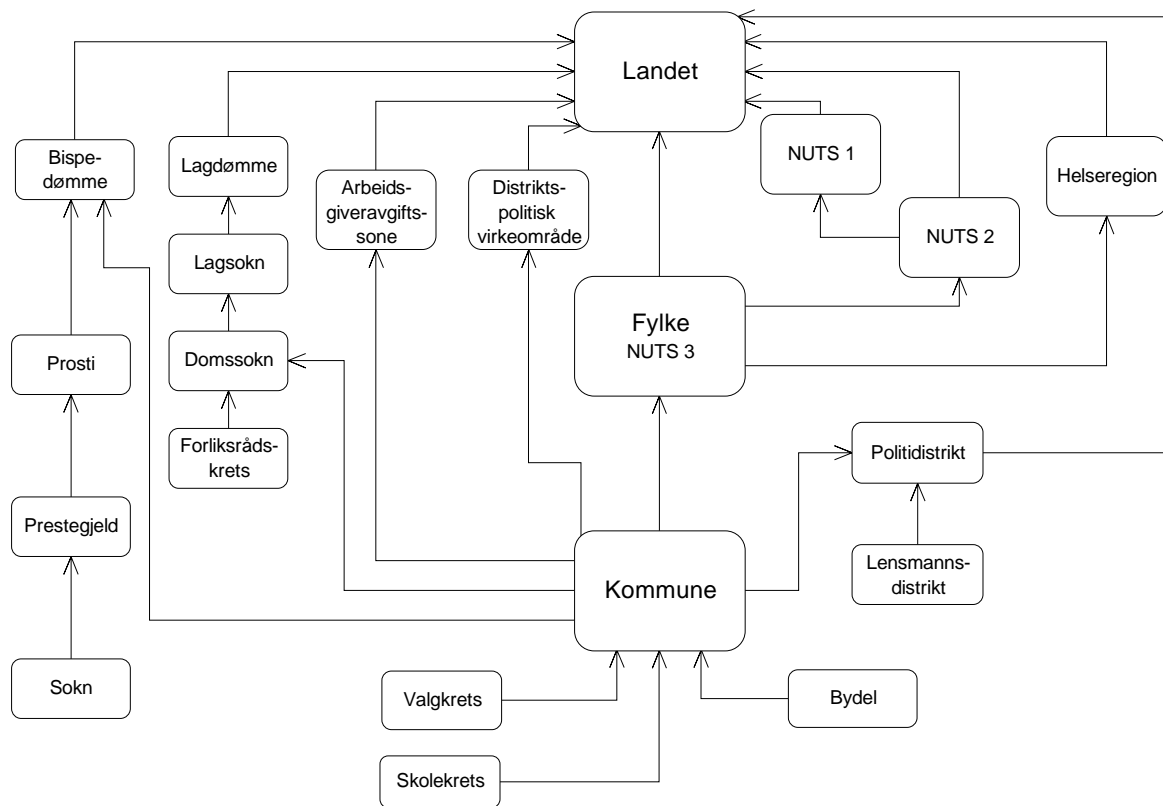
Inndelingen

Selve inndelingen, dvs. enhetene, presenteres, ev. med tilhørende koder. I enkelte tilfeller vil en slik oversikt være for omfattende til å kunne vises i sin helhet i denne publikasjonen (f.eks. grunnkretser). Det vil da vises til annen dokumentasjon.

I vedlegg C gis det kortfattede opplysninger om regionale inndelinger som er gått ut av bruk i SSB siden forrige dokumentasjon av de regionale inndelingene i SSB (upublisert materiale: BVA, 5/3 - 1992).

2. Administrative inndelinger

Figur B. Oversikt over de administrative inndelingene

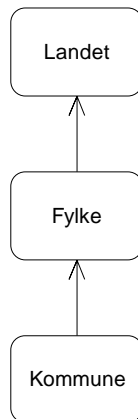
Figur 2 gir en oversikt over sammenhengen mellom de ulike administrative inndelinger som presenteres i dette kapitlet. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering eller myndighetsforhold mellom regionene.

2.1. Almennelige sivile inndelinger

[Civil divisions]

- Landet
- Fylke
- Kommune

Figur C. Oversikt over de almennelige sivile inndelingene

Med almennelige sivile inndelinger menes her den hovedinndeling av landet som brukes i den generelle offentlige forvaltning. Disse regionene kan også kalles forvaltningsregioner og er en type administrative regioner som er bygget opp og utviklet innenfor nasjonalstatenes rammer. I Norge dreier dette seg om kommuner og fylker, og det øverste nivået er selve landet/staten. Begrepene betegner både et hierarki av geografiske områder og et hierarki av forvaltningsorganer. Disse to dimensjonene er nært forbundet med hverandre, men i denne publikasjonen er det den geografiske dimensjonen som er den primære.

Figur 3 gir en oversikt over de almennelige sivile inndelingene. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering eller myndighetsforhold mellom regionene.

Landet kan presenteres på forskjellige måter i statistikkammenheng. Det vil i det følgende kort redegjøres for de vanligste betegnelse og hva som ligger i disse. Engelsk oversettelse gis for de viktigste betegnelse som brukes i teksten.

2.1.1. Landet

Kongeriket Norge [Kingdom of Norway] består av hovedlandet, øygruppa Svalbard og øya Jan Mayen.

Hovedlandet [the mainland] består av det norske fastlandet [continental Norway] og alle øyer, holmer og skjær innenfor grunnlinjen.

Grunnlinjen fremkommer ved å trekke en rett linje mellom punkter på de ytterste nes og skjær langs kysten som er synlig over havet ved lavvann. Disse ytterste punkter langs kysten kalles grunnlinjepunkter. Deres posisjon og navn er fastsatt i kongelige resolusjoner.

Til *Svalbard* hører Bjørnøya, Spitsbergen, Nordaustlandet, Barentsøya, Edgeøya, Kong Karls land, Hopen, Prins Karls forland og alle andre øyer, holmer og skjær mellom 74° og 81° nordlig bredde (n.br.) og 10° og 35° østlig lengde (ø.l.). Norge er i Svalbardtraktaten (traktat av 9. februar 1920) tilkjent full og uinnskrenket suverenitet over Svalbard, med de begrensningene som følger av traktaten. Svalbard er ifølge lov av 17. juli 1925 en del av Kongeriket Norge.

Jan Mayen ligger på 71° n.br. og 8°30' v.l. Ved kgl. kunngjøring av 8. mai 1929 ble Jan Mayen lagt inn under norsk statshøyhet, og ved lov av 27. februar 1930 ble øya en del av Kongeriket Norge.

De antarktiske områdene Bouvetøya, Peter 1.s øy og Dronning Mauds land (20° v.l. - 45° ø.l.) er *biland* [dependencies]. De ble lagt inn under norsk statsvelde ved henholdsvis lov av 27. februar 1930 nr. 3, stortingsvedtak av 23. april 1931 og kongelig kunngjøring av 14. januar 1939. Bilandene er underlagt norsk statshøyhet, men er ikke en del av Kongeriket Norge.

Det juridiske begrep *kontinentalsokkel* omfatter havbunnen og undergrunnen i de forholdsvis grunne farvann inntil bunnen skrår nedover mot de større havdyp (verdenshavene). Norges kontinentalsokkel er regulert ved lov av 21. juli 1963. Avgrensningen mellom Norge og andre lands deler av kontinentalsokkelen har skjedd gjennom avtaler. De fleste avtaler om delelinjer er basert på midtlinjeprinsippet. Det vil si at alle punkter på delelinjen ligger like langt fra begge lands grunnlinjer for sjøterritoriets beregning. Grensen er nærmere presisert i avtaler med Storbritannia, Danmark og Sverige. I statistikksammenheng deles området i sør for og nord for 62° N.

Svalbard, Jan Mayen og kontinentalsokkelen sorterer under *andre norske områder* på SSBs "Kommuneliste". Områdene er ikke fylker eller kommuner, men de har

fått kode til bruk ved registrering av arbeidssted og økonomiske aktiviteter (f.eks. oljevirksomheten på Kontinentalsokkelen). *Hele landet* regnes i statistikk-sammenheng som aggregat av fylkes-/kommunetall og ev. andre norske områder som statistikken kan henføres til. Når det gjelder befolkningsstatistikk vil "Hele landet" kun være aggregater av fylkes-/kommunetall ettersom personer på Jan Mayen og i norske bosettinger på Svalbard som regel er bosatt i en norsk kommune.

Territorialgrensen går 1 geografisk mil (7 420 m) fra og parallelt med grunnlinjen. Territorialgrensen er bestemt ved Cancelli-Promemoria av 25. februar 1812 til å ligge "...den sædvanlige Sø-Mils Afstand fra den yderste Ø eller Holme fra Landet, som ikke overskyller af Søen".

Fiskerigrensen går 12 nautiske mil fra og parallelt med grunnlinjen.

Økonomisk sone har yttergrensen 200 nautiske mil fra og parallelt med grunnlinjen i de områder hvor avstanden mellom Norge og nabonasjoner er større enn 400 nautiske mil. I områder hvor avstanden til nabonasjoner er mindre enn 400 nautiske mil, faller yttergrensen for økonomisk sone sammen med avtalt delelinje mellom Norge og de aktuelle nasjonene.

Koding

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) har utarbeidet en standard, ISO-3166, bestående av koder for representasjon av navn på land og deres underinndelinger. Landene representeres av to alfabetiske kodesett, ett på to posisjoner og ett på tre posisjoner. For Norge er kodene NO og NOR. FN benytter en 3-posisjons numeriske kode som for Norge er 578.

Etter ønske fra den norske regjering har Svalbard og Jan Mayen en egen felles kode både i ISO-3166 og i FNs landliste (SJ/SJM/744). Denne koden benyttes ikke i SSBs personstatistikk ettersom personer på Jan Mayen og i norske bosettinger på Svalbard er registrert bosatt i en norsk kommune. Siden Svalbard ikke er med i EØS-avtalen er en egen kode derfor relevant for utenrikshandelsstatistikk. I EUs liste for utenrikshandel er Svalbard oppført som en egen enhet, mens Jan Mayen er innbefattet i Norge. Tilsvarende er gjort i SSBs landliste brukt i utenrikshandelsstatistikk (se kap. 3.2.1 *Land i utenrikshandelsstatistikken*). Bouvet-øya har en egen kode i ISOs landliste (BV/BVT/074), men ikke i FNs. I og med at det ikke er noen bosetning på

Bouvet-øya, er den ikke skilt ut som en egen enhet i SSBs personstatistikk. Det er den imidlertid i utenrikshandelsstatistikken. I EUs liste for utenrikshandel som SSBs bygger på, er Bouvet-øya inkludert i Polar Regions.

Dokumentasjon

I Statistisk årbok (Statistisk sentralbyrå 19XXb) er det gitt en oversikt over geografiske forhold i Norge.

Kartmateriale

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget er tilpasset ulike målestokksområder (fra 1:5 000 til 1:5 mill.). I ABAS finnes det også data om delområder og grunnkretser (se avsnittene 3.1.4 og 3.1.5).

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Figur D. Havområdene rundt Norge

— Avtalt maritim grense
 - - - - - Midtlinje
 - - - - - 200 mils sonegrense

Olje- og gassinstallasjoner på norsk kontinentalsokkel

© Statens kartverk 1996

STATENS KARTVERK

2.1.2. Fylke

Norge er inndelt i 19 fylker. Fylkene er regionale administrative enheter både for statlig og fylkeskommunal virksomhet. Statsforvaltningen representeres i hvert fylke av en fylkesmann med underliggende etater. Hvert fylke unntatt Oslo utgjør en fylkeskommune. For fylket Oslo ivaretar kommunen de fylkeskommunale oppgavene.

Engelsk oversettelse

County.

Ansvarlig etat

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Fylke er en viktig enhet i SSBs statistikkpublisering, bl.a. i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS). I tillegg er fylke en basisenhet i SSBs databaser og blir brukt i kartfremstilling, analyse og brukeroppdrag.

Fylkeskommunene er sammen med kommunene forpliktet til å innrapportere årsregnskapene i tråd med forskrift fra Kommunal- og arbeidsdepartementet av 1993, "Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper". På dette grunnlag utarbeider SSB den årlige publikasjonen: "Struktur tall for kommunenes økonomi", som imidlertid erstattes av publikasjonen "Kommune-Norge i tall" i løpet av 1998.

Koding

Koden som identifiserer et fylke, "fylkesnummeret", er en alfanumerisk kode som består av to posisjoner. Fylkesnummeret skal representeres med ev. ledende null. Fylkesnummeret utgjør de to første posisjonene i kommunenummeret. Nummereringen går fra 01 til 20, og starter i Østfold og slutter i Finnmark. Nummer 13 er ikke i bruk etter at Bergen fylke (13) ble slått sammen med Hordaland fylke (12).

Eksempel: 04 Hedmark fylke

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til et spesielt fylke, benyttes kode 99 for "Uoppgitt fylke".

I SSB blir fylkeskommune kodet som *fylke*, men med tilføyelse av to nuller bak de to første posisjonene. I likhet med fylkesnummeret skal fylkeskommunenummeret representeres med ev. ledende null.

Eksempel: 0400 Hedmark fylkeskommune

Dokumentasjon

Gjeldende inndeling pr. 1. januar dokumenteres hvert år i Statistisk årbok. Fylkesinndelingen omtales

nærmere i St.meld. nr. 32 (1994-95) "Kommune- og fylkesinndelingen" og NOU 1997:8. Se også Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25. september 1992 nr. 107, og Lov om endring i kommunal inndeling av 21. desember 1956 nr. 3.

Kartmateriale

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget kan brukes i ulike målestokksområder (fra 1:5 000 til 1:5 mill.).

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Forholdet til andre inndelinger

Hver kommune hører i sin helhet til ett fylke, og den enkelte *landsdel* består av hele fylker.

På en del statistikkområder fremkommer fylkestotaler m.m. ved at en til summen av de kommunale tall adderer fylkeskommunale tall (f.eks. helseutgifter i et gitt fylke).

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) har utarbeidet en standard, ISO-3166, bestående av koder for navn på land og deres underinndelinger. Del 2 av ISO-3166 består av underinndelingen av landene (den administrative hovedinndelingen, eller tilsvarende områder), og inneholder også koder for regionale enheter i de forskjellige landene. ISOs underinndeling av Norge tilsvarer fylkesinndelingen, og koden for de enkelte enhetene består av landkoden for Norge (NO) og fylkesnummeret (f.eks. NO-02 = Akershus). Norsk standardiseringsforbund (NSF) har vært med på utviklingen av disse kodene.

Fylker utgjør NUTS 3-nivået i *NUTS-inndelingen*.

Historisk utvikling

Amtet erstattet lenet som den største lokaladministrative enheten i Norge ved eneveldets innføring (1660). Med formannskapslovene i 1837 ble amtet et mellomnivå mellom statsmakt og lokalsamfunn (kommunene). Amtsbetegnelsen ble erstattet av fylke fra 1918 (Statistisk sentralbyrå 1994a, kap. 25).

I 1866 var tallet på amt 20, og i ettertid er den eneste forandringen i tallet på amt/fylker innlemmelsen av Bergen i Hordaland i 1972. Siden 1838 har noen få kommuner skiftet fylke, og noen mindre grensejusteringer har funnet sted.

Fylkeskommunen har sine røtter tilbake til formannskapslovene fra 1837, men hovedtrekkene ved dagens fylkeskommuner ble etablert midt på 1970-tallet. Først fra 1964 dekket fylkeskommunene hele fylker, ettersom bykommunene ikke inngikk før dette året. Med direkte valg av fylkesting, egen fylkesskatt og egen administrasjon, ble fylkeskommunen gjort til et selvstendig politisk og forvaltningsmessig nivå med folkevalgt styring slik som kommunene.

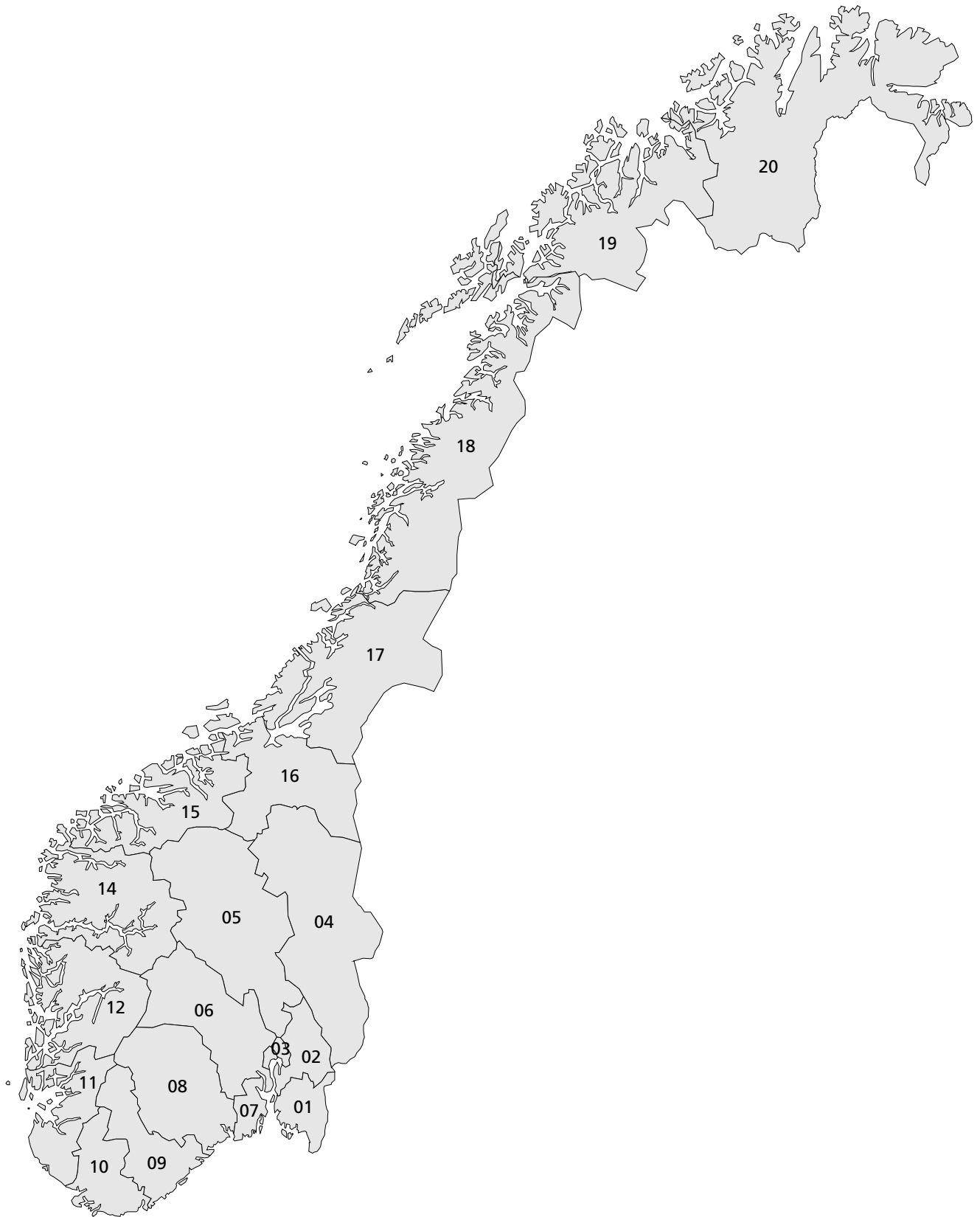
Fylkeskommunen er gjennom lover tillagt ansvar innenfor flere sektorer, med helsetjenester og videregående utdanning som de viktigste.

Rammefinansieringssystemet og nye styringssystemer innenfor offentlig virksomhet øker behovet for pålitelig og relevant statistikk.

Inndelingen

- 01 Østfold
- 02 Akershus
- 03 Oslo
- 04 Hedmark
- 05 Oppland
- 06 Buskerud
- 07 Vestfold
- 08 Telemark
- 09 Aust-Agder
- 10 Vest-Agder
- 11 Rogaland
- 12 Hordaland
- 14 Sogn og Fjordane
- 15 Møre og Romsdal
- 16 Sør-Trøndelag
- 17 Nord-Trøndelag
- 18 Nordland
- 19 Troms
- 20 Finnmark

Figur E. Fylker

2.1.3. Kommune

Kommuneinndelingen er en administrativ inndeling av Norge og representerer det lokale selvstyre. Kommune er betegnelsen både på et politisk og forvaltningsmessig nivå og betegnelsen på et regionalt nivå i statistikken. Det er i dag 435 kommuner i Norge (siden 1994).

Engelsk oversettelse

Municipality.

Ansvarlig etat

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD). Vedtak om endringer i kommuneinndelingen gjøres av Stortinget eller Regjeringen. KRD rapporterer om slike vedtak til SSB, som så tildeler kommunenummer.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB

Kommune er en viktig enhet i SSBs statistikkpublisering, bl.a. i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS). I tillegg er kommune en basisenhet i SSBs databaser og blir brukt i kartfremstilling, analyse og brukeroppgaver.

Koding

Koden som identifiserer en kommune, "kommunenummeret", er en alfanumerisk kode som består av fire posisjoner. Kommunenummeret skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene i kommunenummeret tilsvarer fylkesnummeret, som sammen med de to siste identifiserer den enkelte kommune. Kommunenummer ble tatt i bruk av SSB i forbindelse med folketellingen i 1946. Dersom kommunenummeret må endres som følge av kommunesammenslåing/-deling, vil normalt ikke et tidligere benyttet kommunenummer tas i bruk. Denne praksisen ble innført i 1976. Før dette beholdt en vanligvis kommunenummeret til en av de tidligere kommunene.

Eksempel: 0301 Oslo kommune

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til en spesiell kommune, benyttes en kode med det aktuelle fylkesnummeret i de to første posisjonene og 99 i de to siste (f.eks. 0199 "Uoppgitt kommune i Østfold").

Dokumentasjon

Statistisk årbok inneholder en oversikt over gjeldende kommuneinndeling. Endringer i kommuneinndelingen for perioden 2. januar 1951 - 31. desember 1980 er trykket i publikasjonen NOS Folketallet i kommunene 1951 - 1980 Hefte I-III (Statistisk sentralbyrå 1982). På oppdrag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet har SSB utvidet denne oversikten, og utarbeidet en fortegnelse over alle endringene i kommuneinndelingen fra og med 1838 til 1996

(Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1997).

Endringene pr. 1. januar for hvert år 1981-1996 er trykket i de årlige publikasjonene NOS Befolkningsstatistikk. Hefte I (Statistisk sentralbyrå 19XXa).

Siden 1959 er alle kommuneendringer gjort gjeldende fra 1. januar.

Kartmateriale

Statens kartverk har ansvaret for oppdatering og forvaltning av grensene for landet, fylker og kommuner. Kartgrunnlaget forvaltes gjennom Statens kartverks forvaltningssystem ABAS (datasett for administrative grenser). Kartgrunnlaget kan brukes i ulike målestokksområder (fra 1:5 000 til 1:5 mill.).

Kartgrunnlaget kan leveres som digitale data etter nærmere spesifikasjoner.

Forholdet til andre inndelinger

Statistikk for kommune kan aggregeres opp til fylkesstatistikk og statistikk for en rekke andre regionale inndelinger, og deles opp i bl.a. delområder og grunnkretser, jf. figur 2. Oslo kommune utgjør alene ett fylke. Fra 1997 har hver kommune et kirkelig fellelråd som er nærmere redegjort for under kirkelige inndelinger.

Flere kommuner har delt kommunen inn i mindre områder (distrikter, soner, bydeler e.l.). SSB bruker betegnelsen *bydel* på områdeinndelingen til landets fire største kommuner.

Historisk utvikling

Grunnloven av 1814 sier ingenting om kommuner eller kommunalt selvstyre. Kommuner ble opprettet med grunnlag i formannskapslovene av 1837, og disse oppfattes som en utfylling av Grunnloven. I hovedsak lå den kirkelige inndelingen i prestegjeld til grunn for kommuneinndelingen (NOU 1992:15).

Antall kommuner vokste fra 392 kommuner i 1838 til antallet i 1930 var kommet opp i 747 enheter. Fra 1931 holdt tallet på kommuner seg relativt stabilt frem til de omfattende kommunesammenslåingene i første halvdel av 1960-tallet. I 1976 og 1977 ble en del kommuner som var slått sammen 10-15 år tidligere, delt på ny. På den annen side ble noen "innklemte" byer slått sammen med nabokommunene i årene 1988-1994. I tillegg til sammenslåinger av hele kommuner har det vært et stort antall grensejusteringer mellom

kommuner. Omfanget av vesentlige justeringer har vært størst mellom tidligere bykommuner og de omliggende herredskommunene (se vedlegg D).

Skillet "by - land" har vært en gjennomgående todeling i offisiell statistikk bakover i tiden og en viktig statistisk forklaringsvariabel i analysesammenheng. Fra 1964 ble det i SSB skilt mellom bykommuner og herredskommuner. Dette skillet har kommet til uttrykk blant annet gjennom kommunenummeret der bykommunene har fått tildelt kode med null i tredje posisjon. I Kommuneloven av 1992 ble det organisatoriske skillet mellom by- og herredskommuner opphevet. Den siste lovbestemmelsen som skilte mellom by og land, ble opphevet av Stortinget i desember 1996. På denne bakgrunn har SSB fjernet skillet mellom bykommuner og herredskommuner i statistikken, både i tabeller og i andre oppdaterte kommuneoversikter. Kommunenummerets rolle er redusert til å være en fast identifikasjon for kommunen, i tillegg til å angi fylke.

Kommuneinndelingen ble sist behandlet i Stortinget i 1996¹, og det ble da konkludert med at en ikke så noe umiddelbart behov for nye inndelingsreformer. Oppmerksomheten ble henledet på muligheten for bedre oppgaveløsning gjennom interkommunalt samarbeid. Også mellom fylkeskommunene skal de regionale samarbeidsorganer styrkes. Kommuneloven av 1992 stadfester rammene for kommunal organisering. Finansieringen av kommunesektoren er stadfestet i det såkalte inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner.

Inndelingen

Se vedlegg E.

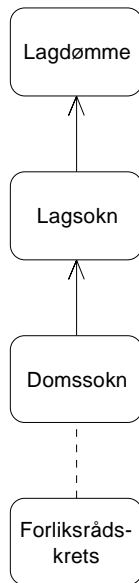
¹ Jf. bl.a. utredningen fra "Christiansen-utvalget", NOU 1992:15, St.meld. nr. 32 (1994-95).

2.2. Rettslige inndelinger

[Judicial divisions]

- Lagdømme/Lagdøme
- Lagsokn
- Domssokn
- Forlikråds-krets/Forlikrådkrins

Figur F. Oversikt over de rettslige inndelingene

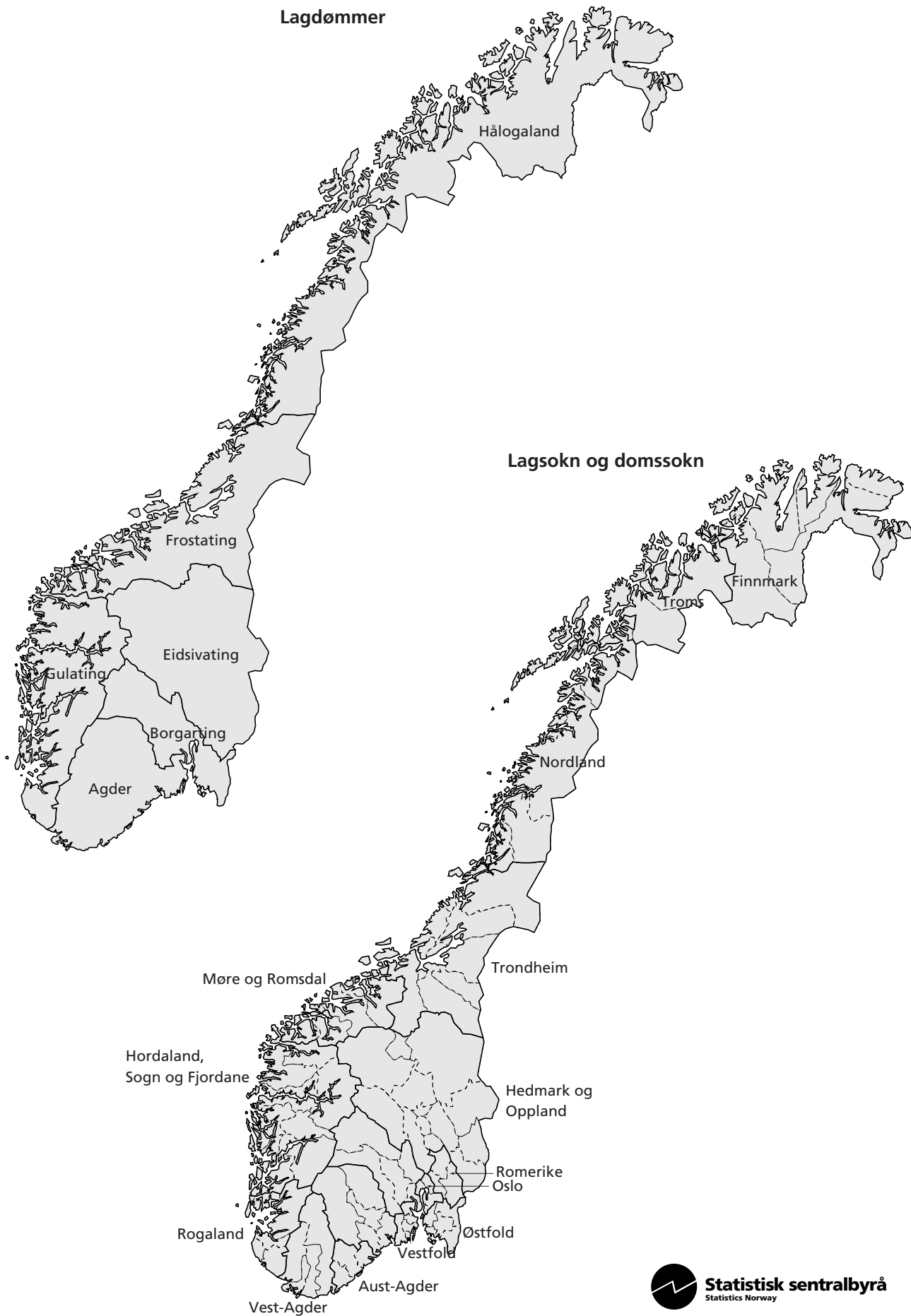
Rettslige inndelinger er forvaltningsdistrikter for de ulike domstolene. "Lov om Rettergangsmaaden i Straffesager av 1887" (juryloven) innførte en helt ny rettsordning i straffesaker. Meddomsrett og forhørsrett (by- og herredsretter) erstattet bygdetingene, bytingene og ekstrarettene som domstoler i første instans, mens lagmannsretter avløste stiftoverrettene som domstoler i annen instans. I sivile saker fortsatte bygdetingene og bytingene som underrettsdomstoler helt frem til 1927. Forlikrådene ble opprettet på 1790-tallet, og fikk domstolstatus fra 1927.

Figur 6 gir en oversikt over de rettslige inndelingene. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering eller myndighetsforhold mellom regionene.

Justisdepartementet (Domstolsavdelingen) er ansvarlig etat for de rettslige inndelingene. Hver enkelt domstol har imidlertid ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Norges statskalender.

Antall lagdømmer, lagsokn, domssokn og forlikråds-kretser pr. 1. januar publiseres fylkesvis fordelt etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Figur G. Rettslige inndelinger

2.2.1. Lagdømme/Lagdøme

Lagdømmet er det distrikt der en lagmannsrett har domsmyndighet. Hvert lagdømme er delt i flere lagsokn. Det er i dag seks lagdømmer i Norge.

Engelsk oversettelse

Appellate court district.

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på lagdømmer i SSB. I Statistisk årbok oppgis navn på lagdømme for hvert fylke pr. 1. januar.

Koding

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av lagdømmene.

Dokumentasjon

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over hvilke kommuner og lagsokn som inngår i de enkelte lagdømmene. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Statskalenderen.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Statens kartverk arbeidet med å dokumentere nye grenser (kartpresentasjon) på oppdrag fra Justisdepartementet. Arbeidet skal avsluttes høsten 1998.

Forholdet til andre inndelinger

Lagdømmene omfatter ikke alltid hele fylker; Akershus inngår i både Borgar- og Eidsivating lagmannsrett. Lagdømmene omfatter imidlertid hele kommuner og består av hele lagsokn.

Historisk utvikling

Ved iverksettelsen av juryloven i 1890 ble det opprinnelig opprettet seks lagdømmer. Inndelingene i lagdømmer og lagsokn er senere endret flere ganger. Fra 1936 til 1995 var det fem lagdømmer. I 1995 ble ett av lagdømmene, Eidsivating (som omfattet fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark, Oppland og Buskerud) delt i to. De to nye lagdømmene er ("nye") Eidsivating lagdømme (fylkene Hedmark og Oppland, og domssoknene Eidsvoll, Nes og Nedre Romerike i Akershus fylke) og Borgarting lagdømme (resten av gamle Eidsivating).

Inndelingen

Lagdømme	Fylke
Borgarting	Østfold Oslo Buskerud Deler av Akershus
Eidsivating	Hedmark Oppland Deler av Akershus
Agder	Vestfold Telemark Aust-Agder Vest-Agder
Gulating	Rogaland Hordaland Sogn og Fjordane
Frostating	Møre og Romsdal Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag
Hålogaland	Nordland Troms Finnmark

Se også vedlegg E.

2.2.2. Lagsokn

Lagsokn er rettskretser som lagdømmene er delt inn i. Det er i dag 16 lagsokn i Norge.

Engelsk oversettelse

Appellate court subdistrict.

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på lagsokn i SSB. Antall lagsokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av lagsoknene.

Dokumentasjon

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over hvilke kommuner som inngår i de enkelte lagsokn og hvilke lagdømmer disse hører til. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Norges statskalender.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Statens kartverk arbeider med å dokumentere nye grenser (kartpresentasjon) på oppdrag fra Justisdepartementet. Arbeidet skal avsluttes høsten 1998.

Forholdet til andre inndelinger

Lagsokn omfatter ikke alltid hele fylker; Akershus er delt mellom Oslo og Romerike lagsokn, og Vest-Agder er delt mellom Vest-Agder og Aust-Agder lagsokn. Lagsokn omfatter imidlertid hele kommuner og består av et helt antall *domssokn*.

Historisk utvikling

Antall lagsokn har siden slutten av 1800-tallet og frem til i dag variert mellom 15 og 19. På 1960-tallet var det flest lagsokn, men etter det har antallet sunket til dagens 15.

Inndelingen

Lagsokn	Fylke (kommune)
Oslo	Oslo Del av Akershus (Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Enebakk kommuner)
Østfold	Østfold
Buskerud	Buskerud
Hedmark og Oppland	Hedmark Oppland
Romerike	Akershus (unntatt Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård, Bærum, Asker, Enebakk kommuner)
Vestfold	Vestfold
Telemark	Telemark
Aust-Agder	Aust-Agder (unntatt Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle kommuner)
Vest-Agder	Vest-Agder Del av Aust-Agder (Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle kommuner)
Rogaland	Rogaland
Hordaland	Hordaland
Møre og Romsdal	Sogn og Fjordane Møre og Romsdal
Trondheim	Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag
Nordland	Nordland
Troms	Troms
Finnmark	Finnmark

Se også vedlegg E.

2.2.3. Domssokn

Et domssokn er et embetsdistrikt for en byrett, herredsrett eller sorenskriverembete. Herreds- og byrettene er organisert som kollegiale domstoler eller enedommerembeter. I de kollegiale domstolene er det to eller flere dommere. Ellers er det vedkommende sorenskriver som er dommer. I dag er det 87 domssokn i Norge.

Engelsk oversettelse

Primary court district

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på domssokn i SSB. Antall domssokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

I det offentlige registeret over faste eiendommer (Elektronisk Grunnbok) og GAB er hvert embete tildelt en kode på tre posisjoner.

Dokumentasjon

Norges statskalender gir en oversikt (avsnitt nr. 67: Domstolene) over domssoknene. Dersom et domssokn omfatter flere kommuner, nevnes det. Hver enkelt domstol har ansvaret for å oppdatere sine opplysninger i Statskalenderen.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for lagdømme og domssokn i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Statens kartverk arbeider med å dokumentere nye grenser (kartpresentasjon) på oppdrag fra Justisdepartementet. Arbeidet skal avsluttes høsten 1998.

Forholdet til andre inndelinger

Domssokn omfatter alltid en eller flere hele kommuner, men de kan gå på tvers av fylkesgrensene. Domssokn består av et helt antall *forliksrådskretser*.

Historisk utvikling

Domssoknene ble før 1927 kalt underrettsdistrikt. Tallet på underrettsdistrikter/domssokn ble vesentlig redusert i tiåret før og etter århundreskiftet. Siden har tallet på domssokn variert en god del, men det er i årene etter 1959 blitt stadig færre domssokn.

Inndelingen

Se vedlegg E.

2.2.4. Forliksrådsrets/Forliksrådskrins

Forliksrådene er utenfor det vanlige domstolsapparat og består av 3 medlemmer (vanligvis legfolk) som velges av kommunestyret. Forliksrådet skal forsøke å megle mellom partene slik at det kommer i stand et forlik. Alle kommuner har et forliksråd, noen få har flere. I dag er det 439 forliksrådsretser.

Engelsk oversettelse

Conciliation board districts.

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Domstolsavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på forliksrådsretser i SSB. Antall forliksrådsretser pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

SSB kjenner ikke til noen standardkoding av forliksrådsretsene.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av forliksrådsretsene finnes hos Domstolsavdelingen i Justisdepartementet.

Kartmateriale

Mangler opplysninger

Forholdet til andre inndelinger

Forliksrådsretser er knyttet til kommunene. Alle kommuner har ett forliksråd, noen få har flere.

Historisk utvikling

Forliksrådene (forliksrådskommisjonene) ble opprettet i 1795 i byene og i 1797 på landsbygden som førsteinstans (meglerinstans) for de fleste sivile saker. Forliksrådene fikk domstolstatus fra 1927. Antall forliksråd har stort sett variert i takt med endringer i antall kommuner.

Inndelingen

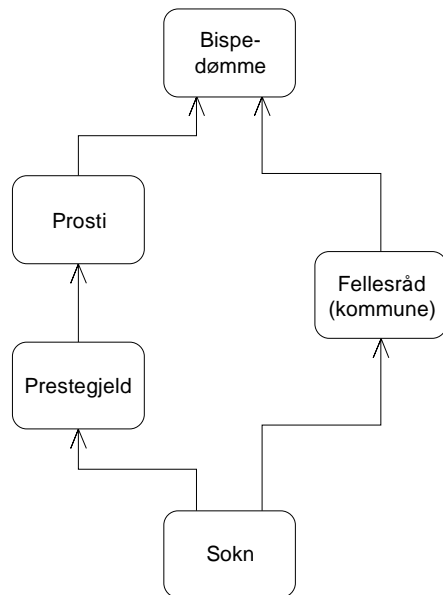
Justisdepartementet må kontaktes for informasjon.

2.3. Kirkelige inndelinger

[Ecclesiastical divisions]

- Bispedømme/Bispedøme
- Prosti
- Prestegjeld
- Sokn

Figur H. Oversikt over de kirkelige inndelingene

Kirkelige inndelinger benyttes her som en fellesbetegnelse på de *geistlige inndelingene*, som knytter seg til prestskapet, og andre *kirkelige inndelinger* som f.eks. soknene.

Figur 8 gir en oversikt over de kirkelige inndelingene. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering eller myndighetsforhold mellom regionene.

Soknet er den grunnleggende enhet i Den norske kirke. Hvert sokn hører til ett prestegjeld. Hvert prestegjeld hører til ett prosti. Hvert prosti hører til ett bispedømme. Kirkeloven av 1996 forutsetter i tillegg bl.a. at det i kommuner med mer enn ett sokn skal finnes *kirkelig fellesråd*. Kirkelig fellesråd skal ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser i forhold til kommunen. Ettersom fellesrådene geografisk er knyttet til den enkelte kommune, vil det ikke bli gjort nærmerer rede for disse her.

Den kirkelige inndelingen har dype historiske røtter og dannet basis også for den kommunale inndelingen da denne ble opprettet. Kommuneinndelingen i landet fulgte i utgangspunktet prestegjeldene, og i den lange oppdelingsperioden fulgte delingslinjene oftest soknegrensene (NOU 1992:15).

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) er ansvarlig etat for de kirkelige inndelingene. I kirkeloven av 1996, §2, heter det: "Endringer i den kirkelige inndelingen og navn på kirke, sokn, prestegjeld, prosti og bispedømme fastsettes av Kongen. Departementet treffer de bestemmelser som er nødvendige for gjennomføringen av inndelingsendringer og foretar nødvendige lempinger i anvendelse av gjeldende lov."

Siden folke- og boligtellingsen i 1970 (FoB70) har SSB ikke publisert statistikk for de kirkelige inndelingene. Antall bispedømmer, prosti, prestegjeld og sokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis fordelt etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

I forbindelse med FoB80 ble det laget en hierarkisk oppbygget soknekatalog som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld og sokn ved hjelp av en kode, den såkalte enhetskoden (se fig. 9). Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Enhetskoden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet. I soknekatalogen er også kommunenummeret som den enkelte kirkelige enheten er knyttet til, tatt med. Dette gjelder kun der enheten ikke omfatter flere kommuner. Soknekatalogen ble sist ajourført pr. 1. januar 1994, på oppdrag av KUF. SSB samarbeider nå med KUF om en mulig oppdatering av soknekatalogen.

Figur I. Eksempel fra soknekatalogen

Komm.nr.	Enhetskoden	Navn på kirkelig enhet
0000	020000000	Borg bispedømme
0000	020100000	Fredrikstad domprosti
0106	020101000	Fredrikstad prestegjeld
0106	020101010	Fredrikstad sokn
0106	020102000	Østre Fredrikstad prestegjeld
0106	020102010	Østre Fredrikstad sokn
0106	020103000	Glemmen prestegjeld
0106	020103010	Glemmen sokn

Kirkelige enheter og inndelinger har hvert år blitt presentert i Norges statskalender og Årbok for Den norske kirke (Kirkens informasjonstjeneste 19xx). Imidlertid har det i det siste vært til dels betydelige avvik mellom opplysningene som gis i disse publikasjonene.

2.3.1. Bispedømme/Bispedømme

Et bispedømme er det området en biskop leder. Bispedømme er vår største kirkelige enhet og består av hele prostier. Det er i dag elleve bispedømmer i Norge.

Engelsk oversettelse

Diocese.

Ansvarlig etat

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

I Statistisk årbok oppgis navn på bispedømme for hvert fylke pr. 1. januar. SSB publiserer for tiden ikke statistikk på bispedømmenivå, men vil fra og med regnskapsåret 1997 motta regnskapsstatistikk (bevilgningsregnskap og balanse) fra de nyopprettede *kirkelige fellesråd* i hver kommune (435 stk.). Dette fører til ny statistikk som vil bli publisert på bispedømmenivå, men som etter avtale med KUF også kan gjøres tilgjengelig på kommune- og fylkesnivå.

Koding

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld og sokn pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 9).

Dokumentasjon

Inndelingen i bispedømmer dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger i en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokkområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke 1997 vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. Det er imidlertid ikke alltid samsvar mellom kartene og den beskrevne inndelingen. I årboken for

1998 er det kart over bispedømmene med en underinndeling i fellesområdene (kommune).

Forholdet til andre inndelinger

Bispedømmene omfatter ikke alltid hele fylker; Akershus inngår i både Borg og Oslo bispedømme. Bispedømmene omfatter imidlertid hele kommuner og består av hele *prostier*.

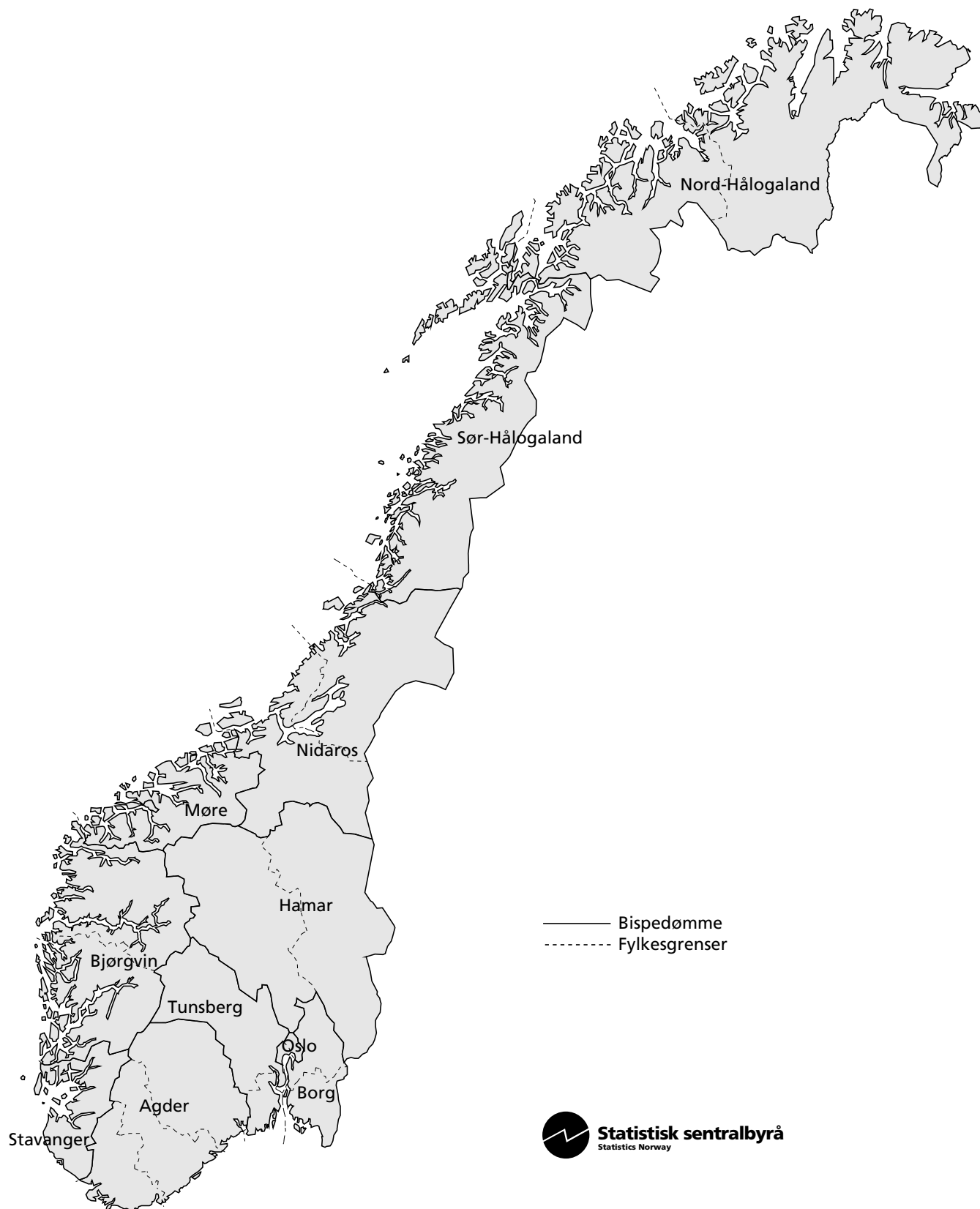
Historisk utvikling

Fra reformasjonen og frem til 1918 var den offisielle betegnelsen på bispedømmene stift. Den store økningen av bispedømmer har kommet i etterkrigstiden, hvor hele fem av dagens elleve bispedømmer er opprettet.

Inndelingen

Kode	Bispedømme	Fylke
01	Oslo	Oslo Del av Akershus (Asker og Bærum kommuner)
02	Borg	Østfold Akershus (unntatt Asker og Bærum kommuner)
03	Hamar	Hedmark Oppland
04	Tunsberg	Vestfold Buskerud
05	Agder	Telemark Aust-Agder Vest-Agder
06	Stavanger	Rogaland
07	Bjergvin	Hordaland Sogn og Fjordane
08	Møre	Møre og Romsdal
09	Nidaros	Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag
10	Sør-Hålogaland	Nordland
11	Nord-Hålogaland	Troms Finnmark

Figur J. Bispedømmer

2.3.2. Prosti

Prostiet er den største kirkelige administrative enhet innenfor et bispedømme og består av et helt antall prestegjeld. Prostiet bestyres av en prost. Prosten danner bindeleddet mellom kirkestyret og prestene. Det er i dag 96 prostier i Norge.

Engelsk oversettelse

Deanery.

Ansvarlig etat

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på prostier i SSB. Antall prostier pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1. januar 1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 9).

Dokumentasjon

Inndelingen i prostier dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger i en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokkområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke 1997 vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. Det er imidlertid ikke alltid i samsvar mellom kartene og den beskrevne inndelingen. I årboken for 1998 er det kart over bispedømmene med en underinndeling i fellestrådsområdene (kommune).

Forholdet til andre inndelinger

Prostier følger ikke alltid fylkesgrensene (bryter med fylkesgrensen i tre tilfeller; Otredal, Nord-Fosen og Stjørdal). Et prosti omfatter både hele kommuner og deler av kommuner. Prostier består av hele prestegjeld.

Historisk utvikling

Prostiene ble neppe vanlig i Norge før etter 1273. Før reformasjonen var prosten biskopens fremste tjenestemann i lokalforvaltningen. Han kunne være en verdslig person. Etter reformasjonen ble han en rent geistlig person som fungerte som mellomledd mellom biskopen og det øvrige presteskaptet. Rundt 1665 var det 43 prostier i Norge. Det siste århundret har antall prostier ligget på mellom 80 og 100. Siden 1973 er prosteembetet lagt til et bestemt soknekall og søkes samtidig med sokneprestembetet.

Inndelingen

Se Årbok for Den norske kirke og Norges statskalender.

2.3.3. Prestegjeld

Et prestegjeld er tjenestedistrikt for en eller flere prester og ledes av en sokneprest. Et prestegjeld består av ett eller flere sokn. Det er i dag 624 prestegjeld i Norge.

Engelsk oversettelse

Clerical district.

Ansvarlig etat

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på prestegjeld i SSB. Antall prestegjeld pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1. januar 1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 9).

Dokumentasjon

Inndelingen i prestegjeld dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger i en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokkområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke 1997 vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. Det er imidlertid ikke alltid samsvar mellom kartene og den beskrevne inndelingen. I årboken for 1998 er det kart over bispedømmene med en underinndeling i fellesrådsområdene (kommune).

Forholdet til andre inndelinger

Prestegjeld skal normalt ikke krysse kommunegrenser, men gjør det i noen tilfeller. Prestegjeld består av ett eller flere sokn.

Historisk utvikling

I 1900 var det 482 prestegjeld i Norge. Siden har antallet økt til dagens 624.

Inndelingen

Se Årbok for Den norske kirke og Norges statskalender.

2.3.4. Sokn

Sokn er betegnelsen på et administrativt avgrenset distrikt hvor befolkningen skal kunne søke samme kirke (soknekirke), og hvor det skal være et eget menighetsråd ifølge kirkeloven av 1996.

Det er behov for soknestatistikk til bruk i kirkelig administrasjon og planlegging. Registrering av sokn (menighet) er en forutsetning for å få til et kirkelig manntall til menighetsrådsvalg. 1. mai 1997 var det ifølge Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ca. 1 312 sokn.

Engelsk oversettelse

Parish

Ansvarlig etat

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), Kirkeavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på sokn i SSB. Antall sokn pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

SSB utarbeidet i forbindelse med opprettingen av soknekatalogen en kode som beskriver sammenhengen mellom bispedømme, prosti, prestegjeld, sokn og kapelldistrikt pr. 1.1.1994. Koden er bygget opp hierarkisk og består av ni posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. De to første posisjonene viser bispedømmet, de to neste prostiet, de to deretter prestegjeldet og de tre siste soknet (se fig. 9).

I GAB-registeret er soknene gitt en menighetskode på to posisjoner. Koden må brukes sammen med kommunenummeret for å bli entydig.

Dokumentasjon

Inndelingen i sokn dokumenteres i Norges statskalender (avsnitt nr. 456: Virksomheter under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Geistligheten.) og Årbok for Den norske kirke.

SSB har på oppdrag fra KUF utarbeidet en soknekatalog som siste gang ble ajourført pr. 1. januar 1994. SSB samarbeider nå med KUF om en mulig oppdatering av soknekatalogen.

Sokn er registrert særskilt i adresseregisteret i GAB (med en tosifret kode som knyttes til kommunenummeret). I forbindelse med ajourføringen av soknekatalogen høsten 1993 ble det foretatt en nærmere vurdering av kvaliteten på menighetskoden i GAB. Resultatet ble at det foruten mange adresser som var uplasserte på menighet, også var til dels betydelige

feil og mangler i registreringen av menighetskoden. I løpet av 1997 har Statens kartverk i samarbeid med Kirkerådet foretatt en gjennomgang av menighetskoden i GAB. Dette resulterte i en betydelig kvalitetsheving, slik at det nå er få adresser som mangler menighetskode.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1. januar 1984) for bispedømmer, prostier og prestegjeld i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge; Hovedtema 16 Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Kartmaterialet ble oppdatert av Statens kartverk Aust-Agder og ajourført pr. januar 1994. Da ble også soknegrensene dokumentert. Dataene foreligger i en digital base ("Kirkens inndeling i Norge") tilpasset målestokksområdet 1:1 mill.

I Årbok for Den norske kirke 1997 vises kart over hvert bispedømme, med underinndeling i prosti, prestegjeld og sokn. Det er imidlertid ikke alltid samsvar mellom kartene og den beskrevne inndelingen. I årboken for 1998 er det kart over bispedømmene med en underinndeling i fellesrådsområdene (kommune).

Forholdet til andre inndelinger

Ingen sokn krysser kommunegrenser. Fra 1997 har hver kommune et *kirkelig fellesråd*. I de kommuner hvor det bare er ett menighetsråd (dvs. ett sokn) er det dette som har det kirkelige fellesrådets oppgaver. Det er totalt 435 kirkelige fellesråd, hvorav 138 er menighetsråd som også er tillagt fellesrådets oppgaver.

Ved den nye grunnkretsinnndelingen ble det ikke stilt krav om at kretsgrensene skulle følge soknegrensen fordi soknegrensene flere steder var foreldet og lite egnet som grenser for planområder innenfor kommunen. Det ble imidlertid lagt til rette for at menighet skulle registreres uavhengig av grunnkretsene ved å knytte en kode til hver enkelt adresse i adresseregisteret.

En grunnkrets ligger i de aller fleste tilfeller innenfor et bestemt sokn i kommunen. På grunnlag av dette ble det høsten 1993 også opprettet en katalog som viser hvilke grunnkretser som hører til hvilke sokn. KUF oppfordrer bispedømmene til å la alle endringer i soknegrensene følge grunnkretsgrensene.

Historisk utvikling

Siden 1940 til i dag har antall kirkesokn økt fra 1 017 til rundt 1 311.

Betegnelsen *kapelldistrikt* ble benyttet i kirkeordningsloven av 1953, der det sies at et kapelldistrikt ikke er utskilt fra vedkommende sokn, men er et avgrenset område med eget kirkebygg, kapell, innenfor soknet. Etter kirkeloven av 7. juni 1996 (som trådte i kraft 1. januar 1997) faller adgangen til å ha eget menighetsråd for kapelldistrikt bort. Kapelldistriktene blir enten skilt ut som egne sokn, eller innlemmet i soknet de hører inn under. I løpet av 1997 har ca. 150 kapelldistrikt blitt skilt ut som egne sokn, og ca. 50 har blitt innlemmet i et annet sokn.

Inndelingen

For å få informasjon om inndelingen må henvendelse rettes til Kirkerådet eller Statens kartverk.

2.4. Offentlige serviceorganers administrative inndelinger/Offentlige serviceorganers administrative inndelinger

- Bydel
- Politidistrikt
- Lensmannsdistrikt
- Postområde og poststed/Postområde og poststad
- Valgkrets/Valkrins
- Skolekrets/Skolekrins
- Tollsted/Tollstad
- Helseregion
- Vassdragsområde
- Hydrologisk statistikkområde
- Fangstområde
- Jaktområde
- Geografisk virkeområde for distriktpolitikken/Geografisk virkeområde for distriktpolitikken
- Arbeidsgiveravgiftsone/Arbeidsgjevaravgiftsone
- NUTS

Under følger en gjennomgang av inndelinger som brukes til administrative formål i ulike offentlige serviceorganer. Utvalget består av inndelinger som brukes i SSBs regionalstatistikk og analyser. Ansvarlig seksjon i SSB har ansvaret for å holde seg à jour med endringer i inndelingene.

2.4.1. Bydel

Bydeler utgjør geografiske områder i en by. Noen kommuner har desentralisert både politisk og administrativ forvaltning til bydelene. Bydelene har i disse tilfellene delegert myndighet på enkelte forvaltningsområder. I noen kommuner er det kun den administrative siden som er desentralisert. Den vanligste sektoren for en slik inndeling er helse- og sosialsektoren. En kommune kan imidlertid ha en desentralisert helse- og sosialsektor uten å ha foretatt en inndeling i bydeler i videre forstand. I norsk offisiell statistikk er benevnelsen *bydel knyttet til de fire største byene; Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger. Bydelene er bygd opp av hele grunnkretser.*

Engelsk oversettelse

Urban district.

Ansvarlig etat

Den enkelte kommune.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

For bydeler i Oslo, og i noen tilfeller også for andre storbykommuner, publiseres bydelsvis statistikk innenfor følgende emner: befolkning, sosialhjelp, trygdestatistikk, yrkesaktivitet, inntekt, utdanning, barnehager, barnevern og pleie og omsorg. Disse tabellene publiseres hovedsakelig i Norges offisielle statistikk (NOS) som også omfatter Regionalstatistikk (RS).

Koding

I SSB brukes en kode på seks posisjoner for bydelene. De fire første posisjonene er kommunenummeret, deretter følger en løpende tosifret nummerering. Koden skal representeres med ev. ledende null. Det må understrekes at dette er en intern kode i SSB, men SSB bestreber seg på å la de to siste posisjonene tilsvare de bydelskodene som kommunene selv bruker.

Eksempel: 030101 Bygdøy - Frogner bydel i Oslo (se vedlegg E).

Det er også mulig å kode bydelene i GAB-registeret under begrepet "Annen krets 1 og 2".

Dokumentasjon

Det vises til diverse dokumentasjon fra Oslo kommune bl.a. i form av notater, brev og oversikter. Fra kommunene Bergen, Trondheim og Stavanger foreligger det kun oversikter over bydelsnummer, bydelsnavn og tilhørende grunnkretser.

Noen kommuner, bl.a. Oslo og Bergen, registrerer bydelsinndelingen i GAB-registeret.

Kartmateriale

Den enkelte kommune forvalter kartgrunnlaget. I og med at bydelene består av et helt antall grunnkretser, kan kartgrunnlag for bydeler utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger

Bydelene i norsk offisiell statistikk omfatter et helt antall *grunnkretser*, men ikke alltid hele *delområder*. For den statistikken som SSB har på grunnkretsnivå, kan det derfor produseres bydelsstatistikk.

Historisk utvikling

Bydelene i Oslo ble grunnleggende endret 1. juli 1988 (antall bydeler redusert).

Inndelingen

Se vedlegg E.

2.4.2. Politidistrikt

Landet er delt i 54 politidistrikter (55 med Svalbard), som igjen er inndelt i lensmannskontor og politistasjoner. Hvert politidistrikt ledes av en politimester. Politimestrene i Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø har landsdelsoppgaver og koordinerer enkelte politimessige og administrative oppgaver for alle politidistriktene i regionen.

Engelsk oversettelse

Police district.

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Politiavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Statistikk over trafikkulykker og statistikk over anmeldte og etterforskede lovbrudd publiseres etter politidistrikt. Antall politidistrikter pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

I SSB benyttes en kode på to posisjoner for politidistrikt. Kodene er utarbeidet av Justisdepartementet. Koden skal representeres med ev. ledende null. Nummereringen er løpende og begynner med Oslo politidistrikt (01) og ender med Svalbard (55), men Rana (30) bryter med den geografiske rekkefølgen.

Dokumentasjon

Norges statskalender viser en oversikt over politidistrikter som innbefatter lensmannsdistrikter, og en oppstilling av de ulike lensmannskontorene (avsnitt nr. 417: Lensmenn). (Oslo politidistrikt har ikke lensmannskontor, og er derfor ikke med i oversikten.) I Statskalenderen opplyses det ikke hvilke kommuner som inngår i de ulike politidistriktene.

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for politidistrikter og lensmannsdistrikter i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Statens kartverk arbeider med å dokumentere nye grenser (kartpresentasjon) på oppdrag fra Justisdepartementet. Arbeidet skal avsluttes høsten 1998.

Politidistrikter består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for politidistrikter kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

Politidistriktene omfatter hele kommuner, bortsett fra Svalbard som utgjør et eget politidistrikt.

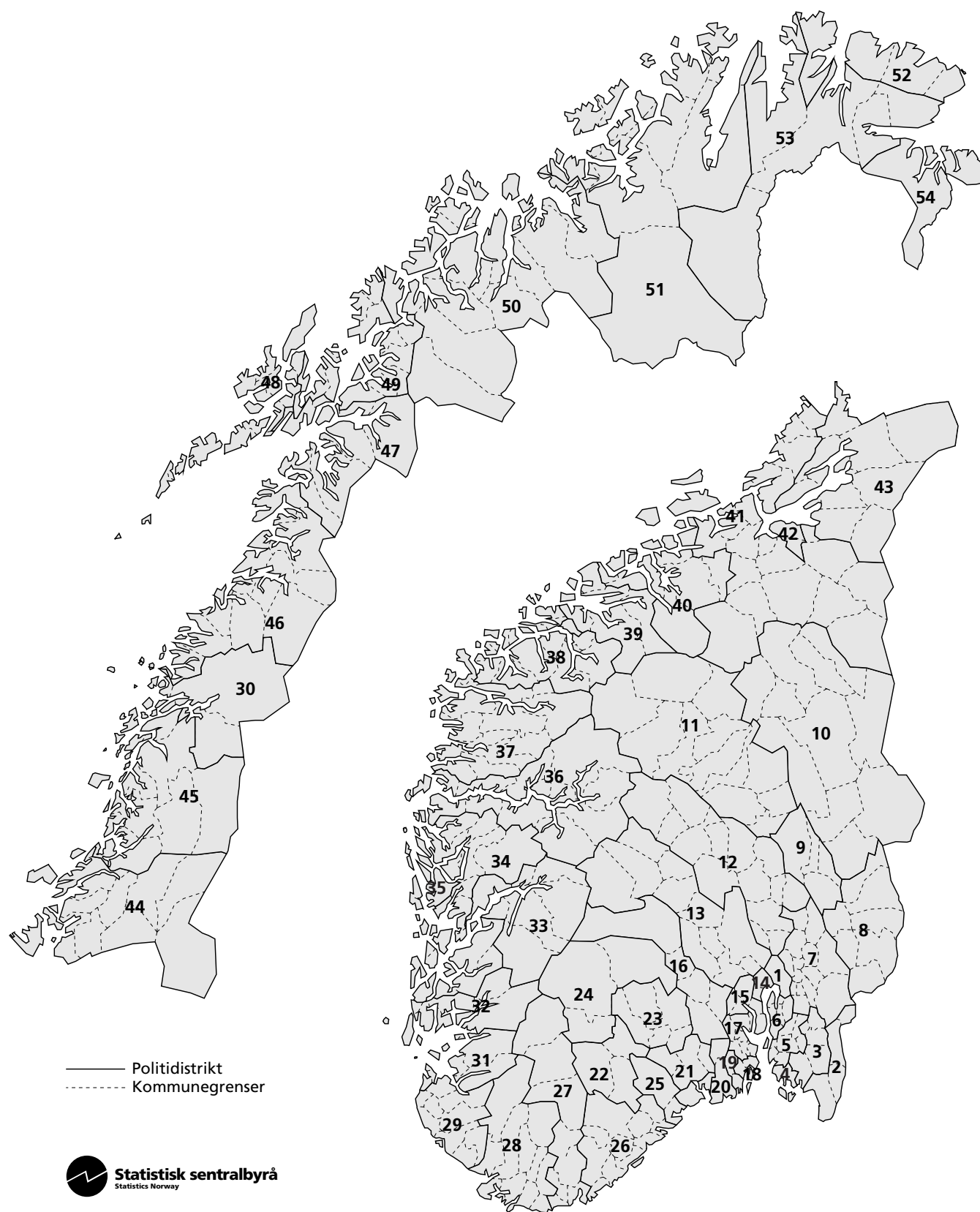
Historisk utvikling

Det har vært få endringer i antall politidistrikter. Siden 1940-tallet har antall politidistrikter kun variert mellom 57 og 53.

Inndelingen

Se vedlegg E.

Figur K. Politidistrikter

2.4.3. Lensmannsdistrikt

Lensmannsdistrikt er de områder i et politidistrikt som betjenes av et lensmannskontor, i motsetning til en politistasjon. Lensmannsdistriktene dekker altså ikke hele landet.

1. januar 1998 var det 370 lensmannsdistrikter i Norge.

Engelsk oversettelse

Rural police district.

Ansvarlig etat

Justisdepartementet, Politiavdelingen.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke statistikk på lensmannsdistrikt. Antall lensmannsdistrikter pr. 1. januar publiseres fylkesvis etter administrasjonssted i Statistisk årbok.

Koding

Politiet bruker en kode på fire posisjoner for lensmannsdistrikt. De to første posisjonene tilsvarer koden for politidistrikt.

Dokumentasjon

Norges statskalender viser en oversikt over politidistrikter som innbefatter lensmannsdistrikter, og en oppstilling av de ulike lensmannskontorene (avsnitt nr. 417: Lensmenn). (Oslo politidistrikt har ikke lensmannskontor, og er derfor ikke med i oversikten.)

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1.1.1984) for politidistrikter og lensmannsdistrikter i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Statens kartverk arbeider med å dokumentere nye grenser (kartpresentasjon) på oppdrag fra Justisdepartementet. Arbeidet skal avsluttes høsten 1998.

Forholdet til andre inndelinger

Det finnes lensmannsdistrikter som omfatter deler av en kommune og lensmannsdistrikter som omfatter en eller flere kommuner. Politidistrikter omfatter ingen (Oslo), ett eller flere hele lensmannsdistrikt.

Historisk utvikling

Antall lensmannsdistrikter har siden 1950 blitt redusert med nesten 100 enheter. De siste 20 årene har det vært rundt 370 lensmannsdistrikter i Norge.

Inndelingen

Se under **Dokumentasjon**.

2.4.4. Poststed/Poststad

Norge er delt inn i poststeder med tilhørende postnummer.

Engelsk oversettelse

Postcode area.

Ansvarlig etat

Posten Norge BA.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

SSB publiserer ikke statistikk for poststeder. I oppdragsammenheng lages imidlertid statistikk for befolkning og bedrifter etter poststeder (postnummer). En postnummerkatalog ligger inne i regionaldatabasen.

Koding

Postnummeret som er koden for de enkelte poststedene, er et adressekjennemerke både i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister. Postnummeret er på fire posisjoner. Postnummeret skal representeres med ev. ledende null.

Eksempel: 0160 Oslo

Dokumentasjon

Heftet "Norske postkontor" utgis av Posten Norge BA (ikke hvert år). Postnumrene i regionaldatabasen i SSB endres i henhold til dette.

Posten Norge BA (PostLink) tilbyr opplysninger om eksisterende postnummer med tilhørende poststed, samt fylkesnummer, kommunenummer og kommunenavn. Opplysningene leveres på diskett og kan benyttes som grunnlag for maskinell innlegging og oppdatering i egne registre.

Ved uttak av data på postnummer fra Det sentrale folkeregister kan noen personer være knyttet til utgåtte postnummer, eller ikke blitt plassert på nye postnummer.

Fra oktober 1998 er det iverksatt direkte dataoverføring mellom Posten Norge og GAB-registeret med hensyn til postnummer, poststed og adresser.

Kartmateriale

Det finnes ikke noe oppdatert kartgrunnlag over inndelingen. Både Posten, Statens kartverk og ulike private firma (GEODATA AS, Pumatec AS) har tidligere forsøkt å dokumentere inndelingen til nivå 3 i postnummeret, men resultatet har ikke blitt godt nok til et anvendelig produkt.

Forholdet til andre inndelinger

Poststedene samsvarer ikke fullt ut med grunnkretsene, og heller ikke med kommuneinndelingen. Et poststed kan inngå i flere kommuner.

Historisk utvikling

I løpet av et år skjer det mange endringer i postnummersystemet; postnummer legges ned eller opprettes og postkontorer skifter navn. For tiden foregår det store endringer.

Inndelingen

Se under **Dokumentasjon**.

2.4.5. Valgkrets/Valkrins

Valgkretsene skal være en hensiktsmessig inndeling av kommuner ved valg, bl.a. for at velgerne ikke skal få for stor avstand til valglokalet. Inndelingen skal ivareta administrative formål, men har også til en viss grad vært benyttet til å utarbeide statistikk for planleggingsformål. Det er kommunene selv som fastlegger inndelingen. Valgkretsene er av svært varierende størrelse.

Engelsk oversettelse

Constituency.

Ansvarlig etat

Den enkelte kommune.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Valgkrets er lagt inn som et eget adressekjennemerke i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister (DSF). Fra 1975 til 1986 ble det hvert år laget kommunevise tabeller over folkemengden i hver valgkrets fordelt på alder og kjønn. Tabellene ble sendt ut til folkeregistrene som påførte valgkretsene navn og som på forespørsel ga tabellene videre til brukerne. Fra og med valget i 1989 er det publisert valgstatistikk for valgkretser (noen ganger for bydelene) i de fem største kommunene, basert på oppgaver fra valgstyrene.

Koding

Koden for valgkrets er på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. Koden brukes i både DSF og GAB-registeret. En valgkretskode må brukes sammen med kommunenummeret for å bli entydig.

Dokumentasjon

Valgkretsene fastlegges og endres gjennom vedtak i kommunen og legges inn som adressekjennemerke i DSF. Teknisk etat i kommunen er ansvarlig for rapporteringen til GAB-registeret.

Det kan være uoverensstemmelse mellom de valgkretskoder som anvendes i DSF og i adresseregisteret i GAB. Dette kan skyldes forskjellige oppdateringsrutiner i de to registrene og/eller at de rutiner som eksisterer ikke fungerer tilfredsstillende. Også interne ajourføringsrutiner kan svikte slik at det kan oppstå feil og mangler i valgkretsregistreringen. Valgmanntallet er imidlertid basert på DSFs valgkretser.

Inndelingen omtales i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Kartmateriale

Noen kommuner har tegnet inn valgkretsene på kartverk. Hvis valgkretsene består av et helt antall grunnkretser, kan kartgrunnlag for valgkretser utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger

En kommune omfatter en eller flere hele valgkretser. Det er i en del kommuner bra samsvar mellom skole- og valgkretsinnndelingen. Valgkretsene eller grupper av valgkretser blir benyttet som planområder i en del kommuner.

Historisk utvikling

Valgkretsene blir i praksis endret ganske ofte.

Inndelingen

Informasjon om inndelingen foreligger i den enkelte kommune.

2.4.6. Skolekrets/Skolekrins

De fleste kommuner deles inn i skolekretser. En skolekrets er det området der befolkningen skal søke til en enkelt skole, på barne- og/eller ungdomsskoletrinnet. Det er kommunene selv som fastlegger inndelingen. En del kommuner har innført såkalt flytende skolekretser.

Engelsk oversettelse

School district.

Ansvarlig etat

Den enkelte kommune.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Skolekrets er lagt inn som et eget adressekjennemerke i GAB-registeret og i Det sentrale folkeregister (DSF). Fra 1975 er det for hvert år (med unntak av 1.1.1987) blitt laget kommunetabeller over folkemengden i hver skolekrets fordelt på kjønn og alder. Tabellene sendes de lokale folkeregistrene.

Koding

Koden for skolekrets er på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null. Kodene brukes i både DSF og GAB-registeret. En skolekretskode må brukes sammen med kommunenummeret for å bli entydig.

Dokumentasjon

Skolekretsene fastlegges og endres gjennom vedtak i kommunen og legges inn som adressekjennemerke i folkeregistrene. Teknisk etat i kommunen er ansvarlig for rapporteringen til GAB-registeret. Dersom kommunen opererer med flytende skolekretser, blir disse ikke registrert.

Det kan være uoverensstemmelse mellom de skolekretskoder som anvendes i DSF og i adresseregisteret i GAB. Dette kan skyldes forskjellige oppdateringsrutiner i de to registrene og/eller at de rutiner som eksisterer ikke fungerer tilfredsstillende. Også interne ajourføringsrutiner kan svikte slik at det kan oppstå feil og mangler i skolekretsregistreringen.

Inndelingen omtales bl.a. i Byfuglien og Langen (1983).

Kartmateriale

En rekke kommuner har tegnet skolekretsene inn på egnet kartverk. Hvis skolekretsene består av et helt antall grunnkretser, kan kartgrunnlag for skolekretser utledes av et grunnkretskart.

Forholdet til andre inndelinger

En kommune omfatter en eller flere hele skolekretser. Det er i en del kommuner bra samsvar mellom skole- og valgkretsinnndelingen.

Historisk utvikling

Skolekretsinnndelingen blir endret etter kommunale vedtak, og endringer skjer forholdsvis ofte. En del kommuner har også gått over til flytende skolekretser, dvs. at de blir fastsatt ved skolestart hvert år.

Inndelingen

Informasjon om inndelingen foreligger i den enkelte kommune.

2.4.7. Tollsted/Tollstad

Ved de norske tollstedene, samt ved svenske og finske tollstasjoner/tollsteder som utfører tjeneste for norsk regning, foretas tollekspedisjoner av varer ved inn- og utførsel. Det er 45 tollsteder i Norge. Norge er delt i elleve tolldistrikter, og hvert av disse har et distriktstollsted (merket med (*) nedenfor).

Engelsk oversettelse

Customs House.

Ansvarlig etat

Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD).

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk.

Bruksområder i SSB

Tollsteder brukes ikke lenger i publikasjoner, med de finnes i tabeller som brukes på Opplysningskontoret for utenrikshandelen. Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk får to ganger i uken overført tall knyttet til tollstedene fra TAD.

Koding

TAD har ingen offisiell koding på tollstedene. SSB benytter imidlertid en kode på to posisjoner. Koden skal representeres med ev. ledende null.

Dokumentasjon

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk får meldinger fra TAD, og besørger selv oppdateringen ut fra dette. Inndelingen omtales ellers i heftene "Innførselsveileder" og "Utførselsveileder" (Toll- og avgiftsdirektoratet 1997) som også er tilgjengelig på Internett under adressen <http://www.toll.no>.

Kartmateriale

Toll- og avgiftsdirektoratet utga i 1997 et oppdatert kart med angivelse av distriktstollsteder, tollsteder og ekspedisjonsenheter, samt grensene for tolldistriktene.

Forholdet til andre inndelinger

Hvert tolldistrikt omfatter ett eller flere fylker.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger.

Inndelingen

Distriktstollstedene er merket (*), ekspedisjonsenheter er merket (x) og steder i Finnmark merket (k) er kontrollenheter som kun utfører begrenset ekspedisjonstjeneste. Svenske og finske tollsteder som utfører tjenester for norsk regning er også angitt i oversikten. Disse er merket med henholdsvis (SE) og (FI).

Oslo og Akershus tolldistrikt

0101 Oslo (*)

0103 Gardermoen

Østfold tolldistrikt

0201 Fredrikstad (*)

0203 Svinesund

0204 Moss

0205 Sarpsborg (x)

0206 Ørje

0207 Høgen (SE)

0208 Hån (SE)

0209 Svinesund S (SE)

Hedmark og Oppland tolldistrikt

0301 Kongsvinger (*)

0302 Gjøvik

0305 Hamar

0311 Østby

0312 Åsnes

0314 Eda (SE)

0315 Idre (SE)

0319 Vittjärn (SE)

Buskerud tolldistrikt

0401 Drammen (*)

Telemark og Vestfold tolldistrikt

0501 Skien (*)

0503 Larvik

0506 Tønsberg

0507 Sandefjord

Agder tolldistrikt

0601 Kristiansand (*)

0602 Arendal

Rogaland tolldistrikt

0701 Stavanger (*)

0702 Egersund (x)

0703 Haugesund

Hordaland og Sogn og Fjordane tolldistrikt

0801 Bergen (*)

0802 Florø

0803 Måløy

0804 Odda

0805 Stord

Trøndelag og Møre tolldistrikt

0901 Trondheim (*)

0902 Kristiansund

0904 Molde
0907 Steinkjer
0910 Vauldalen
0913 Ålesund
0915 Gåddede (SE)
0916 Storlien (SE)
0917 Østersund (SE)

Nordland tolldistrikt

1001 Bodø (*)
1002 Bjørnfjell (x)
1005 Junkerdal
1006 Mo
1007 Mosjøen
1008 Narvik
1010 Sortland
1013 Tärnaby (SE)

Troms og Finnmark tolldistrikt

1101 Tromsø (*)
1102 Alta
1103 Hammerfest
1104 Harstad
1105 Helligskogen/Kilpisjärvi
1107 Kirkenes
1108 Neiden (k)
1109 Polmak
1110 Vadsø
1111 Kargasniemi (FI)
1112 Kivilompolo (FI)
1113 Storskog (k)
1114 Utsjok (FI)

I tillegg har Tollvesenet kontrollenheter i Båtsfjord, Honningsvåg og Vardø. Disse enhetene utfører ikke ekspedisjonsoppgaver.

0904 Molde
0907 Steinkjer
0910 Vauldalen
0913 Ålesund
0915 Gåddede (SE)
0916 Storlien (SE)
0917 Østersund (SE)

Nordland tolldistrikt

1001 Bodø (*)
1002 Bjørnfjell (x)
1005 Junkerdal
1006 Mo
1007 Mosjøen
1008 Narvik
1010 Sortland
1013 Tärnaby (SE)

Troms og Finnmark tolldistrikt

1101 Tromsø (*)
1102 Alta
1103 Hammerfest
1104 Harstad
1105 Helligskogen/Kilpisjärvi
1107 Kirkenes
1108 Neiden (k)
1109 Polmak
1110 Vadsø
1111 Kargasniemi (FI)
1112 Kivilompolo (FI)
1113 Storskog (k)
1114 Utsjok (FI)

I tillegg har Tollvesenet kontrollenheter i Båtsfjord, Honningsvåg og Vardø. Disse enhetene utfører ikke ekspedisjonsoppgaver.

2.4.8. Helseregion

Helseregionene består av en samling fylker. Formålet med inndelingen er å få en bedre funksjonsfordeling og samordning av spesialisthelsetjenesten innenfor og mellom fylkeskommunene i en region. Hver helseregion har et regionssykehus. Det er i dag fem helseregioner.

Engelsk oversettelse

Health region.

Ansvarlig etat

Sosial- og helsedepartementet.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for helsestatistikk.

Bruksområder i SSB

SSB har ingen egen publisering på dette nivået, men helseregioner brukes i oppdrag.

Koding

Helseregionene er gitt en nummerering fra en til fem.

Dokumentasjon

Helseregionene beskrives i St.meld. nr. 37 (1997-98), og siste revisjon av helseregionsgrensene på Sør- og Østlandet er beskrevet i St.meld. nr. 37 (1997-98).

Kartmateriale

Helseregion består av et antall hele fylker, og kartgrunnlag for helseregion kan derfor utledes av et fylkeskart. Statens kartverk dokumenterte inndelingen i boken Nasjonalatlas for Norge - Helse, side 171 (Statens kartverk 1996).

Forholdet til andre inndelinger

Helseregioner omfatter flere hele fylker.

Historisk utvikling

Helseregionene ble første gang definert i 1974-75 (St.meld. nr. 9), og fulgte da ikke alltid fylkesinndelingen.

I forbindelse med Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 (1996-97), *Tilgjengelighet og faglighet*, ble det fattet vedtak om at det skulle legges frem forslag om regioninndeling der Oslo og Akershus skulle tilhøre samme region. Som følge av dette ble St.meld. nr. 37 (1997-98) fremlagt, og Stortinget ga sin tilslutning til at Akershus og Østfold blir overført fra Helseregion 2 til Helseregion 1. Endringen vil tre i kraft fra 1. januar 1999.

Inndelingen

Pr. 1. januar 1999:

Region 1: Østfold, Akershus, Oslo, Hedmark, Oppland

Region 2: Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder

Region 3: Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane

Region 4: Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag

Region 5: Nordland,, Troms, Finnmark (Svalbard og Jan Mayen)

Figur L. Helseregioner

2.4.9. Vassdragsområde - nedbørfelt

NVEs (Norges vassdrags- og energiverk) vassdragsregisteret deler landet inn i vassdragsområder (dvs. nedbørfelt), kystfelt og underliggende enheter av disse i et strengt hierarkisk system. Enhetene i vassdragsregisteret blir også kalt REGINE-enheter, etter vassdragsregisterets kjerneregister (REGIster over NEdbørfelt).

REGINE er arealbasert og deler inn hele landet i ca. 30 000 enheter, hvorav ca. 16 000 er på laveste nivå. Form og størrelse på enhetene er bestemt av naturlige vannskiller.

På øverste nivå deles landet inn i 262 vassdragsområder. Et vassdragsområde omfatter nedbørfeltene til alle små og store vassdrag som drenerer til havet innenfor et kystavsnitt. Et vassdragsområde omfatter normalt nedbørfeltet til en fjord og/eller en kyststrekning. Grensen mellom vassdragsområdene er trukket over nes og andre naturlige skiller langs kystlinjen. Større øyer og enkelte øygrupper er regnet som egne vassdragsområder. Det er definert 247 vassdragsområder som drenerer til kysten, og 15 vassdragsområder som drenerer til riksgrensen.

Engelsk oversettelse

Catchment area - drainage basin.

Ansvarlig etat

NVE (Norges vassdrags- og energiverk).

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for miljøstatistikk.

Bruksområder i SSB

Inndelingene brukes i statistikk og analyser for Miljøverndepartementet og Landbruksdepartementet rettet mot miljøvirkninger og tiltak i jordbruket. For statistikkområdene ble det utarbeidet spesialstatistikk fra Landbrukstellingene 1989 og Folke- og boligstillingen 1990.

Koding

REGINE-enheterne er kodet med et *vassdragsnummer* i et hierarkisk alfanumerisk nummersystem. De tre første posisjonene i vassdragsnummeret er et løpenummer for vassdragsområde. Nummereringen starter ved riksgrensen mot Sverige (001 er Haldenvassdraget) og fortsetter langs kysten til riksgrensen mot Russland. Vassdragsnummeret skal representeres med ev. ledende null(er). Informasjonen i vassdragsnummeret sier noe om hva slags REGINE-enhet koden identifiserer og hvor langs vassdraget den er lokalisert.

Dokumentasjon

Inndelingen blir omtalt i Fadum (1988): *Oppbygging og bruk av statistikkområder*.

Kartmateriale:

NVE har digitalisert alle nedbørfeltgrensene i REGINE. Kart er tilgjengelig som en kartbok (NVE 1990) og som digitale kartdata.

Forholdet til andre inndelinger:

SSB har utarbeidet *statistikkområder*, som en kobling mellom REGINE-enheter og grunnkretsinnndelingen. Det er i alt 1 086 statistikkområder.

Historisk utvikling:

Vassdragsregisteret ble etablert i slutten av 1970-årene, og er under kontinuerlig videreutvikling. Nummersystemet oppdateres løpende med reviderte inndelinger.

Inndelingen:

Inndelingen presenteres i notatet "Oppbygging og bruk av statistikkområder" (Fadum, 1988).

2.4.10. Hydrologisk statistikkområde

Vassdragsregisterets stedfestingssystem, REGINE (REGIster over NEdbørfelt), er definert ut fra de naturlige vannskillene i nedbørfeltene. Statistisk sentralbyrå har utviklet begrepet "hydrologiske statistikkområder", som en fellesnevner mellom grunnkretser og nedbørfelter. Dette gjør det mulig å koble statistikk på grunnkrets nivå til vassdragsregisterets nedbørfelter. Det er i alt 1 086 statistikkområder på laveste nivå i hierarkiet.

Engelsk oversettelse:

Basic statistical units for drainage basins.

Ansvarlig etat:

Statistisk sentralbyrå.

Ansvarlig seksjon i SSB:

Seksjon for miljøstatistikk.

Brukerområder i SSB:

Brukes bl.a. i forbindelse med avrenning fra jordbruk og utslipp fra kommunale avløpsrensaneanlegg

Koding:

Hydrologiske statistikkområder er stedfestet med et alfanumerisk felt på åtte posisjoner. I tillegg er det avsatt en posisjon for å angi om grunnkretsen er hel eller delt og tre posisjoner til REGINEs hovedvassdragsnummer.

Dokumentasjon:

Inndeling i hydrologiske statistikkområder er dokumentert i Fadum, E.: Oppbygging og bruk av statistikkområder. Interne notater 88/22, Statistisk sentralbyrå 1981. Siste endringer og justeringer ble foretatt i 1992. En digital katalog over inndelingen foreligger i SSB.

Kartmateriale:

NVE har digitalisert grensedata for alle REGINE-enheter fra grunnlagskart i målestokk 1:50 000. Disse er slått sammen til digitale hydrologiske statistikkområder ut fra koblingskatalogen grunnkrets-nedbørfelt. Statistikkområdene finnes også inntegnet på analoge kart i målestokk 1:250 000. Disse avviker noe fra det digitale grunnlagssfeltet. (NVE 1990)

Forholdet til andre inndelinger:

Begrepet hydrologiske statistikkområder er etablert som et minste felles multiplum mellom REGINE, der NVE definerer nedbørfelter ut fra naturlige vannskillinger, og SSBs grunnkretser.

For fylkene 01 Østfold - 10 Vest-Agder har Norsk institutt for vannforskning slått sammen nedbørfeltene i til sammen 34 resipientområder med ni tilhørende kystsoner på strekningen fra svenskegrensen ved Halden til Lindesnes. SSB har fra 1992 knyttet sine hydrologiske statistikkområder til disse resipientområdene.

Historisk utvikling:

Et forprosjekt med å koble vassdragsregisteret og grunnkretser ble påbegynt i SSB allerede i 1978. Hydrologiske statistikkområder ble fullt etablert 1988, samme år som første landsdekkende utgave av REGINE var ferdigstilt av NVE. Endringer og justeringer av koder for hydrologiske statistikkområder er foretatt i SSB i forbindelse med oppdatering i forhold til resultater fra Landbruksteljinga 1989.

Inndelingen:

Det vises til Fadum, E.: Oppbygging og bruk av statistikkområder. Interne notater 88/22, Statistisk sentralbyrå 1981 og digital katalog i SSB.

2.4.11. Fangstområde

Fisket er regulert av internasjonale avtaler. Fiskeridirektoratet har delt havområdene i det nordlige Atlanterhav inn i fangstområder. Det er pr. i dag (1998) 94 fangstområder. Norske fangster blir registrert på det fangstområdet der fangsten er tatt. Fangsten registreres i forhold til om den er tatt innenfor eller utenfor fiskerigrensen.

Engelsk oversettelse

Fishing grounds.

Ansvarlig etat

Fiskeridirektoratet.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for primærnæringsstatistikk.

Bruksområder i SSB

I fiskeristatistikken publiseres det tall fra Fiskeridirektoratet for fangst etter fangstområdene.

Koding

For fangstområde benyttes en kode på to posisjoner for hovedområde. Koden skal skrives med ev. ledende null. Hovedområdene er delt inn i underområder. Underområdene benyttes ikke i offisiell statistikk.

Dokumentasjon

Inndelingen er dokumenteret i NOS Fiskeristatistikk 1993-1994, (vedleggene 3, 4 og 6).

Kartmateriale

Fiskeridirektoratet har utarbeidet kart over fangstområdene (gjengitt i NOS Fiskeristatistikk 1993-1994, vedleggene 3 og 4).

Forholdet til andre inndelinger

Den norske områdeinndelingen kan grupperes til den internasjonale standarden som er utarbeidet av International Council for Exploration of the Sea (ICES) og North Atlantic Fisheries Organization (NAFO) for det nordlige Atlanterhav. Fangst utenfor det nordlige Atlanterhav registreres etter samme inndelingsprinsipp som benyttes av Food and Agricultural Organization (FAO) sin "Major fishing areas for statistical purposes".

Fangstområdene er ikke knyttet til andre, her omtalte, regionale inndelinger.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger.

Inndelingen

Se vedlegg E.

2.4.12. Villreinområde

Villreinområde benyttes i SSB for registrering av villrein (villrein er det eneste av storviltet som registreres på annet enn kommune/fylke). Det er Direktoratet for naturforvaltning som er ansvarlig for inndelingen i villreinområder. Et villreinområde er det samlede geografiske området en villreinstamme bruker gjennom året. Villreinområdet omfatter sammenhengende fjellområder som kan gå over flere kommuner og fylker. I alt er det 24 villreinområder.

Engelsk oversettelse

Wild reindeer area.

Ansvarlig etat

Direktoratet for naturforvaltning.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for primærnæringsstatistikk.

Bruksområder i SSB

SSBs jaktstatistikk publiserer statistikk for villreinområde.

Koding

Ved dataregistrering bruker SSB en kode på to posisjoner for villreinområde.

Dokumentasjon

Standarden er dokumentert i tabell 11 i NOS Jaktstatistikk 1997. Eventuelle oppdateringer og fellingskvoter kommer fra Direktoratet for naturforvaltning og/eller villreinsnemnda i hvert villreinområde.

Kartmateriale

Direktoratet for naturforvaltning oppdaterer kartgrunnlaget i samarbeid med Fylkesmannens miljøvernnavdelinger. Kartgrunnlaget finnes ikke digitalt, men det er planer om etablering i 1998.

Forholdet til andre inndelinger

Villreinområde følger ikke kommunegrensene. Områdene er avgrenset ut fra villreinstammens bevegelser.

Historisk utvikling

Villreinområde er benyttet fra og med 1965.

Inndelingen

Se vedlegg E.

2.4.13. Distriktpolitisk virkeområde/Distriktpolitisk verkeområde

Inndelingen er en avgrensning av virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene. Til grunn for virkeområdet ligger en analyse der en har sett på fire ulike dimensjoner: arbeidsmarked, geografi, demografi og inntektsforhold. Av disse blir geografi, med indikatorene folketetthet og sentralitet, sterkest vektlagt. Kommunal- og regionaldepartementet er en viktig bruker av inndelingen.

Områdene for de distriktpolitiske virkemidlene er delt i fire soner med ulik prioritet. Områdene har ulik maksimalsats for investeringstilskudd. Deler av landet faller utenfor prioriteringsområdene. Kommuner i prioriteringsområdene A, B og C har henholdsvis 40, 35 og 25 prosent investeringstilskudd, mens område D kun får kommunerettede og indirekte virkemidler.

Engelsk oversettelse

Mangler opplysninger.

Ansvarlig etat

Kommunal- og regionaldepartementet.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det publiseres ikke løpende statistikk for distriktpolitisk virkeområde, men inndelingen er et aggregeringsnivå for alle kommunetall i regionaldatabase. Distriktpolitiske virkeområder brukes særlig i oppdrag utført for Statens Nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og departementene.

Koding

SSB har tildelt sonene for de distriktpolitiske virkeområdene en ensifret kode fra 1 til 5, der 1 er soner med høyest prioritering.

Eksempel: 1 = Prioriteringsområde A
5 = Kommuner utenfor prioriteringsområdene

Dokumentasjon

Ny forskrift om det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene er vedtatt ved regjeringsresolusjon av 30. april 1998. Det nye

virkeområdet er gjeldende fra 1. mai 1998 og frem til 1. januar 2000. Den tidligere inndelingen i distriktpolitiske virkeområder omtales i St.meld. nr. 31 (1996-97).

Den gjeldende inndelingen ligger inne i SSBs regionaldatabase.

Kartmateriale

Distriktpolitiske virkeområder består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for virkeområdene kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

Distriktpolitiske virkeområder følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en sone. Sonene utgjør ikke sammenhengende områder.

Historisk utvikling

Tidligere ble områdene kalt DU-områder.

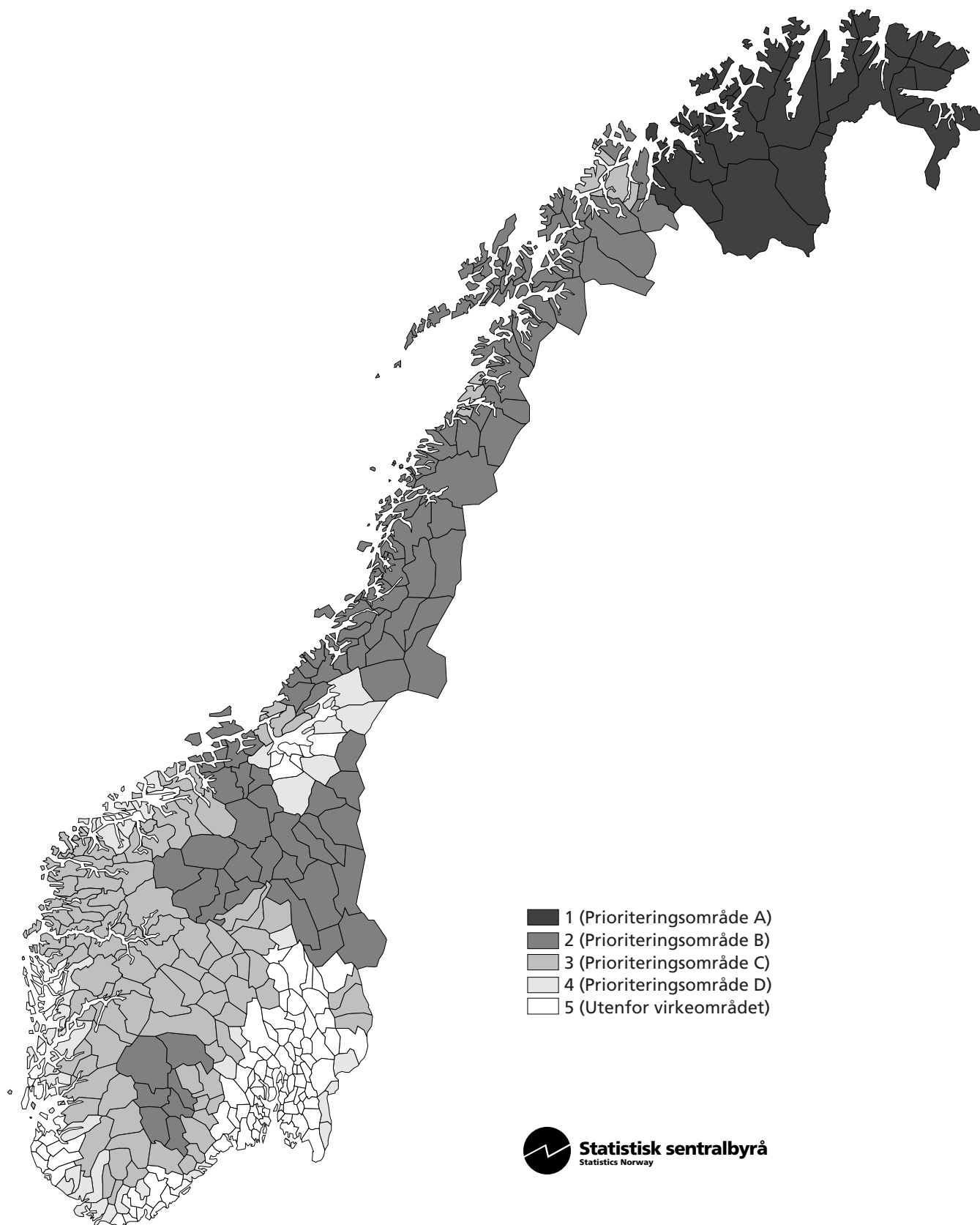
Det distriktpolitiske virkeområdet pr. 1994 var et resultat av en omfattende revisjon i forhold til virkeområdet før 1994. Revisjonen i 1998 måtte i henhold til EØS-avtalen godkjennes av EFTA Surveillance Authority (ESA). Endringene innebærer at 17 kommuner har fått høyere status, mens fire har fått lavere.

Inndelingen

Kode	Virkeområde	Generell forklaring av området
1	A	Nord-Troms og Finnmark
2	B	Utkantkommuner i Trøndelagsfylkene. Nordlige deler av Møre og Romsdal, Oppland og Hedmark. Vestlige deler av Telemark.
3	C	Tromsø og Bodø. Kystkommuner i Trøndelag. Indre deler av Møre og Romsdal. Sogn og Fjordane, Midt-Oppland. Indre deler av Hordaland, Rogaland, Agder og Buskerud. Deler av Telemark og Hedmark.
4	D	Deler av Trøndelag, ytre deler av Møre og Romsdal, deler av Hordaland og Vest-Agder samt enkelte andre kommuner.
5	Utenfor virkeområdet	Oslofjord- og Mjøsregionen. Kristiansand, Stavanger-, Bergens- og Trondheimsregionen.

Kommuneoversikt foreligger i vedlegg E.

Figur M. Distriktpolitiske virkeområder

2.4.14. Arbeidsgiveravgiftsone/Arbeidsgjevaravgiftsone

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er i første rekke ment å styrke bosettingen og sysselsettingen i distriktene. For arbeidstakere bosatt i sonene 2-4 betaler bedriftene arbeidsgiveravgift etter lavere satser enn for arbeidstakere bosatt i sone 1. For arbeidstakere bosatt i sone 5 svares ingen arbeidsgiveravgift.

Engelsk oversettelse

Zoning of employers' social contributions.

forholdsvis stabil (for mer informasjon se Notat 98/10, Statistisk sentralbyrå 1998b).

Ansvarlig etat

Finansdepartementet.

Soneinndelingen og arbeidsgiveravgiftens satser fastsettes årlig av Stortinget med vedtak i statsbudsjettet. Det har imidlertid hendt at satsene er blitt endret midt i budsjettåret.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for inntekts- og lønnsstatistikk.

Inndelingen

Kommuneoversikt foreligger i vedlegg E.

Bruksområder i SSB

Det utarbeides statistikk over inntekt, skatter og lønnssummer etter arbeidsgiveravgiftsone.

Koding

SSB har tildelt arbeidsgiveravgiftsonene en ensifret kode, fra 1 - 5, der 1 er sonen med høyest arbeidsgiveravgift.

Dokumentasjon

Endringer i arbeidsgiveravgiftsonene offentliggjøres i Skattedirektoratets meldinger. Soneinndelingens utvikling fra 1967 til 1998 er dokumentert i Notat 98/10 (Statistisk sentralbyrå 1998b).

Kartmateriale

Arbeidsgiveravgiftsonene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for arbeidsgiveravgiftsonene kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

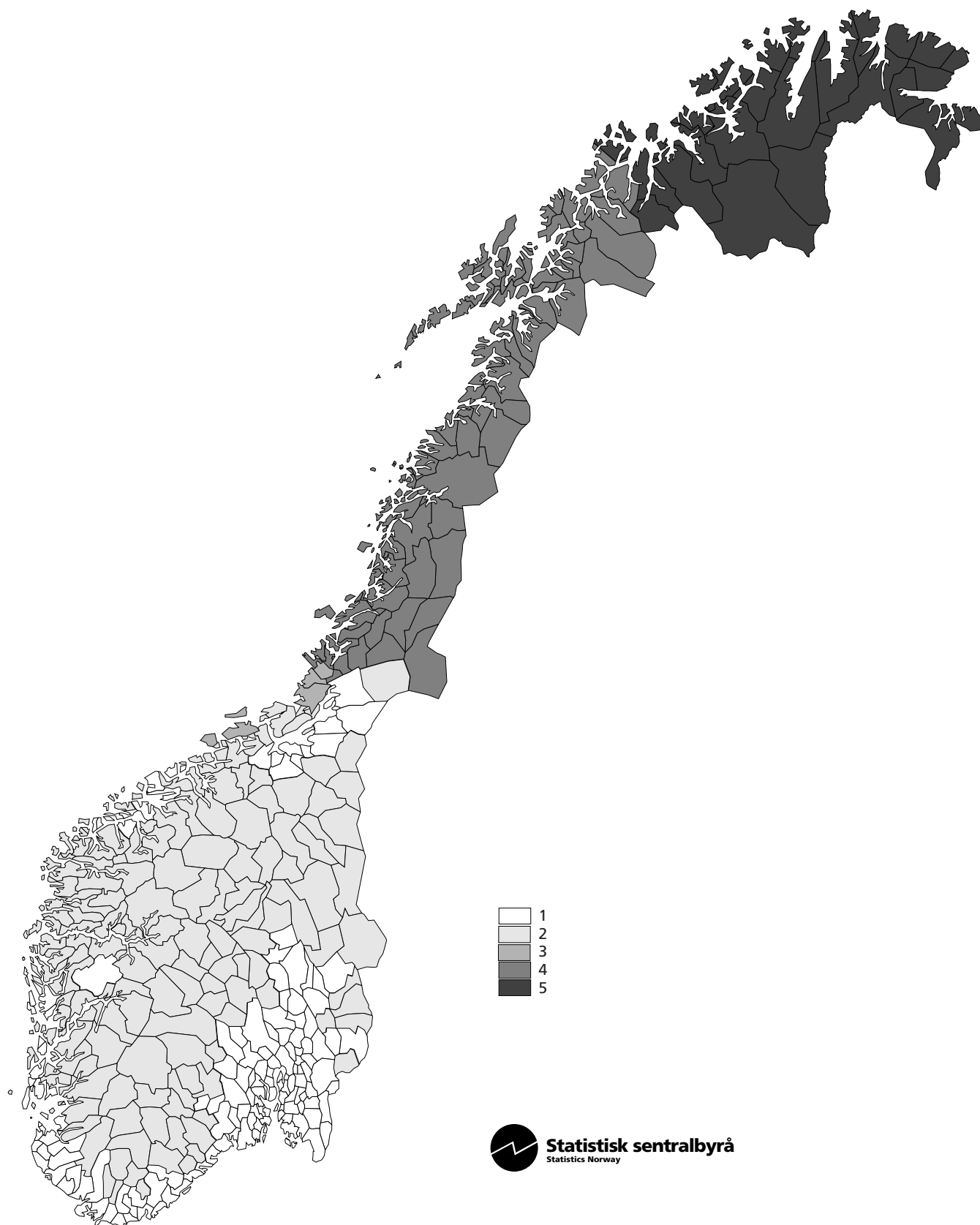
Arbeidsgiveravgiftsonene følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en sone. Sonene utgjør ikke sammenhengende områder.

Virkeområdet for den differensierte arbeidsgiveravgiften følger i hovedsak den samme inndelingen som det *distriktpolitiske virkeområdet*. Virkeområdet for arbeidsgiveravgiften er likevel noe større, og det henger sammen med at dette området ikke har hatt noen omfattende revideringer siden 1988.

Historisk utvikling

Arbeidsgiveravgiften ble innført med Lov om Folketrygd av 17. juni 1966, gjeldende fra 1967. Fra 1967 - 1974 var avgiftssatsen felles for hele landet. Med virkning fra 1. januar 1975 ble arbeidsgiveravgiften geografisk differensiert, og landet delt inn i tre soner med hver sin avgiftssats. Soneantallet ble økt til fire i 1981, til fem i 1990 og seks i 1991. Siden 1992 har imidlertid antallet vært fem. De siste årene har også soneinndelingen vært

Figur N. Arbeidsgiveravgiftsoner

2.4.15. NUTS

NUTS er en hierarkisk inndeling av hvert EU-land. Inndelingen består av fem nivåer der NUTS 1 er de største regionene (for små land kan hele landet være NUTS 1-regionen, ev. også NUTS 2 og 3) og NUTS 2 er en oppdeling av NUTS 1 osv. NUTS brukes til produksjon av regionalstatistikk, til sosio-økonomiske analyser av regionene og som rammeverk for EUs regionalpolitikk. I tillegg utgjør NUTS-ene koblingen mellom EUs geografiske informasjonssystem (GISCO) og den regionale (REGIO) og lokale (SIRE) statistikkdatabasen.

Av hensyn til tilgjengelighet av data og implementeringen av regionalpolitikk er NUTS-klassifiseringen hovedsakelig basert på institusjonelle inndelinger (forvaltningsregioner).

Høsten 1994 fattet Regjeringen vedtak om inndeling i NUTS-regioner (NUTS 1, 2 og 3) for Norge på basis av medlemskapssøknad til EU. Inndelingen er fortsatt gyldig og skal brukes der EUs konkurransedirektiv gjelder.

Engelsk oversettelse

Nomenclature of Territorial Units for Statistics
(Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques).

Ansvarlig etat

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD).

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

NUTS-inndelingen for Norge brukes bare ved overføring av statistikk som faller inn under EUs konkurransedirektiv (regionalt nasjonalprodukt og arbeidsmarkedsstatistikk) til Eurostat. Norge er ikke forpliktet til å rapportere regionale data (for rettsakter på statistikk) innenfor EØS-avtalen, men vil likevel gjøre det i størst mulig grad. For denne rapporteringen vil SSBs *regioninndeling (REGIN)* bli brukt.

Koding

Koden er alfanumerisk og består av elleve posisjoner. De to første posisjonene er landkoden etter ISO-standarden (bortsett fra for Storbritannia). Posisjon 3 brukes for NUTS 1-nivået, posisjon fire for NUTS 2-nivået, posisjon fem for NUTS 3-nivået, posisjon seks og sju for NUTS 4-nivået og posisjon åtte-ti brukes for NUTS 5-nivået. Posisjon elleve er reservert for fremtidig bruk.

Eksempel: NO260000000 Oslo, Akershus og Østfold fylker (NUTS 2)

Dokumentasjon

Brev fra Kommunal- og arbeidsdepartementet 06.12.94 "Inndeling av regioner for NUTS I og II i Norge".

Kartmateriale

NUTS-inndelingen består av et helt antall fylker eller kommuner, og kartgrunnlag for NUTS-inndelingen kan derfor utledes av et fylkes- eller kommunekart. Kartgrunnlag for NUTS-inndelingen for EU-området fåes ved henvendelse til Eurostat (GISCO-enheten) i Luxembourg.

Forholdet til andre inndelinger

NUTS 1 og 2 omfatter hele fylker. NUTS 3 er selve fylkesinndelingen. NUTS 1 og NUTS 2 skiller seg fra tilsvarende nivå i SSBs *Standard for regioninndeling (REGIN 1 og 2)*.

Historisk utvikling

Den norske NUTS-inndelingen ble vedtatt i november 1994.

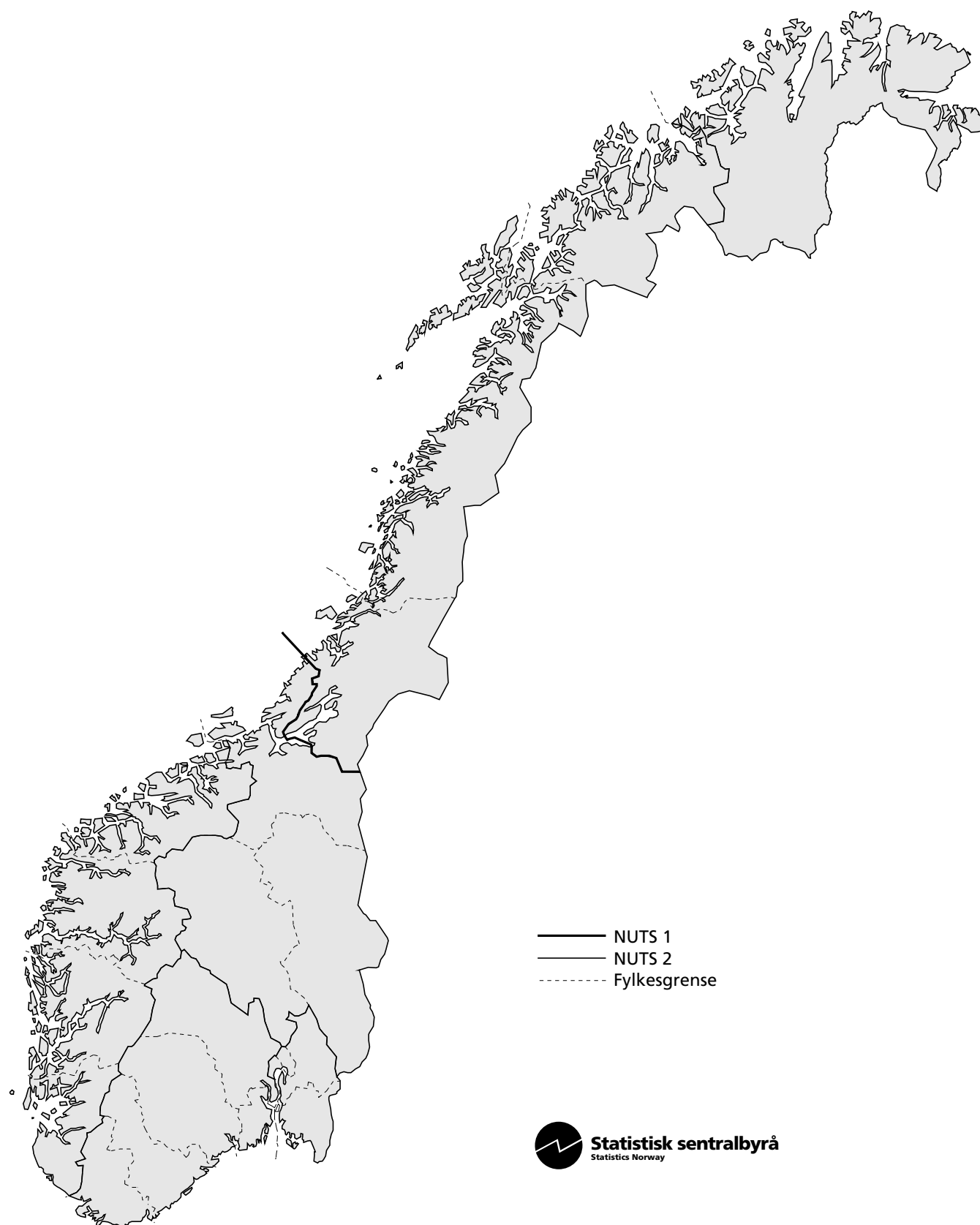
Inndelingen

NUTS 1: 1. De fire nordligste fylkene (det nordlige Norge)
2. Resten av landet (det sørlige Norge)

NUTS 2: 1. Finnmark
2. Troms, Nordland og Nord-Trøndelag
3. Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland
4. Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland
5. Aust- og Vest-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud
6. Oslo, Akershus og Østfold

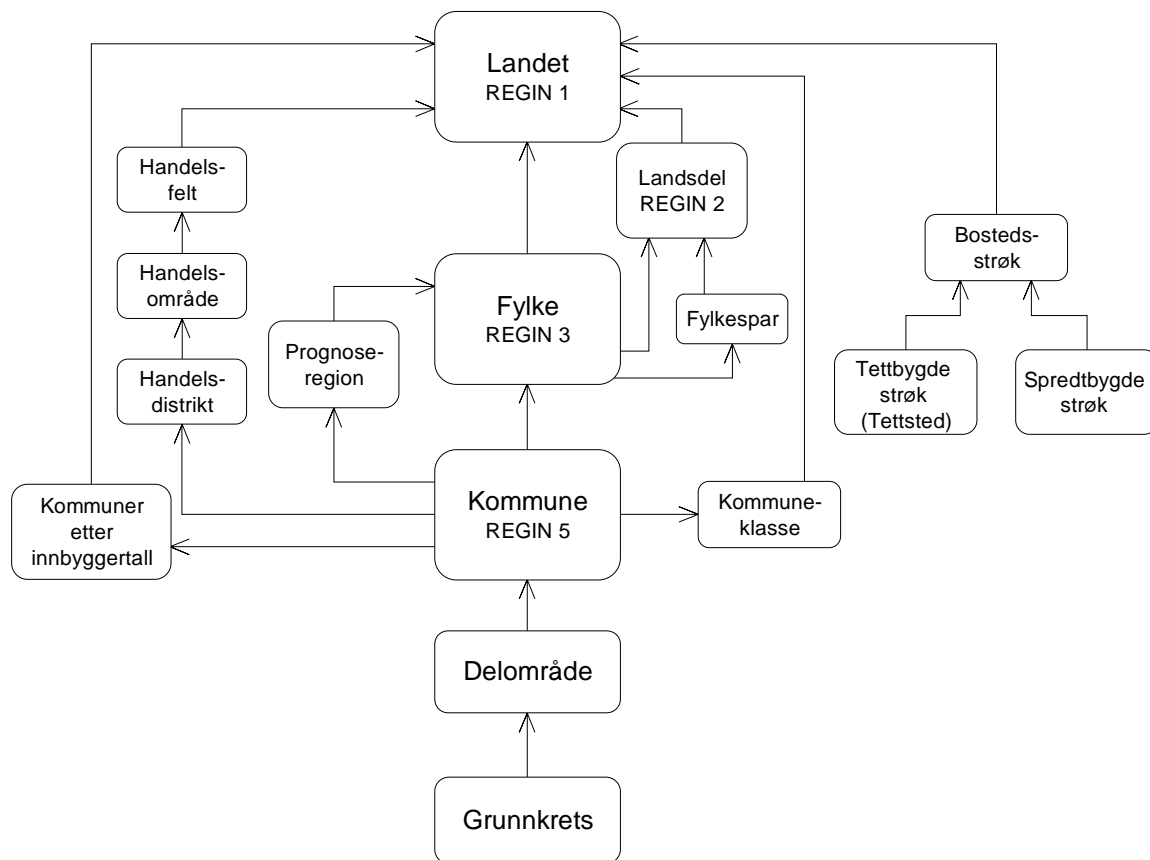
NUTS 3: Fylkene

Figur O. NUTS-inndelingen

3. Statistiske inndelinger

Figur P. Oversikt over de statistiske inndelingene

Figur 16 gir en oversikt over sammenhengen mellom de ulike statistiske inndelingene som presenteres i dette kapitlet. I tillegg gis det noen opplysninger om grupperinger av land, som brukes til statistikkformål. Pilene mellom inndelingene viser hvordan statistikken for disse regionene kan aggregeres opp til et høyere nivå, og gir ikke uttrykk for rangering mellom regionene.

3.1. Statistiske inndelinger under landsnivå

- Standard for regioninndeling (REGIN)
- Landsdel
- Fylkespar
- Grunnkrets/Grunnkrins
- Delområde
- Tettsted/Tettstad
- Bostedsstrøk/Bustadstrøk
- Kommuneklasse
- Sentralitet
- Prognoseregion
- Handelsområde
- Klassifisering av kommuner etter innbyggertall/
Klassifisering av kommunar etter innbyggjartal
- Distriktsinndeling av ordreservert i bygg og anlegg
- Regional inndeling av bruktboligpriser/Regional
inndeling av prisar på brukte bustader
- Geografisk gruppering av prisrapportørar til
byggjekostnadsindeksen/Geografisk gruppering av
prisrapportørar til byggjekostnadsindeksen

Under følger en oversikt over inndelinger av landet som har blitt utarbeidet først og fremst for statistiske og analytiske formål.

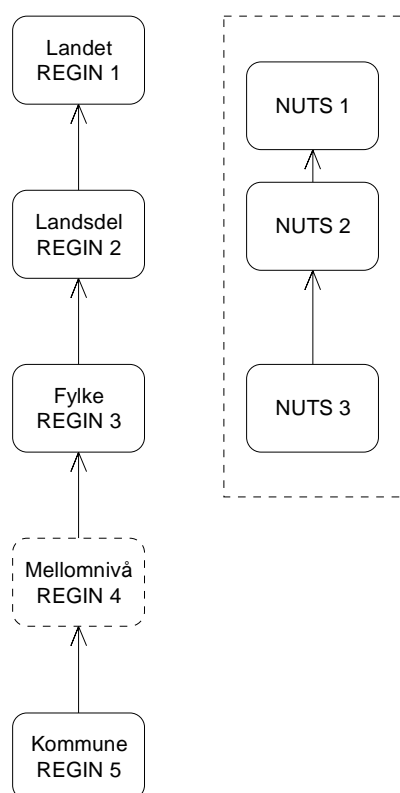
SSB har hatt/har en sentral rolle i fastleggingen av disse inndelingene.

3.1.1. Standard for regioninndeling (REGIN)

Standard for regioninndeling (REGIN) er en fellesbetegnelse for de av SSBs regionale inndelinger der nivåene er analoge med NUTS-inndelingen, men der de to første nivåene ikke samsvarer helt med NUTS 1 og 2. Standarden skal benyttes til å levere statistikk som ikke faller inn under EUs konkurransedirektiv, til Eurostat. I REGIN tilsvarer nivå 1 hele landet, mens nivå 2 er landsdelsinndelingen. Nivåene 3 og 5 er fylkes- og kommuneinndelingen. Det arbeides også med å etablere et NUTS 4-analogt nivå som et nivå mellom fylke og kommune.

Figur 16 viser hvordan statistikken på de ulike nivåene i REGIN kan aggregeres opp. NUTS-inndelingen er tatt med for å vise parallelliteten i inndelingene. Av nivåene i NUTS-inndelingen er det kun NUTS 3 som samsvarer med REGIN-inndelingen.

Figur Q. De ulike nivåene i standard for regioninndeling.

Koding

For de ulike nivåene benyttes de kodene som gjelder for den enkelte inndeling, f.eks. fylkes-/kommune-nummeret. Det er ikke utviklet et felles hierarkisk kodesystem.

Dokumentasjon

REGIN dokumenteres i det upubliserte notatet "Rapportering av regionale tall til Eurostat - ny standard for landsdelsinndeling.", LSo, 9. oktober 1997.

Kartmateriale

Standard for regioner og landsdeler består av et helt antall fylker eller kommuner, og kartgrunnlag for regioner og landsdeler kan derfor utledes av et fylkes- eller kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

REGIN 1 er landet, REGIN 2 er SSBs landsdelsinndeling, REGIN 3 er fylkene og REGIN 5 er kommunene.

Historisk utvikling

I 1994 fattet regjeringen vedtak om inndeling i NUTS-regioner. Disse nivåene brukes i SSB for å levere data som faller inn under EUs konkurransedirektiv, til Eurostat.

Inndelingene NUTS 1 og NUTS 2 bryter med de inndelinger av Norge som SSB har benyttet. Bruk av disse inndelingene skaper derfor problemer i SSBs tidsserier. I tillegg er inndelingene lite hensiktsmessige for statistiske og analytiske formål. Ifølge uttalelse fra Kommunal- og regionaldepartementet står SSB fritt til å velge en formålstjenlig regioninndeling dersom leveransen av statistikk til Eurostat ikke krever NUTS-inndeling. SSB har derfor utarbeidet en standard for regioninndeling til felles rapportering av regionale tall som ikke faller inn under konkurransedirektivet. Tall som faller inn under konkurransedirektivet må imidlertid rapporteres etter NUTS-inndelingen. Inndelingen ble vedtatt som standard i SSB 19.03.1997.

Engelsk oversettelse

Regional nomenclature for Norway - REGIN.

Ansvarlig etat

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

REGIN brukes bl.a. til Eurostat-rapportering av regionale tall som ikke faller inn under EUs konkurransedirektiv.

Inndelingen

	REGIN 2 (landsdeler)	REGIN 3 (fylker)	REGIN 5 (Kommuner)
Norge	Oslo og Akershus	03 Oslo	Se vedlegg E
Noreg	Oslo og Akershus	02 Akershus	
Norway	Oslo and Akershus		
	Hedmark og Oppland	04 Hedmark	
	Hedmark og Oppland	05 Oppland	
	Hedmark and Oppland		
	Sør-Østlandet	01 Østfold	
	Sør-Austlandet	06 Buskerud	
	South Eastern Norway	07 Vestfold	
		08 Telemark	
	Agder og Rogaland	09 Aust-Agder	
	Agder og Rogaland	10 Vest-Agder	
	Agder and Rogaland	11 Rogaland	
	Vestlandet	12 Hordaland	
	Vestlandet	14 Sogn og Fjordane	
	Western Norway	15 Møre og Romsdal	
	Trøndelag	16 Sør-Trøndelag	
	Trøndelag	17 Nord-Trøndelag	
	Trøndelag		
	Nord-Norge	18 Nordland	
	Nord-Noreg	19 Troms	
	Northern Norway	20 Finnmark	

3.1.2. Landsdel

Landsdelsinndelingen er et nivå mellom fylker og hele landet. Landsdelene består av et helt antall fylker. Norge er delt inn i 7 landsdeler.

Engelsk oversettelse

Region.

Akershus, Hedmark og Oppland og Sør-Østlandet benyttes, skal disse presenteres under navnet Østlandet.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Det blir årlig publisert landsdelstall bl.a. i Statistisk årbok og i flere av publikasjonene ellers i Norges offisielle statistikk (NOS).

Koding

Landsdelene er gitt en ensifret løpende nummerering fra 1 til 7, som starter med Oslo og Akershus og ender i Nord-Norge.

Dokumentasjon

Inndelingen dokumenteres i det upubliserte notatet "Rapportering av regionale tall til Eurostat - ny standard for landsdelsinndeling.", LSo, 9. oktober 1997.

Den forrige landsdelsinndelingen er dokumentert i notatet "Retningslinjer for landsdelsinndeling i norsk offisiell statistikk." 1. juni 1982.

Kartmateriale

Landsdeler består av et helt antall fylker, og kartgrunnlag for landsdeler kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger

Landsdelene omfatter to eller flere hele fylker.

Fylkespar kan summeres til landsdeler.

Landsdelsinndelingen inngår i *REGIN*.

Historisk utvikling

En egen standard for landsdelsinndeling ble vedtatt i SSB i 1982, etter at det ble påvist en lite ensartet bruk av landsdelsbegrepet i statistikkproduksjonen.

Standarden bestod av fem hovedlanddeler, men med muligheter for en finere oppdeling av "Østlandet" pga. folketallet. "Østlandet" kunne deles inn i "Akershus/Oslo" og "Østlandet ellers". "Østlandet ellers" kunne også deles videre inn i "Innlandsfylkene" og "Kystfylkene".

SSB vedtok 19.03.1997 at landsdelsinndelingen skulle bestå av sju enheter på det mest detaljerte nivået. Dersom aggregerte data for de tre landsdelene Oslo og

Inndelingen

Fylke	Kode		Landsdel	
03 Oslo 02 Akershus	1	Bokmål Oslo og Akershus	Nynorsk Oslo og Akershus	Engelsk Oslo and Akershus
04 Hedmark 05 Oppland	2	Hedmark og Oppland	Hedmark og Oppland	Hedmark and Oppland
01 Østfold 06 Buskerud 07 Vestfold 08 Telemark	3	Sør-Østlandet	Sør-Austlandet	South Eastern Norway
09 Aust-Agder 10 Vest-Agder 11 Rogaland	4	Agder og Rogaland	Agder og Rogaland	Agder and Rogaland
12 Hordaland 14 Sogn og Fjordane 15 Møre og Romsdal	5	Vestlandet	Vestlandet	Western Norway
16 Sør-Trøndelag 17 Nord-Trøndelag	6	Trøndelag	Trøndelag	Trøndelag
18 Nordland 19 Troms 20 Finnmark	7	Nord-Norge	Nord-Noreg	Northern Norway

Figur R. Landsdeler

3.1.3. Fylkespar

Fylkesparene er sammensatt av ett eller flere "like" fylker for å utgjøre passende stratum til bruk i SSBs generelle utvalgsplan.

Engelsk oversettelse

Mangler opplysninger.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for statistiske metoder og standarder.

Bruksområder i SSB

Fylkesparene inngikk i SSBs forrige utvalgsplan, og ble bl.a. brukt av Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk i forbindelse med arbeidskraftundersøkelsen og av Seksjon for intervjuundersøkelser. Fylkesparene er nå på vei ut av bruk.

Koding

Fylkesparene nummereres fra 1 til 11, men det finnes ingen standardkode knyttet til dem.

Dokumentasjon

Inndelingen er dokumentert i (Statistisk sentralbyrå 1991): Samfunnsøkonomiske studier nr. 33, "Prinsipper og metoder for Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelser"

Kartmateriale

Fylkespar består av et helt antall fylker, og kartgrunnlag for fylkespar kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger

Fylkesparene består av ett eller flere hele fylker. *Landsdelene* består av ett eller flere hele fylkespar.

Historisk utvikling

Da fylkesparinndelingen ble dokumentert i 1991, var Oslo og Akershus ett fylkespar. Siden har de blitt skilt ut som egne enheter.

Inndelingen

Oslo
Akershus
Hedmark/Oppland
Østfold/Vestfold
Buskerud/Telemark
Aust-Agder/Vest-Agder/Rogaland
Hordaland/Sogn og Fjordane
Møre og Romsdal
Sør-Trøndelag/Nord-Trøndelag
Nordland
Troms/Finnmark

3.1.4. Grunnkrets/Grunnkrins

Landet er delt inn i ca. 13 700 grunnkretser som igjen er gruppert sammen til ca. 1 550 **delområder**. Formålet med å dele kommunene inn i grunnkretser er å lage små, stabile geografiske enheter som kan gi et fleksibelt grunnlag for å arbeide med og presentere regionalstatistikk. Hensikten med dette er igjen å gi et mer effektivt statistisk grunnlag for kommunal og regional analyse, forvaltning og planlegging.

I tillegg til at grunnkretser skal være stabile over en rimelig tidsperiode, skal de også bestå av et geografisk sammenhengende område. Et annet hovedkriterium er at grunnkretsene bør være mest mulig ensartet når det gjelder natur og næringsgrunnlag, kommunikasjonsforhold og bygningsmessig struktur.

Engelsk oversettelse

Basic (statistical) unit (Kan ha en annen betydning innenfor andre statistikkfelter).

Eksempel: 16010214 - fylke nr. 16 (Sør-Trøndelag), kommune nr. 1601 (Trondheim), delområde nr. 02, grunnkrets nr. 0214.

Ansvarlig etat

SSB fastsetter grunnkretsinnndelingen. Kommunene skal sørge for at alle adressene i adresseregisteret i GAB er/blir gitt riktig grunnkretscode.

Dersom SSB har data som ikke kan henføres til en bestemt grunnkrets benyttes koder med det aktuelle kommunenummeret i de fire første posisjonene og 9999 i de fire siste (f.eks. 01019999 for "Uoppgitt grunnkrets i Halden kommune").

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Dokumentasjon

Inndelingen ved folketellingstidspunkt fremkommer av kommunehefter som har blitt publisert i forbindelse med folketellingene (f.o.m. FoB80) (SSB 1980). Grunnkretsene omtales også i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Bruksområder i SSB

I kommuneheftene fra folke- og bolig tellingen i 1980 (FoB80) og FoB90 er det publisert tall for bosatte, yrkesaktive etter næring og husholdninger/boliger for delområder og grunnkretser. Ellers blir det ikke publisert grunnkretsstatistikk, men det kan hentes ut befolkningsstatistikk (kjønn, alder, sivilstand osv.) på grunnkretsnivå for 1980 og fra 1987 til i dag fra regional databasen. (Fra 1987 til 1989 kan det ikke fremskaffes grunnkretstall for alle kommuner pga. dårlig registerkvalitet¹.) I oppdragssammenheng kan det også utarbeides inntektsstatistikk, arbeidsmarkedsstatistikk og utdanningsstatistikk på grunnkretser.

Grunnkretskatalogen oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regional databasen.

Grunnkretsene er viktige enheter for aggregeringer.

Kartmateriale

Den digitale grunnkrets databasen forvaltes av Statens kartverk. Basen finnes i form av fylkesfiler på SOSI-format nivå 4. Grunnkretsgrensene ble første gang digitalisert i SSB i forbindelse med folke- og bolig tellingen i 1980. I forbindelse med folke- og bolig tellingen i 1990 ajourførte Statens kartverk og SSB de digitale grunnkretsgrensene. Endringer etter dette er også i hovedsak lagt inn.

SSB har utarbeidet en nabokretskatalog som viser avstand i hele minutter (kjøretid) og nærmeste hundre meter mellom nabokretser målt mellom befolkningstyngdepunkter i grunnkretsene. Disse dataene oppdateres årlig. Nabokretsdataene er beregningsgrunnlag for kriteriet reisetid i inntektssystemer for kommunene.

I løpet av 1998 skal grunnkretsdata for alle fylkene legges inn i ABAS (Statens kartverks forvaltningssystem for administrative grenser).

Koding

Grunnkretsnummeret er en kode på åtte posisjoner, hvorav de fire første er kommunenummeret (ledende null skal representeres). Av de fire siste posisjonene angir de to første delområdet, mens de to siste angir grunnkretsen innenfor delområdet.

Grunnlagsmaterialet er hovedsakelig hentet fra kart i målestokk 1:5 000 - 1:50 000, noe som tilsier en varierende og i mange tilfeller dårlig oppløsning.

¹ Krav til kvalitet: Dersom 2,5 prosent eller flere av de registrerte bosatte i en kommune er uplassert på grunnkrets, blir det ikke laget grunnkretsstatistikk for denne kommunen.

Forholdet til andre inndelinger

Fordi grunnkretsinnndelingen skal være mest mulig stabil, er den ikke knyttet sammen med avgrensning av tettbygde strøk, da disse grensene endres over tid. Det er ikke stilt noen krav om at grensene for grunnkretsene skal falle sammen med grensene for skole- eller valgkrets. Kirke- og undervisningsdepartementet oppfordrer bispdømmene til å la alle endringene i soknegrensene følge grunnkretsgrensene. *Bydeler* som brukes i norsk offisiell statistikk, består av et helt antall grunnkretser. Det gjør også *delområdene*.

Historisk utvikling

Arbeidet med å bygge opp grunnkretssystemet ble utført som et samarbeid mellom SSB og kommunene i perioden 1976-1980. Grunnkretser ble første gang tatt i bruk i SSB i 1980/81 for å presentere resultater fra landbrukstellingen i 1979 og folke- og bolig tellingen i 1980.

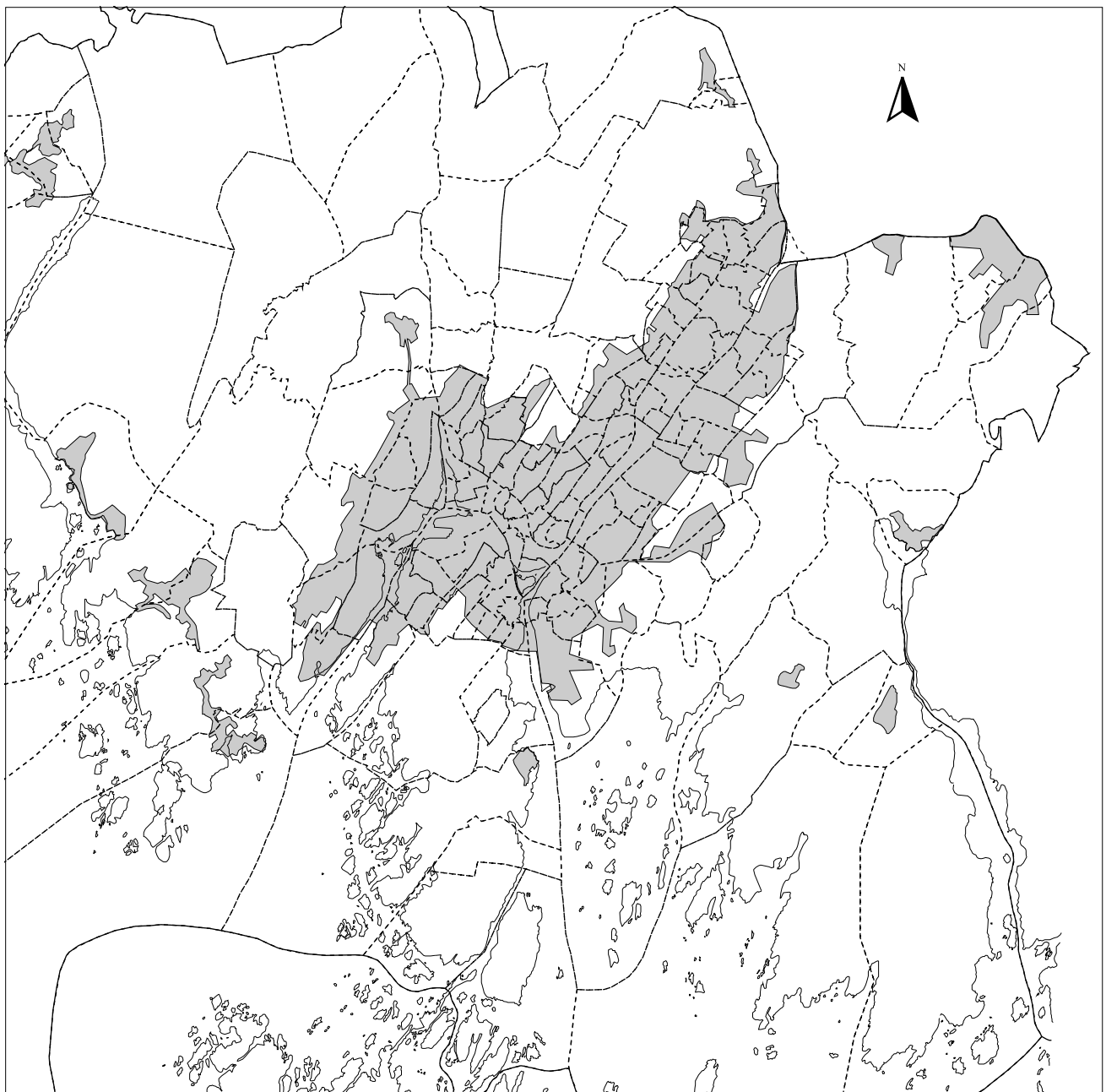
Utgangspunktet for inndelingen var som regel inndelingen i tidligere folketellingskretser som opprinnelig bygget på skolekretser.

Inndelingen

Grunnkretskatalogen oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regional databasen.

Se ellers under **Dokumentasjon**.

Figur 5. Grunnkretser og tettsteder i Fredrikstad kommune

- Tettsted
- Kommunegrense
- Grunnkrets

3.1.5. Delområde

Delområde er et mellomnivå mellom kommuner og grunnkretser. En slik områdeinndeling er egnet for data som blir for detaljerte på grunnkrets nivå, samtidig som den er egnet til regionale oversiktsanalyser. Det er i alt ca. 1 550 delområder.

I utgangspunktet var det et ønske om at delområdene burde ha 1 000 - 3 000 innbyggere i spredtbygde strøk og 3 000 - 6 000 i tettbygde strøk. Kommuner med under 1 000 - 2 000 innbyggere ble normalt ikke delt inn i delområder. De fleste delområder ligger innenfor de ønskede grensene. Unntak er imidlertid gjort der kommunene hadde spesielle argumenter for eller mot deling.

Ved utarbeidelsen av delområdene ble det lagt vekt på at området hørte naturlig sammen kommunikasjonsmessig, og helst burde området være en naturlig enhet. Ofte består delområdet av et område som naturlig sokner til et tettsted eller lokalt senter i kommunen. En del steder viste det seg imidlertid vanskelig å finne enheter som hørte naturlig sammen. For å oppfylle størrelseskravet er det derfor en del delområder som er svært sammensatt.

Engelsk oversettelse

Statistical tract.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

I kommuneheftene fra Folke- og bolig tellingen 1980 (FoB80) og FoB90 er det publisert tall for bosatte, yrkesaktive og husholdninger/boliger for delområder og grunnkretser.

Koding

Delområdenummeret er en kode på åtte posisjoner, hvorav de fire første er kommunenummeret (ledende null skal representeres). Av de fire siste posisjonene angir de to første delområdet, mens de to siste alltid skal være nuller (for å skille koden fra grunnkretsnummeret og bydelsnummeret).

Eksempel: 16010200 - fylke nr. 16 (Sør-Trøndelag),
kommune nr. 1601 (Trondheim),
delområde nr. 0200.

Dokumentasjon

Inndelingen ved folketellingstidspunkt fremkommer av kommunehefter som har blitt publisert i forbindelse med folketellingene (f.o.m. FoB80) (Statistisk sentralbyrå 1980). Delområdene omtales også i rapporten "Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980" (Byfuglien og Langen 1983).

Grunnkretskatalogen (med koder for delområder) oppdateres pr. 1. januar hvert år i en digital katalog og i regional databasen.

Kartmateriale

Se *grunnkrets*.

Forholdet til andre inndelinger

Delområdene består av et helt antall grunnkretser. De fleste kommuner er delt inn i to eller flere delområder. Ved inndelingen i delområde ble det ofte tatt utgangspunkt i tidligere kommuneinndeling, kirkesokn eller annen lokal områdeinndeling. Inndeling i bydeler samsvarer ikke med inndeling i delområde.

Historisk utvikling

Delområdene er forholdsvis stabile. Se ellers *grunnkrets*.

Inndelingen

Se under **Dokumentasjon**.

3.1.6. Tettsted/Tettstad

Et tettsted er en regional avgrensning som er viktig for å beskrive urbaniseringen i Norge. Et tettsted er kjennetegnet av en viss befolknings- og bosettingstetthet, og tettstedet inneholder gjerne visse senterfunksjoner (handel, offentlig og privat tjenesteyting) for et større omland. Skillet mellom bosettingsformene tett og spredt brukes i mange analyser som en viktig variabel for å forklare variasjoner i sosiale, miljømessige og demografiske forhold.

Følgende krav er lagt til grunn ved inndeling av tettsteder:

1. En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der (ca. 60-70 boliger).
2. Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan f.eks. være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettstedet tæses med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.

Tettsteder er geografiske områder som har en dynamisk avgrensning, og antall tettsteder og deres yttergrenser vil endre seg over tid avhengig av byggeaktivitet og befolkningsutvikling. Pr. 1. januar 1997 er det 889 tettsteder i Norge.

Tettsteder kan deles inn i klasser etter antall innbyggere.

Engelsk oversettelse

Urban settlement.

Ansvarlig etat

SSB. Kommunene er selv ansvarlige for å legge inn tett-/spredtkode på adressene i GAB-registeret.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

SSB har utarbeidet tettstedsstatistikk basert på folke- og boligtellingerne fra og med 1960. Fra og med 1990 har det blitt utarbeidet befolkningsstatistikk pr. 1 januar hvert år. For årene 1987 - 1989 kan det utarbeides befolkningstall for tettstedene i et utvalg kommuner (kun fordeling på tettbygd/spredtbygd).

Tettstedsstatistikk publiseres bl.a. i Statistisk årbok (fra og med 1960), Nordisk statistisk årbok, folke- og boligtellingspublikasjonene, og brukes ellers i tabellproduksjon, analyse og brukeropdrag.

Koding

Hvert tettsted er kodet med et løpenummer på fire posisjoner. Løpenummeret skal representeres med ev. ledende null(er).

Eksempel: 5001 Bergen

Dokumentasjon

Definisjonen av tettsted er bl.a. gjengitt i rapporten "Statistikk for tettsteder" (Statistisk sentralbyrå 1986). Tettstedsdefinisjonen er omtalt i Myklebost (1960, 1979). Se også under **Historisk utvikling**.

Adresseregisteret i GAB registrerer koden tett eller spredt for alle adresser. Denne registreringen bygger på avgrensningen av tettstedet. Tett/spredt-koden i GAB er grunnlaget for SSB befolkningsstatistikk for tettsteder og for tett- og spredtbygde strøk.

Tettstedsgrensene har vanligvis blitt revidert i forbindelse med folke- og boligtellingerne hvert 10. år. Siste gjennomgang av tettstedsgrensene ble gjennomført i 1994 og 1995, ved en revisjon av det arbeidet som ble utført med tellingen i 1990. Kommunene utarbeidet forslag til tettstedsgrenser basert på lokalkunnskap og kriteriene i SSBs definisjon. SSB har kun endret på kommunens forslag til tettstedsgrenser der grensene åpenbart er trukket for vidt eller strammet for mye inn i forhold til definisjonen.

Kartmateriale

Tettstedsgrensene foreligger på kartmateriale, og SSB digitaliserte grensene i 1980, 1990 og 1994/95. SSB forvalter dette kartmaterialet.

Forholdet til andre inndelinger

Den dynamiske tettstedsinndelingen er en helt annen type inndeling enn den administrative inndelingen i kommuner og grunnkretser. Tettstedsavgrensningen er helt uavhengig av grunnkretsinnndelingen, og kan gå på tvers av kommune- og fylkesgrensene (se eksempel i figur 13).

Tettstedene utgjør samlet "tettbygde strøk" i inndelingen i *bostedsstrøk*. SSB benytter seg av en standard klassifisering av tettstedene etter innbyggertall (GSk/Har, 28/4-83, upublisert notat i SSB):

200	-	1 999	innbyggere
2 000	-	19 999	innbyggere
20 000	-	99 999	innbyggere
100 000	eller flere		innbyggere

Historisk utvikling

Før 1845 ble byer (kjøpsteder og ladesteder) regnet som tettbygde strøk.

Fra 1845 til 1950 ble begrepet tettbygde strøk utvidet til også å innbefatte andre hussamlinger utenom byer. For å registrere ulike typer hussamlinger i herredene ble det ved folketellingene før 1950 satt krav om at en hussamling skulle ha minst 100 hjemmehørende personer eller minst 20 bosteder. Definisjonen sa ikke noe om hvilken grad av tettbodddhet som skulle til for at et område skulle regnes som hussamling. Dermed var det overlatt til den enkelte tellers skjønn å avgjøre hvor grensen mellom hussamlingen og den spredte befolkningen skulle gå.

Ved folketellingen i 1950 forsøkte en i stedet å arbeide for at det skjønn som definisjonen forutsatte, skulle bli utøvd mest mulig ensartet. SSB var allikevel ikke tilfreds med de kriterier som var lagt til grunn for å avgrense "tett bebyggelse".

Ved folketellingen i 1960 ble professor Hallstein Myklebost engasjert for å utarbeide en presis tettstedsdefinisjon og å få innført en ensartet praksis over hele landet. Tettstedsavgrensningen ble knyttet direkte til inndelingen i folketellingskretser, slik at hele bebyggelsen i kretsene enten var tett eller spredt. Som tettbygde strøk i herredene regnet en husklynger med minst 200 hjemmehørende personer der husene normalt ikke ligger i større avstand enn 50 m fra hverandre. Mindre husklynger (satellitter) som naturlig hørte med til den større husklyngen (kjernen) ble regnet med til "kjernen" i tettstedet selv om avstanden var over 50 m. Forutsetningen var at "kjernen" hadde minst 200 innbyggere. All bebyggelse i bykommunene ble regnet som tettbebyggelse, bortsett fra i Oslo, Moss og Kongsberg der det ble skilt mellom tett og spredt bebyggelse. Husklynger som ikke ligger i ett med større byer ble regnet med til byen (tettstedet) dersom minst

1/3 av yrkesbefolkningen hadde fast arbeid i byen. Myklebost innførte også et kriterium om at dersom minst 25 prosent av yrkesbefolkningen var sysselsatt i jord- eller skogbruk i hussamlingen, tilfredsstilte ikke hussamlingen tettstedskriteriene. Denne regelen ble ikke benyttet av SSB i 1960-tellingen.

Ved folketellingen i 1970 ble samme praktiske fremgangsmåte som i 1960 benyttet, men definisjonen ble endret på ett punkt. Hussamlinger som lå atskilt fra et større tettsted, og der 1/3 av de yrkesaktive arbeider i det større tettstedet, ble ikke lenger regnet med i det større tettstedet. Dette innebar at steder som f. eks. Kløfta, Sponvika og Mjøndalen ble skilt ut som egne tettsteder.

Ut fra nye krav til statistikk på kretsnivå ble det i løpet av 1970-tallet sett på som uheldig at kretsinndelingen ble knyttet til avgrensningen av tettsteder. I forbindelse med folketellingen i 1980 ble alle bebodde adresser i landet gitt en kode for tett/spredt i et adresseregister (forløperen til adressedelen i GAB-registeret).

SSB er nå i ferd med å avslutte et prosjekt der en har utviklet en ny metode for avgrensning av tettsteder, basert på bruk av geografiske informasjonssystemer og analyser av bygningsdata fra GAB-registeret og befolkningsdata fra DSF. Metoden gjør det mulig å avgrense tettstedet mer automatisk og uten bruk av lokalt skjønn. Metoden åpner også for en hyppigere oppdatering av tettstedene enn det som har vært til nå. I hovedsak vil SSBs definisjon av tettsteder opprettholdes. Metoden er planlagt tatt i bruk i forbindelse med folke- og bolig tellingen i år 2000.

Inndelingen

En digital katalog over tettstedene foreligger i SSB.

3.1.7. Bostedsstrøk/Bustadstrøk

Bostedsstrøk benyttes som fellesnavn på spredtbygd og tettbygd strøk. Bostedsstrøk er en viktig variabel for å forklare variasjoner i bl.a. sosiale, befolkningsmessige og miljømessige forhold. Bostedsstrøk tar utgangspunkt i definisjonen av tettsted, og skiller mellom tettbygde og spredtbygde strøk. Tettbygde strøk er de områder som omfattes av tettsteder, og spredtbygde strøk er alle områdene utenfor. F.eks. vil summen av antall bosatte i de enkelte tettsteder innenfor en kommunegrense tilsvare antall personer bosatt i tettbygde strøk i kommunen.

Engelsk oversettelse

Densely/sparsely populated area.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Som for *tettsteder*.

Koding

Bostedsstrøk tett eller spredt registreres med henholdsvis "t" eller "s" i GAB-registeret.

Dokumentasjon

Bostedsstrøkene er dokumentert i upublisert notat i SSB (Gsk/Har, 28/4-83).

Kartmateriale

Se *tettsteder*.

Forholdet til andre inndelinger

Tettbygde strøk er de områdene som omfattes av *tettsteder*, og spredtbygde strøk er alle områder utenfor. Det benyttes en standard klassifisering av tettsteder etter innbyggertall (se *tettsteder*).

Historisk utvikling

Se *tettsteder*.

Inndelingen

Spredtbygde strøk (uavhengig av folketall).

Tettbygde strøk:

- 200 - 1 999 bosatte
- 2 000 -19 999 bosatte
- 20 000 -99 999 bosatte
- 100 000 eller flere bosatte

3.1.8. Handelsområde

Standard for handelsområder er en hierarkisk inndeling av landet i 4 handelsfelt, 23 handelsområder og 104 handelsdistrikter. Handelsdistriktene består av en eller flere hele kommuner, og utgjør et regionalt nivå mellom kommune og fylke.

Inndelingen tar utgangspunkt i varehandelen og dens tilhørighet til sentra av ulik størrelse. Det viktigste grunnlaget for inndelingen er mønsteret i den innenlandske vareomsetningen, bosettingen og kommunikasjonsforholdene.

Handelsdistriktene er et av utgangspunktene for utarbeidelsen av en ny regional inndeling mellom fylke- og kommunenivå. Den nye inndelingen vil utgjøre SSBs forslag til en NUTS 4-analog inndeling (REGIN 4, se også s. 61).

Engelsk oversettelse

The division into trade field, trade area and trade district.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Inndelingen brukes til bedriftstetter og til annen statistikk som skattestatistikk, transportstatistikk mv.

Koding

Koden bygger på inndelingens hierarkiske struktur. Landet er delt inn i fire handelsfelt som hver gis en en-posisjonskode: 1 og 2 Østre handelsfelt, 3 Vestre handelsfelt, 4 Midtre handelsfelt og 5 Nordre handelsfelt.

Handelsfeltene er igjen delt inn i handelsområder som kodes med to posisjoner, der den første samsvarer med koden til handelsfeltet området hører inn under.

Handelsdistriktene er de minste regionene i inndelingen og kodes med tre posisjoner. De to første posisjonene i handelsdistriktet er de samme som koden for handelsområdet distriktet hører inn under.

Eksempel: 1-2 Østre handelsfelt
11 Østfoldbyenes handelsområde
111 Halden handelsdistrikt

Dokumentasjon

Inndelingen dokumenteres i Standard for handelsområder (Statistisk sentralbyrå 1989).

Det har ikke blitt gjort noen endringer i inndelingen i felt, områder og distrikter etter 1966, men det er flere ganger utgitt reviderte utgaver der en har korrigert for endringer i kommuneinndelingen.

Figur T. Handelsområder

Kartmateriale

Statens kartverk dokumenterte grensene (pr. 1987) for handelsfelt, handelsområder og handelsdistrikt i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge (Statens kartverk 1988). Grensene finnes i digital form hos SK tilpasset målestokkområdet 1:3 mill.

Handelsdistriktene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for handelsdistrikt, handelsområde og handelsfelt kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

Standard for handelsområders inndelinger består av en eller flere kommuner.

Handelsdistriktene består av en eller flere kommuner. Kommunene tilhører som regel samme fylke (unntak: Oslo handelsdistrikt). Handelsdistriktsinndelingen har fellestrekk med inndelingen i *prognoseregioner* og *arbeidsmarkedsregioner*. De nevnte inndelinger er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Handelsområdene og handelsfeltene kan omfatte hele eller deler av ett eller flere fylker.

Historisk utvikling

Som geografisk enhet mellom fylke og kommune hadde en tidligere fogderiene (f.eks. Jæren, Sunnmøre, Namdalen), som ofte var områder med vesentlige fellestrekk (homogene regioner) og høy grad av indre samhörighet (livsromsregioner). Etter hvert som kommunikasjonsforholdene og senterstrukturen endret seg, ble denne inndelingen mindre aktuell. Sentrerte regioner (funksjonelle regioner) ble mer formålstjenlige. Disse regionene skulle svare til influensområdene for større og mindre tettsteder.

Handelsområdestandarden dekker både behovet for en geografisk enhet mellom fylke og kommune og for et alternativ til den tradisjonelle inndelingsskala: kommune - fylke - landsdel - hele landet.

SSBs første standard for handelsområder ble fastlagt i 1956. I 1966 foretok SSB en omfattende revisjon av standarden for å tilpasse den til de endringene som hadde funnet sted i den innenlandske vareomsetningen og i bosettings- og kommunikasjonsforholdene. Handelsdistriktene ble bl.a. tilpasset fylkene og nye planleggingsregioner. Revisjonen resulterte i 4 handelsfelt, 23 handelsområder og 104 handelsdistrikter pluss Svalbard. Siden har det kun blitt utgitt reviderte utgaver der en har korrigert for endringer i kommuneinndelingen.

Inndelingen

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for handelsområder*.

3.1.9. Prognoseregion

Prognoseregion er et nivå mellom kommune og fylke. Prognoseregionene ble utarbeidet for bruk i arbeidet med analyse og fremskriving av befolkningens regionale fordeling, flytting og arbeidsmarkeder. Kommunene er gruppert med sikte på å avgrense sammenhengende arbeidsmarkedsregioner. Det viktigste datagrunnlaget ved etableringen av enhetene var pendlingsopplysninger fra Folke- og bolig tellingen 1980.

Prognoseregionene er et av utgangspunktene for utarbeidelsen av en ny regional inndeling mellom fylke- og kommunenivå. Den nye inndelingen vil utgjøre SSBs forslag til en NUTS 4-analog inndeling (REGIN 4, se også s. 61).

Engelsk oversettelse

Forecast region.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for demografi og levekårsforskning.

Bruksområder i SSB

Prognoseregioner er en inndeling for analytiske formål. Den brukes i SSBs befolkningsfremskrivninger, arbeidskraftundersøkelser og flytteanalyser.

Koding

Koden er på tre posisjoner. Koden skal presenteres med ev. ledende null. De to første posisjonene svarer til fylkesnummeret. Den tredje posisjonen er et fortløpende siffer innenfor fylket.

Eksempel: 042 Kongsvinger

Dokumentasjon

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1984).

Kartmateriale

Kart over prognoseregionene er vist i Statistisk sentralbyrå (1984).

Prognoseregionene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for prognoseregionene kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

En prognoseregion består av en eller flere hele kommuner i samme fylke. Regionene er geografisk sammenhengende.

Inndelingen i prognoseregioner har fellestrekk med inndelingene i *handelsdistrikter* og *arbeidsmarkedsregioner*. De nevnte inndelinger er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Historisk utvikling

Det konkrete grunnlaget for inndelingen var de eksisterende primære prognoseregionene.

Prognoseregionene ble utarbeidet i 1983-84, og antallet var da 97. I 1993 ble den ene prognoseregionen (021 Oslo) som omfattet fylkene Oslo og Akershus delt i fem (021 Follo, 022 Asker/Bærum, 023 Nedre Romerike, 024 Øvre Romerike, 031 Oslo) slik at antall prognoseregioner ble 101. Endringer i kommunestrukturen siden 1984 har ikke medført grenseendringer for prognoseregionene.

Inndelingen

Se vedlegg E.

3.1.10. Kommuneklasse

Hovedformålet med klassifiseringen er å dekke behovet for en allmenn kommunegruppering i norsk offisiell statistikk. Den tar sikte på å være til nytte i analyser der en studerer ulikhet mellom kommunetyper som varierer fra sterkt bymessig pregede områder til perifert beliggende områder med ensidig næringsliv, med ulike mellomvarianter. Klassifiseringen kan gi en mer helhetlig oversikt over de regionale variasjonsmønstrene.

Klassifiseringen er utarbeidet i to versjoner som skiller seg fra hverandre ved detaljeringsnivå. Kommunene er inndelt i et antall *grunnkoder* etter en forholdsvis detaljert karakterisering av den enkelte kommune. Ved grunnklassifiseringen blir hver kommune tillagt en treleddet grunnkode som bygger på tre kriterier; næringsstilknytning, bosettingstetthet og sentralitet. Kommunene er deretter gruppert i en sammenfattende *hovedklassifisering* i sju kommunetyper basert på grunnkoden, men to av klassene kan deles, slik at det blir ni.

De ulike kriteriene som inngår i denne klassifiseringen, kan også benyttes hver for seg, uavhengig av hverandre. Særlig er kriteriet *sentralitet* (se 3.1.11) mye brukt for klassifisering av kommuner i oppdragssammenheng.

Engelsk oversettelse

Standard Classification of Municipalities.

nivå 2 og mer enn 45 minutter reisetid fra tettsted på nivå 1.

Ansvarlig etat

SSB.

I tillegg til inndeling av kommunene i fire sentralitetsnivåer, blir det markert hvorvidt kommunen har en reisetid på mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3. Dersom det er tilfelle blir det markert med en A i sentralitetsbetegnelsen. De andre kommunene er markert med en B.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Eksempel: TI-6-1A (Kongsvinger)

Bruksområder i SSB

Standard for kommuneklassifisering brukes i publisering, tabellproduksjon, figurer, analyse og til brukeroppdrag.

TI = De tjenesteytende næringer sysselsetter flere enn de vareproduserende næringer, men høyst dobbelt så mange. Primærnæringene og bygg og anlegg sysselsetter hver for seg færre enn industri.
6 = 60,0 - 69,9 prosent av innbyggerne er bosatt i tettbygde strøk
1A = Kommunen omfatter et tettsted på nivå 1 eller ligger innenfor 45 minutters reisetid til et slikt tettsteds sentrum. Samtidig ligger kommunen innenfor en reisetid på 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til et tettsted på nivå 3.

Koding

Ved grunnklassifiseringen blir hver kommune tillagt en treleddet grunnkode, der:

- første ledd i grunnkoden representerer *næringsstilknytningen* (yrkesbefolkningens relative fordeling på de enkelte næringer),
- andre ledd representerer *bosettingstetthet* i kommunen som helhet, basert på prosent av befolkningen som bodde i tettbygde strøk ved folketellingstidspunktet. Skalaen går fra 0 til 9 (0 til 100 prosent).
- og siste ledd representerer kommunens *sentralitet*. Sentralitetskoden er på to posisjoner.

Hovedklassifiseringen av kommunene gjøres på grunnlag av grunnkodens første og siste ledd, næringsstilknytning og sentralitet. Bosettingstetthet er utelatt fra hovedklassifiseringen av hensyn til behovet for et oversiktlig antall klasser.

Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet sett i forhold til et senter hvor det finnes funksjoner av høy orden (sentrale funksjoner). Disse sentra er delt inn i tre nivåer hvorav nivå 3 er tettsteder med funksjoner som et landssdelsenter. Basert på reisetid til sentra på de ulike nivåer har en delt kommunene inn i fire sentralitetsnivå. Sentralitet 0 er f.eks. kommuner som ikke omfatter tettsteder på noen av de tre nivåene, og som ligger mer enn 75 minutter (for Oslo 90 minutter) reisetid fra tettsteder på nivå 3, mer enn 60 minutter reisetid fra tettsted på

Dokumentasjon

Inndelingen dokumenteres i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 192.

Standarden oppdateres vanligvis i forbindelse med folketellingene.

Kartmateriale

Kommuneklassene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag kan derfor utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

Følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en klasse. Klassene utgjør ikke sammenhengende områder.

Historisk utvikling

Den enkleste og mest brukte kommuneklassifisering i Norge i første halvdel av dette århundret, var inndelingen i by-land. De kommuner som hadde administrativ bystatus ble gruppert sammen, mens alle de øvrige kommuner utgjorde "land"-gruppen. I dag er skillet mellom by- og herredskommuner imidlertid lite relevant, mest fordi kommunenes administrative status ikke er noen god indikator for å skille mellom de urbaniserte og de mindre utbaniserte strøk (se 2.1.3).

Etter folketellingen i 1950 utarbeidet SSB en ny kommunegruppering der en skiller mellom tettbygde og spredtbygde herredskommuner (ut ifra hvor stor del av befolkningen som var bosatt i hussamlinger med minst 200 personer, se *tettsteder*). I forbindelse med folketellingen i 1970 ble det utarbeidet en klassifisering som bygde på tre kriterier; næringsstruktur, bosettingstetthet og sentralitet. Standard for kommuneklassifisering fra 1985 bygde i hovedsak på de samme prinsippene. Det var imidlertid en del endringer i kriteriene som utviklingen fra 1970 til 1980 hadde gjort nødvendige. Samtidig hadde næringsstruktur og bosettingsmønster endret seg i mange kommuner i de ti årene. I den siste revisjonen er kun noen mindre justeringer foretatt; næringstilknytningen (tidl. kalt næringsstruktur) omfatter nå alle næringer: Innenfor tjenesteyting markeres det om en har over gjennomsnittlig andel sysselsatt innenfor privat tjenesteyting, grensen mellom nivå 1 og 2 for tettstedene er flyttet fra 10 000 til 15 000, og arbeidsreiseavstand regnes etter raskeste reisemåte (unntatt fly). Innenfor næringsdelen har en del koder falt ut og andre kommet til gjennom årene.

Inndelingen

Inndelingen er dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1994b), NOS "Standard for kommuneklassifisering 1994".

3.1.11. Sentralitet

Sentralitet inngår som ett av kriteriene i SSBs Standard for kommuneklassifisering. Med sentralitet menes en kommunes geografiske beliggenhet i forhold til et senter hvor det finnes funksjoner av høy orden (sentrale funksjoner). De sentrale funksjoner lokaliseres først og fremst til tettsteder, og tettstedene deles inn i tre grupper etter folketall og tilbud av funksjoner. F.eks. skal tettstedene på nivå 3 vanligvis ha et folketall på minst 50 000 og ellers ha funksjoner som et landsdels-senter. Det er fire hovednivåer for sentralitet, kodet 3-0, alt etter reisetid fra de forskjellige sentertypene.

I tillegg til denne inndelingen, har en også villet markere om kommunen ligger slik til at det er mulig å gjennomføre leilighetsvise dagsreiser til et tettsted på nivå 3 innenfor en rimelig reisetid og kostnader. Alle kommuner som har en reisetid på mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3, er markert med en A i sentralitetsbetegnelsen. De andre kommunene er markert med en B.

Engelsk oversettelse

Centrality.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Inndelingen i sentralitet har i SSB blitt brukt i publikasjoner (f.eks. valgstatistikk), forskning og analyse. Den benyttes også i oppdrag, bl.a. for departementene.

Koding

Koden består av to posisjoner; første posisjon med verdi 0, 1, 2 eller 3 og andre posisjon med verdi A eller B. Første posisjon i koden kan imidlertid brukes alene.

3 = Sentrale kommuner (Central municipalities)

2 = Noe sentrale kommuner (Fairly central municipalities)

1 = Mindre sentrale kommuner (Fairly remote municipalities)

0 = Minst sentrale kommuner (Remote municipalities)

A = Mindre enn 2 ½ time (for Oslo: 3 timer) til sentrum i nærmeste tettsted på nivå 3

B = De andre kommunene

Dokumentasjon

Inndelingen dokumenteres i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 1992 (Standard for kommuneklassifisering).

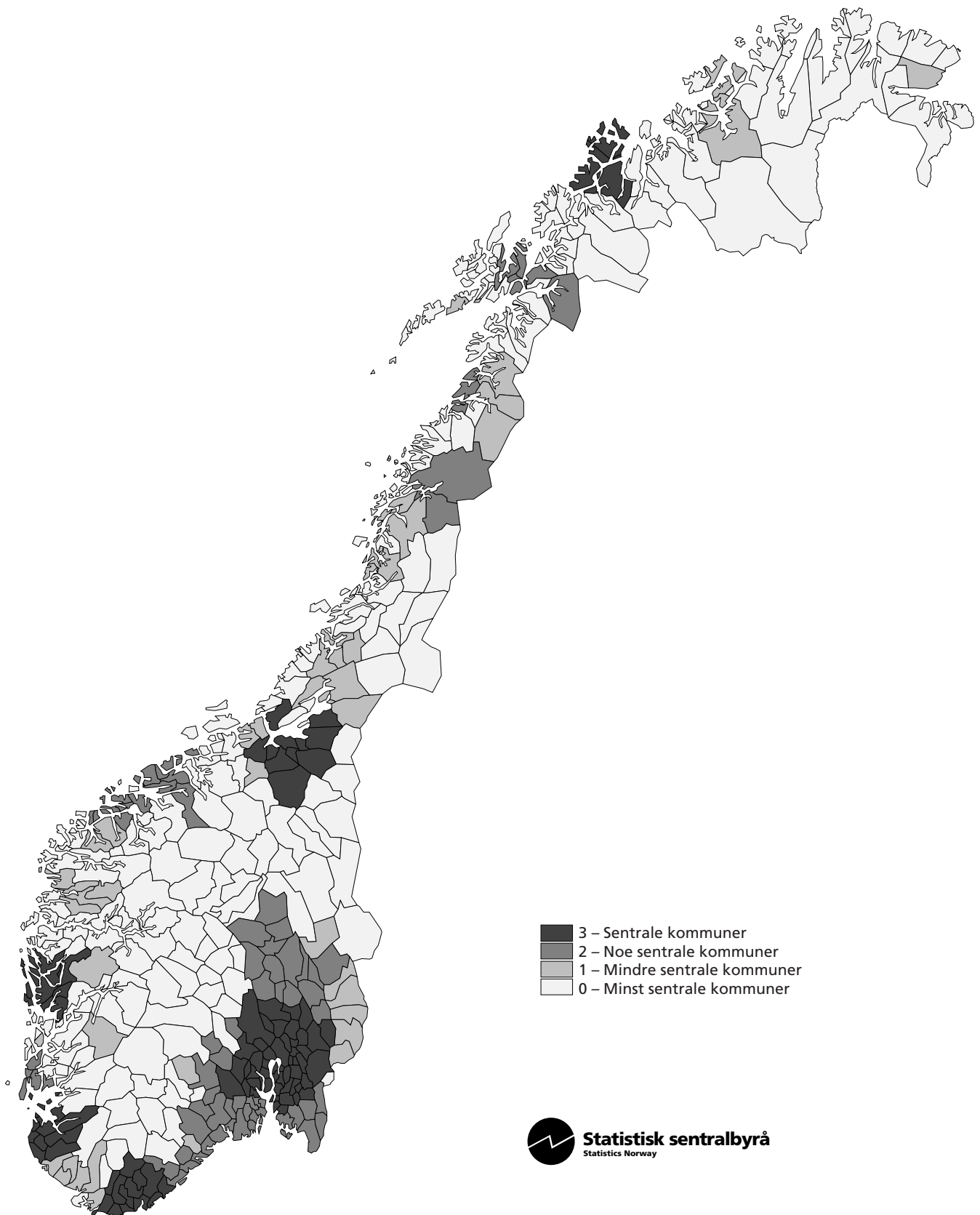
Kartmateriale

Kartgrunnlaget kan utledes av et kommune-kart.

Forholdet til andre inndelinger

Klassifiseringen følger kommuneinndelingen ved at hver kommune blir plassert i en klasse. Klassene utgjør ikke sammenhengende områder. Klassifisering av kommuner etter sentralitet er ett av tre kriterier i SSBs *standard for kommuneklassifisering*.

Figur U. Klassifisering av kommuner etter sentralitet

På oppdrag for Finansdepartementet utarbeidet SSB på midten av 1990-tallet en finere inndeling av kommunene på sentralitetsnivå 3.

Historisk utvikling

Sentralitetskoden har vært en del av *standard for kommuneklassifisering* som ble utarbeidet i forbindelse med folketellingen i 1970 (Statistisk sentralbyrå 1975). Grensen mellom tettsteder på nivåene 1 og 2 når det gjelder folketall, ble flyttet fra 10 000 til 15 000 ved revisjonen i 1994. Dette ble gjort for å redusere de interne forskjellene på nivå 2.

Inndelingen

En kommune har sentralitet 3 når dens befolkningstyngdepunkt ligger innenfor 75 minutter reisetid (90 minutter for Oslo) fra et tettsted med minimum 50 000 innbyggere (med raskeste transportmiddel unntatt fly). Sentralitet 2 betyr at det er maksimum 60 minutter reisetid til et tettsted med minimum 15 000 innbyggere. Sentralitet 1 vil si at det er maksimum 45 minutter reisetid til et tettsted med minimum 5 000 innbyggere. Kommuner som ikke oppfyller noen av disse kriteriene får sentralitet 0.

Inndelingen er ellers dokumentert i Statistisk sentralbyrå (1994b) NOS C 192.

3.1.12. Klassifisering av kommuner etter innbyggertall/Klassifisering av kommuner etter innbyggertall

Fra 1998 av benytter SSB seg av en standard inndeling av kommunene etter innbyggertall. Denne gjelder for alle statistikkområder.

Engelsk oversettelse

Classification of municipalities by population size.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Bruksområder i SSB

Ved publisering av statistikk basert på inndeling av kommuner etter befolkningsstørrelse skal denne inndelingen legges til grunn.

Koding

De forskjellige klasseinndelingene nummereres fra 1 til 6. Klasse 1 er kommuner med færrest innbyggere, mens klasse 6 er kommuner med flest innbyggere. Klassene 5 og 6 underinndeles i a og b.

Dokumentasjon

Inndelingen er første gang dokumentert her.

Kartmateriale

Kartgrunnlaget kan utledes av et kommunekart.

Forholdet til andre inndelinger

Klassifiseringen skiller seg fra den som brukes for *tettbygde strøk*.

Historisk utvikling

Inndelingen ble vedtatt i SSB 21. januar 1998. Det har tidligere ikke vært en standard for kommunestørrelse, og seksjonene i SSB har brukt ulike grupperinger.

Inndeling

Klasse 1	Under 2 000 innbyggere
Klasse 2	2 000 - 4 999 innbyggere
Klasse 3	5 000 - 9 999 innbyggere
Klasse 4	10 000 - 19 999 innbyggere
Klasse 5	20 000 - 49 999 innbyggere
Klasse 5a	20 000 - 29 999 innbyggere
Klasse 5b	30 000 - 49 999 innbyggere
Klasse 6	50 000 eller flere innbyggere
Klasse 6a	50 000 - 299 999 innbyggere
Klasse 6b	300 000 eller flere innbyggere

Den detaljerte eller den overordnede inndelingen velges etter behov.

3.1.13. Distriktsinndeling av ordreservert i bygg og anlegg

Distriktsinndelingen er utarbeidet i samarbeid med Landsforeningen for bygg og anlegg. Den deler landet opp i ni distrikter. Distriktene består alle av hele fylker. Rogaland og Møre og Romsdal er de eneste fylkene som er egne distrikter.

Engelsk oversettelse

Mangler opplysninger.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk.

Bruksområder i SSB

Inndelingen brukes ved publisering av den kvartalsvise ordrestatistikken for bygge- og anleggsvirksomhet. Dette er en indeks som har blitt publisert siden 1977.

Koding

Det benyttes ingen standardkoding for denne inndelingen.

Dokumentasjon

Inndelingen er dokumentert i skjema RA-1506, kvartalsvis ordrestatistikk for bygg og anlegg.

Kartmateriale

Distriktsinndelingen består av et helt antall fylker, og kartgrunnet kan derfor utledes av et fylkeskart.

Forholdet til andre inndelinger

Alle distriktene består av ett eller flere hele fylker.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger.

Inndelingen

Oslo, Akershus og Østfold
Hedmark og Oppland
Telemark, Vestfold og Buskerud
Aust- og Vest-Agder
Rogaland
Hordaland og Sogn og Fjordane
Møre og Romsdal
Sør- og Nord-Trøndelag
Nordland, Troms og Finnmark

3.1.14. Regional inndeling av bruktboligpriser/Regional inndeling av priser på brukte bustader

Den regionale inndelingen av bruktboligpriser har til hensikt å skille ut regioner med noenlunde homogent boligmarked. Samtidig må det være et visst antall omsetninger av brukte boliger hvert kvartal i de ulike regionene. Standarden deler landet inn i fire regioner.

Engelsk oversettelse

Mangler opplysninger.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for bygg- og tjenestestatistikk.

Bruksområder i SSB

Brukes ved publisering av prisindeksen for brukte boliger.

Koding

Sonene 1 - 4.

Dokumentasjon

Inndelingen er dokumentert i rapporten "Prisindekser for boligmarkedet" (Lillegård 1994).

Kartmateriale

Regionene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlag for inndelingen kan utledes av et kommunekart.

Forhold til andre inndelinger

Regionene består av flere hele kommuner.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger.

Inndelingen

Sone 1: Oslo og Bærum kommuner

Sone 2: Resten av Akershus fylke

Sone 3: Bergen, Trondheim og Stavanger kommuner

Sone 4: Resten av landet

3.1.15. Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen/Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen

Geografisk gruppering av prisrapportører til byggekostnadsindeksen brukes til å vekte sammen prisindekser fra ulike geografiske områder. Områdene skal ha noenlunde likt prisnivå for byggevarer. Grupperingen deler Norge inn i fire områder.

Engelsk oversettelse

Mangler opplysninger.

Ansvarlig etat

SSB.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for bygg- og tjenestetatistikk.

Bruksområder i SSB

Grupperingen brukes kun i produksjon. Områdene gis den vekten som omsetningen av de ulike varer har i de forskjellige områder.

Koding

Det benyttes ingen standardkoding for denne inndelingen.

Dokumentasjon

Grupperingen er kun dokumentert i produksjonsrutinen.

Kartmateriale

Områdene består av et helt antall kommuner, og kartgrunnlaget kan derfor utledes av et kommunekart.

Forhold til andre inndelinger

Områdene bygger på inndelingen i *handelsfelt*, men Oslo kommune er skilt ut som en egen enhet.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger

Inndelingen

Oslo kommune

Østre handelsfelt unntatt Oslo

Vestre og midtre handelsfelt

Nordre handelsfelt

3.2. Statistiske inndelinger av land

- Land i utenrikshandelsstatistikken/Land i utanrikshandelstatistikken
- Land og statsborgerskap i personstatistikken/Land og statsborgarskap i personstatistikken
- Verdensdeler/Verdsdelar

Når det gjelder de inndelingene som strekker seg utover Norges grenser, har Norge og SSB varierende grad av innflytelse. For landlister vil selve inndelingen av land avhenge av statistikkområde og praksisen i andre land (for å øke sammenlignbarheten ved rapportering til f.eks. Eurostat og FN). Områder uten befolkning vil f.eks. være irrelevante å ha med på en landliste som skal brukes i befolkningsstatistikk.

Også grupperinger av land kan variere ut fra formålet med statistikken. For verdensdeler er inndelingen standardisert, slik at avvik fra standarden skal fremgå ved publisering. I sammenheng med bl.a. innvandringsstatistikk er det funnet hensiktsmessig å bruke andre grupperinger av land. Noen eksempler er Norden, Vest-Europa, Øst-Europa, “den tredje verden”, “vestlige land” og “ikke-vestlige land”. Dette omtales bl.a. i Vassenden (1997). Grupperinger basert på medlemskap i organisasjoner, f.eks. EØS, EFTA og EU, kan også forekomme i norsk offisiell statistikk. SSB har pr. i dag ikke vedtatt noen standarder for andre landgrupperinger enn verdensdelene, men saken vil bli behandlet.

3.2.1. Land i utenrikshandelsstatistikk/Land i utanrikshandelsstatistikk

Standarden for land i utenrikshandelsstatistikken brukes i statistikk over handel med varer. Der opplyses det bl.a. avsenderland og bestemmelsesland for en vare. Ved publisering av handel etter land benyttes den internasjonale standardiseringsorganisasjonens landliste, ISO-3166. For overføring av data til Eurostat benyttes en imidlertid "EUs landnomenklatur for utenrikshandel og for handel mellom medlemslandene" (også kalt GEO-nomenklaturen), som skiller seg noe fra ISO-3166.

Engelsk oversettelse

ISO-3166: Codes for the representation of names and countries and their subdivisions (ISO 1996).

GEO-nomenklaturen: Country nomenclature for the external statistics of the Community and statistics of trade between the Member States (EU 1996).

Ekstrakoder (X-koder) ble implementert fra og med 1995.

Inndelingen

Se under **Dokumentasjon**.

Ansvarlig etat

Den internasjonale standardiseringsorganisasjonen (ISO) og EU.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk.

Bruksområder i SSB

Standarden for land i utenrikshandelsstatistikken brukes i statistikk over handel med varer.

Koding

SSBs kode er på fem posisjoner, og de to første utgjøres av ISOs tobokstavskode og de tre neste av en numerisk kode brukt i EUs landliste for utenrikshandelsstatistikk (GEO-koden). I de tilfellene et land har en GEO-kode, men ikke en ISO-kode (dvs. landet har ingen egen oppføring i ISO-3166) opprettes en egen norsk ekstrakode ("X-kode") for landet. Et eksempel er Kanariøyene som har en egen GEO-kode, men som ligger under Spania i ISOs landliste. Kanariøyene er gitt koden XB 021.

Eksempel: NO-028 Norge (inkl. Jan Mayen). NO er ISO-koden, og 028 er GEO-koden.

Dokumentasjon

Finnes dokumentert som vedlegg i Statistisk sentralbyrå (1996), *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen* (NOS C 304).

Kartmateriale

Mangler opplysninger.

Forholdet til andre inndelinger

Denne landlisten skiller seg noe fra *land* og *statsborgerskap* i personstatistikk.

Historisk utvikling

Før 1988 ble det brukt en tresifret landkode.

3.2.2. Land og statsborgerskap i personstatistikk/Land og statsborgarskap i personstatistikk

Standarden for land og statsborgerskap i personstatistikk brukes i statistikk over til- og fraflyttingsland, fødeland og statsborgerskap.

Engelsk oversettelse

Countries and citizenship in social statistics.

kartlegging av praksisen i ulike europeiske statistikkbyråer (upublisert SSB).

Ansvarlig etat

Skattedirektoratet v/Sentralkontoret for folkeregistrering leverer data til SSB. I tillegg til kodesettet til Sentralkontoret for folkeregistrering, benytter SSB noen ekstrakoder (se vedlegg E).

Historisk utvikling

Det foretas endringer i standarden i takt med at land slås sammen eller deles.

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Inndelingen

Se vedlegg E.

Bruksområder i SSB

Standard for land og statsborgerskap brukes i bearbeidingen av dataene, men fremkommer ikke i publiserte tabeller.

Koding

Kodesettet som brukes i folkeregistreringssystemet og i SSBs befolkningsstatistikk er på tre posisjoner (siffer). Det ble tatt i bruk fra 1974. (Et enklere kodesett på to posisjoner fra 1965 hadde blitt utvidet noe i 1971.) Det er senere gjort mindre endringer i takt med at land har oppstått eller utgått. Til bruk i fødelandsstatistikken i SSB har det vært nødvendig å lage noen få ekstrakoder av hensyn til dataene før 1974.

Første posisjon angir verdensdel. For Europa angir en null i andre posisjon Norden.

Eksempel: 106 Sverige, der 1 er Europa (og 0 er Norden)

Dokumentasjon

Sentralkontoret for folkeregistrering 1. februar 1996:

Kodeliste for land/statsborgerskap.

Kåre Vassenden: Oppbyggingen av fødelandsfilen. INO 89/6. SSB. Upublisert materiale

Kartmateriale

Mangler opplysninger

Forholdet til andre inndelinger

Inndelingen av land skiller seg noe fra ISO-standard. Landlisten for personstatistikk skiller seg også noe fra landlisten som brukes i varehandelsstatistikk.

Praksis varierer også mye i de ulike statistikkbyråene, noe som skaper problemer for internasjonale sammenligninger. SSB har på oppdrag for Eurostat utarbeidet et forslag til en felles landliste til bruk i befolkningsstatistikken. Dette er gjort på ut fra en

3.2.3. Verdensdeler/Verdsdelar

Hensikten med standarden er å sikre en ensartet gruppering av land i verdensdeler i norsk offisiell statistikk.

Engelsk oversettelse

Geographical regions and composition of regions.

Ansvarlig etat

SSB

Ansvarlig seksjon i SSB

Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

Bruksområder i SSB

Standarden brukes blant annet i tabellproduksjon og publisering av innvandererstatistikk.

Koding

Den standard verdensdelsinndelingen som brukes i befolkningsstatistikken er innebygd i kodesettet for land/statsborgerskap fra 1974 (med tilføyelser) ved at førstesifferet angir verdensdel.

Dokumentasjon

Sentralkontoret for folkeregistrering 1993: "Kodeliste for land/statsborgerskap".

Landgrupperinger omtales også i Vassenden (1997, s. 237). Upublisert materiale og edb-programmer på Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Forholdet til andre inndelinger

Den standard verdensdelsinndelingen som brukes i befolkningsstatistikken samsvarer godt med det som er vanlig for andre europeiske land og også med FNs inndeling, men alle land har sine avvik. Norge er f. eks. i tråd med Eurostat ved å inkludere Tyrkia i Europa, mens FN lar Tyrkia inngå i Asia. Grønland plasseres i SSB under Europa, mens FNs verdensdelsinndeling inkluderer Grønland i Amerika. En kartlegging av praksisen når det gjelder landgrupperinger i statistiske sentralbyråer i Europa er beskrevet i rapporten "Country classifications in migration statistics - present situation and proposal for a Eurostat standard." Upublisert i SSB.

I tillegg til standard verdensinndeling er det i innvandererstatistikken også tatt i bruk en landgruppering som egner seg bedre til å avspeile migrasjonen til og fra Norge. Europa er der delt i Norden, Vest-Europa og Øst-Europa. Tyrkia er tatt ut fra Europa. Med små avvik brukes denne grupperingen i Sosiale og demografiske nøkkeltall i Ukens statistikk.

Historisk utvikling

Mangler opplysninger

Inndelingen

Verdensdelsinndelingen fremkommer av landlisten i vedlegg E.

Referanser

Byfuglien, J. og E. Hoffmann: *Produksjon og distribusjon av regional statistikk - særlig byråets rolle*. Interne notater 80/28, Statistisk sentralbyrå.

Byfuglien, J. og S. Holm: *Inndeling i arbeidsmarkedsregioner 1988*. Interne notater 89/15, Statistisk sentralbyrå.

Byfuglien, J. og O. R. Langen: *Grunnkretser, tettsteder og menigheter*. Rapport 83/13. Statistisk sentralbyrå.

EU (1996): *Commission Regulation (EC) No 68/96 of 18 January 1996 on the country nomenclature for the external statistics of the Community and statistics of trade between the Member States*. 1996.

Fadum, E.(1988): *Oppbygging og bruk av statistikkområder*. Interne notater 88/22, Statistisk sentralbyrå.

ISO (1996): *Annual Report of the Secretariat of the ISO 3166 Maintenance Agency*. 1996.

Kirkens informasjonstjeneste (19XX): *Årbok for Den norske kirke*

Kommunal- og arbeidsdepartementet (1997): *Kommune- og fylkesinndelingen en historisk oversikt over endringene. Rapport fra Statistisk sentralbyrå lagd på oppdrag fra Kommunal- og arbeidsdepartementet*. 1997.

Lillegård, M. (1994): *Prisindekser for boligmarkedet*, Rapport 94/7, Statistisk sentralbyrå.

Myklebost, H. (1960): *Norges tettbygde steder 1875-1950*, Ad novas nr. 4, Universitetsforlaget, Oslo 1960.

Myklebost, H. (1979): *Norges tettsteder - folketall og næringsstruktur*, Ad novas nr. 15, Universitetsforlaget, Bergen 1979.

NOU (1992:15): *Kommune- og fylkesinndelingen i et Norge i forandring*.

NOU (1997:8): *Om finansiering av kommunesektoren*.

NOU (1997:12) *Grenser til besvær. Lokaldemokrati og forvaltning i hovedstadsområdet*

Norsk Standardiseringsforbund (1994): *Generelle termer med definisjoner for standardisering og beslektede områder*. Norsk Standard (NS-EN 45020).

NVE: *Vassdragsregisteret - et hjelpemiddel i naturforvaltningen*. Brosjyre, udatert. Norges vassdrags- og energiverk.

NVE (1990): *Vassdragsregisterets kartbok*. Publikasjon nr V 24. Norges vassdrags- og energiverk, 1990.

Statens kartverk (1988): *Nasjonalatlas for Norge. Offentlig forvaltning, hovedtema 16, mappe 1*. ISBN 82-90408-137. Statens kartverk, 1988

Statens kartverk (1996): *Nasjonalatlas for Norge. Helse*. ISBN 82-90408-53-6

Statistisk sentralbyrå (1975):

Statistisk sentralbyrå (19XXa): *Befolkningsstatistikk 19XX. Hefte I: Endringstall for komuner*.

Statistisk sentralbyrå (19XXb): *Statistisk årbok 19XX*.

Statistisk sentralbyrå (1980): *Grunnkretser og tettsteder. Dokumentasjon 1980*. Statistisk sentralbyrå 1981.

Statistisk sentralbyrå (1982): *Folketallet i kommunene 1951-1980, Hefte I-III*, NOS B 288.

Statistisk sentralbyrå (1983): *Grunnkretser, tettsteder og menigheter. Dokumentasjon 1980*. Rapport 83/13. Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1984): *Prognoseregioner*, Interne notater 84/9, Statistisk sentralbyrå.

Statistisk sentralbyrå (1986): *Statistikk for tettsteder*. Rapport 86/11. 1986.

Statistisk sentralbyrå (1988): *Oppbygging og bruk av statistikkområder*. Statistisk sentralbyrå 1988. (Interne notater 88/22)

Statistisk sentralbyrå (1989): *Standard for handelsområder. Korrigert 1989*, Standarder for norsk statistikk nr. 3.

Statistisk sentralbyrå (1991): *Samfunnsøkonomiske studier nr. 33. Prinsipper og metoder for Statistisk sentralbyrås utvalgsundersøkelse*.

Statistisk sentralbyrå (1994a): *Historisk statistikk 1994*, NOS C 188.

Statistisk sentralbyrå (1994b): *Standard for kommuneklassifisering*. Statistisk sentralbyrå 1994. (NOS C 192).

Statistisk sentralbyrå (1996): *Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen 1996*, NOS C 304.

Statistisk sentralbyrå (1997): *Statistisk årbok 1997*, NOS C 398.

Statistisk sentralbyrå (1998a): *Årsrapport om standardarbeidet i Statistisk sentralbyrå - 1994*. Planer og meldinger 12/95.

Statistisk sentralbyrå (1998b): *Arbeidsgiveravgiften 1967 - 1998 - soneinndelingens utvikling*, Notat 98/10.

Statistisk sentralbyrå (1998c): *Country classification in migration statistics - present situation and proposals for a Eurostat standard*. Foreløpig upublisert.

Statistisk sentralbyrå 1998c, upublisert SSB).

St.meld. nr. 9 (1974-75): *Innstilling fra sosialkomiteén om sykehusbygging m.v. i et regionalisert helsevesen*, Sosial- og helsedepartementet 1975.

St.meld. nr. 24 (1996-97): *Tilgjengelighet og faglighet. Om sykehus og annen spesialtjeneste*, Sosial- og helsedepartementet. 1997.

St. meld. nr. 31 (1996-97): *Om distrikts- og regionalpolitikken*, Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1997.

St.meld. nr. 32 (1994-95): *Kommune- og fylkesinndelingen*. Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1995.

St. meld. nr. 33 (1992-93): *By og land hand i hand. Om regional utvikling*, Kommunal- og arbeidsdepartementet, 1993.

St meld nr 37 (1997-98): *Ett sted må grensen gå; om ny inndeling av helseregionene på Sør-Østlandet. Det kongelige sosial- og helsedepartement*

Toll- og avgiftsdirektoratet (1997): *utførselsveileder*. Toll- og avgiftsdirektoratet 1997.

Vannebo, Berit :(1992) 5/3 - 1992, Regionale inndelinger i SSB.

Vassenden, K. (1989): *Oppbyggingen av fødelandsfilen*. INO 89/6. SSB. Upublisert materiale

Vassenden, K. (1997): *Innvandrere i Norge. Hvem er de, hva gjør de og hvordan lever de?* Statistisk sentralbyrå 1997.

Nasjonalatlas for Norge - offentlig forvaltning

Statens kartverk har dokumentert en rekke offentlige etaters inndelinger i publikasjonen Nasjonalatlas for Norge, Offentlig forvaltning (Statens kartverk 1988). Dette er en mappe med i alt 25 kart. Publikasjonen ble utgitt i 1988. Kartet "Kommuner og fylker" ble oppdatert og utgitt i ny utgave i 1994 (ajour pr. 01.01.1994). Kartet finnes i digital form. De øvrige kartene er ikke oppdatert.

Mappen inneholder kartmateriale for følgende inndelinger:

Kommuner og fylker
Handelsfelt, handelsområder, handelsdistrikt
Kommunereguleringer - grensereguleringer 1958 - 1984
Norges bank og statsbankene - distriktsinndeling
Tollvesenets distriktsinndeling
Kystverkets distriktsinndeling
Pristilsynets distriktsinndeling
Sjøsikkerhetskontrollen - skipskontrolldistrikter og sjøfartsinspektørens distrikter
Bergvesenets distriktsinndeling
Rettsvesenet - lagdømmer og domssokn
Politiet - politi- og lensmannsdistrikter
Fengselsvesenet
Sivilforsvarets regionale inndeling
Den norske kirke - bispedømmer, prostier og prestegjeld
Arbeidstilsynets distriktsinndeling
Arbeidsmarkedsetatens distriktsinndeling
NRK - dekningsområder for distriktssendinger
Museumstjenestens distriktsinndeling
Arkivverkets distriktsinndeling
Jordskifteverket - jordskiftedømmer, grenser for fylkesjordskiftekontor, jordskiftesokn
Veterinærvesenets distriktsinndeling
Reindriftsetaten - reinbeiteområder og reinbeitedistrikt
NVEs distriktsinndeling
Statskraftverkenes distriktsinndeling
Televerkets distriktsinndeling (teledistrikt)
Postverkets distriktsinndeling (postdistrikt)
Norges statsbaners distriktsinndeling

Vedlegg B:

Inndelinger der statistikk kan aggregeres fra hhv. grunnkrets, kommune og/eller fylke

Grunnkrets	Kommune	Fylke
Kommune (REGIN 5) Bydel Delområde	Fylke (REGIN 3) Lagdømme Lagsokn Domssokn Bispedømme Politidistrikt Prognoseregion Handelsdistrikt Handelsområde Handelsfelt Distriktpolitisk virkeomr. Arbeidsgiveravg.sone Kommuneklasse Sentralitet NUTS 3	Landet (REGIN 1) Landsdel (REGIN 2) Fylkespar Helseregion NUTS 1 NUTS 2

Vedlegg C:

Tidligere brukte standarder

Under følger en kort presentasjon av inndelinger og grupperinger som for tiden ikke brukes i SSB. Disse standardene var med i SSBs forrige dokumentering av de regionale inndelingene (BVa 5/3 - 1992).

Redegjørelsen for disse standardene er ikke like detaljert som for de som er i bruk i dag.

- **Arbeidsmarkedsregion/
Arbeidsmarknadsregion**

Inndelingen i arbeidsmarkedsregioner ble utført som et oppdrag for Miljøverndepartementet i 1988. Formålet med prosjektet var å gruppere kommuner til arbeidsmarkedsregioner som kunne brukes i regional analyse. Med arbeidsmarkedsregion menes kommuner der en større del av kommunene er tilknyttet et felles arbeidsmarked gjennom muligheter for daglige arbeidsreiser, dvs. en dagpendlingsregion.

Inndelingen bygget på en kombinasjon av faktisk observerte arbeidsreiser slik de ble registrert ved FoB 1970 og 1980, og en vurdering av tilgjengelighet mellom kommunene uttrykt gjennom antatte reisetider med bil. I de tilfeller der det er god kollektivtransport, f.eks. i Oslo-regionen, ble dette tatt med i beregningen.

Regionene er nummerert fra 1 til 230.

Kommuner ble brukt som basisenhet for inndelingen. Inndelingen i arbeidsmarkedsregioner har likhetstrekk med klassifiseringen av kommuner etter sentralitet slik som det er gjort i *kommuneklassifiseringen* i og med at en i begge tilfelle tar utgangspunkt i arbeidsreisemulighetene. *Handelsdistriktsinndelingen* har fellestrekk med inndelingen i *prognoseregioner* og arbeidsmarkedsregioner. De nevnte inndelingene er funksjonelle regioner bygget på kontakt mellom sentrum og omland i forbindelse med sysselsetting, samferdsel og tjenesteyting.

Inndelingen var en videreføring av et arbeid som ble startet høsten 1987 med en inndeling av Nord-Norge i arbeidsmarkedsregioner.

Avgrensingen tok også utgangspunkt i det arbeidet som ble gjort i 1975 med avgrensing av normative pendlingsregioner i forbindelse med analyse av nordiske sentersystemer. Ved vurderingen av inndelingen fra 1975 ble det lagt vekt på å se på endringer i pendlingsmønsteret for 1970 til 1980, evt om nye veger, bruer m.v. hadde endret reiseavstander.

Inndelingen er dokumentert i IN 89/15. (SSB 1989)

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

- **Arbeidskontordistrikt**

Arbeidsmarkedsetaten er organisert med fylkesarbeidskontor i hvert fylke, med unntak av Oslo som er slått sammen med Akershus. Under hvert fylkesarbeidskontor er det et sett med distrikter, i alt 108.

Inndelingen ble brukt i registerbasert sysselsettingsstatistikk.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk

- **Planregion**

Planregionene blir som oftest benyttet i fylkeskommunal planlegging.

Planregionene svarer i noen fylker til handelsdistrikter. De minste planregionene består av bare en kommune. Ingen planregion går på tvers av fylkesgrensene.

For grundigere dokumentasjon av kriterier for inndeling, må henvendelse skje til den enkelte fylkeskommune.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk

- **Landbruksområde/Jordbruksområde**

Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk forskning (NILF) har utviklet en inndeling av landet i naturgitte homogene områder for landbruksnæringen. Inndelingen omfatter 5 hovedområder og 11 underområder.

Inndelingen blir ikke brukt i SSBs publikasjoner, men det blir produsert statistikk på oppdrag av NILF (sist i 1996).

Inndelingen følger kommunegrenser, men går på tvers av fylke. En bruker f.eks. klassifiseringene flatbygder, skogbygder, dal- og fjellbygder.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- **Kontrollområde for offentlig kjøttkontroll**

I følge lov om slakterier, kjøttindustri og offentlig kjøttkontroll skal alle kommuner ha offentlig kjøttkontroll. Flere kommuner kan gå sammen om felles (interkommunal) kontrollordning. Alt kontrollert slakt blir rapportert for disse områdene. Inndelingen blir utarbeidet av Statens næringsmiddelstilsyn. Landet

er inndelt i ca. 110 kontrollområder. Områdene omfatter et sett av kommuner.

Inndelingen ble brukt i veterinærstatistikken.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- **Tømmermålingsdistrikt**

Etter at forskrift om måling av skogsvirke ble opphevet i 1994, har det ikke vært krav om at skogsvirke som selges til industrielt bruk skal måles av tømmermålingsforening der slik finnes. I årsmeldingen for hver tømmermålingsforening blir det vist innmålt tømmerkvantum i foreningen. Sammendragstabeller gis i NOS Skogbruksstatistikk.

Det er 5 tømmermålingsforeninger i landet.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- **Laksedistrikt**

Landet var t.o.m. 1992 delt i 33 laksedistrikt, hvert med sitt laksestyre. I tillegg kom Tanavassdragets fiskeområde. Laksestyret rapporterte til SSB om fangsten innen sitt område. I SSB ble inndelingen brukt i NOS Fiske og oppdrett av laks mv. (sist 1992)

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for primærnæringsstatistikk

- **El-område**

Områdene ble brukt til statistikk for distribusjon av elektrisk kraft.

Ansvarlig seksjon i SSB: Seksjon for utenrikshandel, energi og industristatistikk

Vedlegg D:

Kommuneendringer 1980 - 1997

Sammenslåinger

Fra kommune	Endringstidspunkt	Ny kommuneenhet
0103 Fredrikstad	01.01.94	0106 Fredrikstad
0113 Borge	01.01.94	0106 Fredrikstad
0131 Rolvsøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
0133 Kråkerøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
0134 Onsøy	01.01.94	0106 Fredrikstad
2001 Hammerfest	01.01.92	2004 Hammerfest
2016 Sørøysund	01.01.92	2004 Hammerfest
0903 Arendal	01.01.92	0906 Arendal
0918 Moland	01.01.92	0906 Arendal
0920 Øyestad	01.01.92	0906 Arendal
0921 Tromøy	01.01.92	0906 Arendal
0922 Hisøy	01.01.92	0906 Arendal
0401 Hamar	01.01.92	0403 Hamar
0414 Vang	01.01.92	0403 Hamar
0102 Sarpsborg	01.01.92	0105 Sarpsborg
0114 Varteig	01.01.92	0105 Sarpsborg
0115 Skjeberg	01.01.92	0105 Sarpsborg
0130 Tune	01.01.92	0105 Sarpsborg
0707 Larvik	01.01.88	0709 Larvik
0708 Stavern	01.01.88	0709 Larvik
0725 Tjølling	01.01.88	0709 Larvik
0726 Brunlanes	01.01.88	0709 Larvik
0727 Hedrum	01.01.88	0709 Larvik
0705 Tønsberg	01.01.88	0704 Tønsberg
0721 Sem	01.01.88	0704 Tønsberg
0703 Horten	01.01.88	0701 Borre
0717 Borre	01.01.88	0701 Borre

Grensereguleringer

Fra kommune	Til kommune	Endrings- tidspunkt	Merknad
0627 Røyken	0220 Asker	01.01.96	ca. 70 personer overført
1222 Fitjar	1219 Bømlo	01.01.95	225 personer overført
1622 Agdenes	1613 Snillfjord	01.01.95	21 personer overført
1820 Alstahaug	1824 Vefsn	01.01.95	70 personer overført
0114 Varteig	0128 Rakkestad	01.01.92	del av grunnkrets 0104 Furuholmen overført
1419 Leikanger	1417 Vik	01.01.92	571 personer overført
1419 Leikanger	1422 Lærdal	01.01.92	32 personer overført
0412 Ringsaker (del av)	0403 Hamar	01.01.92	224 personer overført
1445 Gloppen	1443 Eid	01.01.92	158 personer overført
1938 Lyngen	1940 Kåfjord	01.01.92	38 personer overført
0928 Birkenes	0919 Froland	01.01.91	60 personer overført
1429 Fjaler	1428 Askvoll	01.01.90	731 personer overført
1429 Fjaler	1430 Gaular	01.01.90	90 personer overført
1004 Flekkefjord	1046 Sirdal	01.01.87	41 personer overført
0402 Kongsvinger	0420 Eidskog	01.01.86	14 personer overført
0717 Borre	0703 Horten	01.01.86	22 personer overført
0928 Birkenes	0937 Evje og Hornnes	01.01.86	8 personer overført
1845 Sørfold	1804 Bodø	01.01.84	22 personer overført
2018 Måsøy	2019 Nordkapp	01.01.84	240 personer overført
1941 Skjervøy	1942 Nordreisa	01.01.82	128 personer overført
0230 Lørenskog	0231 Skedsmo	01.01.80	3 personer overført
0231 Skedsmo	0230 Lørenskog	01.01.80	36 personer overført
0231 Skedsmo	0301 Oslo	01.01.80	53 personer overført
0605 Ringerike	0612 Hole	01.01.80	13 personer overført

Dokumentasjon av de enkelte inndelingene• **Kommuneliste 1. januar 1997****Kommuner sortert etter nummer****01 Østfold fylke**

0101 Halden
 0104 Moss
 0105 Sarpsborg
 0106 Fredrikstad
 0111 Hvaler
 0118 Aremark
 0119 Marker
 0121 Rømskog
 0122 Trøgstad
 0123 Spydeberg
 0124 Askim
 0125 Eidsberg
 0127 Skiptvet
 0128 Rakkestad
 0135 Råde
 0136 Rygge
 0137 Våler
 0138 Hobøl

02 Akershus fylke

0211 Vestby
 0213 Ski
 0214 Ås
 0215 Frogn
 0216 Nesodden
 0217 Oppegård
 0219 Bærum
 0220 Asker
 0221 Aurskog-Høland
 0226 Sørums
 0227 Fet
 0228 Rælingen
 0229 Enebakk
 0230 Lørenskog
 0231 Skedsmo
 0233 Nittedal
 0234 Gjerdrum
 0235 Ullensaker
 0236 Nes
 0237 Eidsvoll
 0238 Nannestad
 0239 Hurdal

03 Oslo fylke

0301 Oslo

04 Hedmark fylke

0402 Kongsvinger
 0403 Hamar
 0412 Ringsaker
 0415 Løten
 0417 Stange
 0418 Nord-Odal
 0419 Sør-Odal
 0420 Eidskog
 0423 Grue
 0425 Åsnes
 0426 Våler
 0427 Elverum
 0428 Trysil
 0429 Åmot
 0430 Stor-Elvdal
 0432 Rendalen
 0434 Engerdal
 0436 Tolga
 0437 Tynset
 0438 Alvdal
 0439 Folldal
 0441 Os

05 Oppland fylke

0501 Lillehammer
 0502 Gjøvik
 0511 Dovre
 0512 Lesja
 0513 Skjåk
 0514 Lom
 0515 Vågå
 0516 Nord-Fron
 0517 Sel
 0519 Sør-Fron
 0520 Ringebu
 0521 Øyer
 0522 Gausdal
 0528 Østre Toten
 0529 Vestre Toten
 0532 Jevnaker
 0533 Lunner
 0534 Gran
 0536 Søndre Land
 0538 Nordre Land
 0540 Sør-Aurdal
 0541 Etnedal
 0542 Nord-Aurdal
 0543 Vestre Slidre
 0544 Øystre Slidre
 0545 Vang

06 Buskerud fylke

0602 Drammen
0604 Kongsberg
0605 Ringerike
0612 Hole
0615 Flå
0616 Nes
0617 Gol
0618 Hemsedal
0619 Ål
0620 Hol
0621 Sigdal
0622 Krødsherad
0623 Modum
0624 Øvre Eiker
0625 Nedre Eiker
0626 Lier
0627 Røyken
0628 Hurum
0631 Flesberg
0632 Rollag
0633 Nore og Uvdal

07 Vestfold fylke

0701 Borre
0702 Holmestrand
0704 Tønsberg
0706 Sandefjord
0709 Larvik
0711 Svelvik
0713 Sande
0714 Hof
0716 Våle
0718 Ramnes
0719 Andebu
0720 Stokke
0722 Nøtterøy
0723 Tjøme
0728 Lardal

08 Telemark fylke

0805 Porsgrunn
0806 Skien
0807 Notodden
0811 Siljan
0814 Bamble
0815 Kragerø
0817 Drangedal
0819 Nome
0821 Bø
0822 Sauherad
0826 Tinn
0827 Hjartdal
0828 Seljord

0829 Kviteseid
0830 Nissedal
0831 Fyresdal
0833 Tokke
0834 Vinje

09 Aust-Agder fylke

0901 Risør
0904 Grimstad
0906 Arendal
0911 Gjerstad
0912 Vegårshei
0914 Tvedestrand
0919 Froland
0926 Lillesand
0928 Birkenes
0929 Åmli
0935 Iveland
0937 Evje og Hornnes
0938 Bygland
0940 Valle
0941 Bykle

10 Vest-Agder fylke

1001 Kristiansand
1002 Mandal
1003 Farsund
1004 Flekkefjord
1014 Vennesla
1017 Songdalen
1018 Søgne
1021 Marnardal
1026 Åseral
1027 Audnedal
1029 Lindesnes
1032 Lyngdal
1034 Hægebostad
1037 Kvinesdal
1046 Sirdal

11 Rogaland fylke

1101 Eigersund
1102 Sandnes
1103 Stavanger
1106 Haugesund
1111 Sokndal
1112 Lund
1114 Bjerkreim
1119 Hå
1120 Klepp
1121 Time
1122 Gjesdal
1124 Sola
1127 Randaberg
1129 Forsand

1130 Strand
 1133 Hjelmeland
 1134 Suldal
 1135 Sauda
 1141 Finnøy
 1142 Rennesøy
 1144 Kvitsøy
 1145 Bokn
 1146 Tysvær
 1149 Karmøy
 1151 Utsira
 1154 Vindafjord

12 Hordaland fylke

1201 Bergen
 1211 Etne
 1214 Ølen
 1216 Sveio
 1219 Bømlo
 1221 Stord
 1222 Fitjar
 1223 Tysnes
 1224 Kvinnherad
 1227 Jondal
 1228 Odda
 1231 Ullensvang
 1232 Eidfjord
 1233 Ulvik
 1234 Granvin
 1235 Voss
 1238 Kvam
 1241 Fusa
 1242 Samnanger
 1243 Os
 1244 Austevoll
 1245 Sund
 1246 Fjell
 1247 Askøy
 1251 Vaksdal
 1252 Modalen
 1253 Osterøy
 1256 Meland
 1259 Øygarden
 1260 Radøy
 1263 Lindås
 1264 Austrheim
 1265 Fedje
 1266 Masfjorden

14 Sogn og Fjordane fylke

1401 Flora
 1411 Gulen
 1412 Solund
 1413 Hyllestad
 1416 Høyanger
 1417 Vik

1418 Balestrand
 1419 Leikanger
 1420 Sogndal
 1421 Aurland
 1422 Lærdal
 1424 Årdal
 1426 Luster
 1428 Askvoll
 1429 Fjaler
 1430 Gaular
 1431 Jølster
 1432 Førde
 1433 Naustdal
 1438 Bremanger
 1439 Vågsøy
 1441 Selje
 1443 Eid
 1444 Hornindal
 1445 Gloppen
 1449 Stryn

15 Møre og Romsdal fylke

1502 Molde
 1503 Kristiansund
 1504 Ålesund
 1511 Vanylven
 1514 Sande
 1515 Herøy
 1516 Ulstein
 1517 Hareid
 1519 Volda
 1520 Ørsta
 1523 Ørskog
 1524 Norddal
 1525 Stranda
 1526 Stordal
 1528 Sykkylven
 1529 Skodje
 1531 Sula
 1532 Giske
 1534 Haram
 1535 Vestnes
 1539 Rauma
 1543 Nesset
 1545 Midsund
 1546 Sandøy
 1547 Aukra
 1548 Fræna
 1551 Eide
 1554 Averøy
 1556 Frei
 1557 Gjemnes
 1560 Tingvoll
 1563 Sunndal
 1566 Surnadal
 1567 Rindal
 1569 Aure

1571 Halså
1572 Tustna
1573 Smøla

16 Sør-Trøndelag fylke

1601 Trondheim
1612 Hemne
1613 Snillfjord
1617 Hitra
1620 Frøya
1621 Ørland
1622 Agdenes
1624 Rissa
1627 Bjugn
1630 Åfjord
1632 Roan
1633 Osen
1634 Oppdal
1635 Rennebu
1636 Meldal
1638 Orkdal
1640 Røros
1644 Holtålen
1648 Midtre Gauldal
1653 Melhus
1657 Skaun
1662 Klæbu
1663 Malvik
1664 Selbu
1665 Tydal

17 Nord-Trøndelag fylke

1702 Steinkjer
1703 Namsos
1711 Meråker
1714 Stjørdal
1717 Frosta
1718 Leksvik
1719 Levanger
1721 Verdal
1723 Mosvik
1724 Verran
1725 Namdalseid
1729 Inderøy
1736 Snåsa
1738 Lierne
1739 Røyrvik
1740 Namsskogan
1742 Grong
1743 Høylandet
1744 Overhalla
1748 Fosnes
1749 Flatanger
1750 Vikna
1751 Nærøy
1755 Leka

18 Nordland fylke

1804 Bodø
1805 Narvik
1811 Bindal
1812 Sømna
1813 Brønnøy
1815 Vega
1816 Vevelstad
1818 Herøy
1820 Alstahaug
1822 Leirfjord
1824 Vefsn
1825 Grane
1826 Hattfjelldal
1827 Dønna
1828 Nesna
1832 Hemnes
1833 Rana
1834 Lurøy
1835 Træna
1836 Rødøy
1837 Meløy
1838 Gildeskål
1839 Beiarn
1840 Saltdal
1841 Fauske
1842 Skjerstad
1845 Sørfold
1848 Steigen
1849 Hamarøy
1850 Tysfjord
1851 Lødingen
1852 Tjeldsund
1853 Evenes
1854 Ballangen
1856 Røst
1857 Værøy
1859 Flakstad
1860 Vestvågøy
1865 Vågan
1866 Hadsel
1867 Bø
1868 Øksnes
1870 Sortland
1871 Andøy
1874 Moskenes

19 Troms fylke

1901 Harstad
1902 Tromsø
1911 Kvæfjord
1913 Skånland
1915 Bjarkøy
1917 Ibestad
1919 Gratangen
1920 Lavangen

1922 Bardu
 1923 Salangen
 1924 Målselv
 1925 Sørreisa
 1926 Dyrøy
 1927 Tranøy
 1928 Torsken
 1929 Berg
 1931 Lenvik
 1933 Balsfjord
 1936 Karlsøy
 1938 Lyngen
 1939 Storfjord
 1940 Gáivuotna¹ - Kåfjord
 1941 Skjervøy
 1942 Nordreisa
 1943 Kvænangen

20 Finnmark fylke

2002 Vardø
 2003 Vadsø
 2004 Hammerfest
 2011 Guovdageaidnu -
 Kautokeino
 2012 Alta
 2014 Loppa
 2015 Hasvik
 2017 Kvalsund
 2018 Måsøy
 2019 Nordkapp
 2020 Porsanger
 2021 Kárásjohka -
 Karasjok
 2022 Lebesby
 2023 Gamvik
 2024 Berlevåg
 2025 Deatnu - Tana
 2027 Unjárga - Nesseby
 2028 Båtsfjord
 2030 Sør-Varanger
 Andre norske områder²

21 Svalbard

2111 Spitsbergen
 2121 Bjørnøya
 2131 Hopen

22 Jan Mayen

2211 Jan Mayen

23 Kontinental-sokkelen

2311 Sokkelen sør for 62°N

2321 Sokkelen nord for 62°N

¹ Samisk navneform i bruk fra 2. februar 1994.

² Områdene er ikke fylker eller kommuner, men de har fått numre til bruk ved registrering av arbeidssted.

- **Rettslige inndelinger**

Lagdømmer	Lagsokn	Domssogn
Borgarting	Oslo	Oslo byrett Asker og Bærums herredsrett Indre Follo herredsrett Sorenskriveren i Ytre Follo
	Østfold	Moss byrett Fredrikstad byrett Sarpsborg byrett Sorenskriveren i Heggen og Frøland Sorenskriveren i Halden
	Buskerud	Drammen byrett Sorenskriveren i Hallingdal Sorenskriveren i Ringerike Sorenskriveren i Eiker, Modum og Sigdal Sorenskriveren i Kongsberg
Eidsivating	Hedmark og Oppland	Sorenskriveren i Hedmarken Sorenskriveren i Vinger og Odal Sorenskriveren i Solør Sorenskriveren i Sør-Østerdal Sorenskriveren i Nord-Østerdal
	Romerike	Nedre Romerike herredsrett Sorenskriveren i Sør-Gudbrandsdalen Sorenskriveren i Nes Sorenskriveren i Toten Sorenskriveren i Eidsvoll Sorenskriveren i Nord-Gudbrandsdalen Sorenskriveren i Hadeland og Lund Sorenskriveren i Valdres
Agder	Vestfold	Tønsberg byrett Sorenskriveren i Holmestrand Sorenskriveren i Horten Sorenskriveren i Larvik Sorenskriveren i Sandefjord
	Telemark	Skien og Porsgrunn byrett Sorenskriveren i Kragerø Sorenskriveren i Nedre Telemark Sorenskriveren i Tinn og Heddal Sorenskriveren i Vest-Telemark
	Aust-Agder	Sorenskriveren i Holt Sorenskriveren i Nedenes Sorenskriveren i Sand
	Vest-Agder	Kristiansand byrett Sorenskriveren i Mandal Sorenskriveren i Lyngdal Sorenskriveren i Flekkefjord
Gulating	Rogaland	Stavanger byrett Sorenskriveren i Dalane Sorenskriveren i Jæren Sorenskriveren i Sandnes Sorenskriveren i Haugesund Sorenskriveren i Ryfylke Sorenskriveren i Karmsund

• **Rettslige inndelinger (forts.)**

Lagdømmer	Lagsokn	Domssogn
	Hordaland, Sogn og Fjordane	Bergen byrett Sorenskriveren i Hardanger Sorenskriveren i Sunnhordland Sorenskriveren i Midhordland Sorenskriveren i Nordhordland Sorenskriveren i Voss Sorenskriveren i Indre Sogn Sorenskriveren i Ytre Sogn Sorenskriveren i Sunnfjord Sorenskriveren i Nordfjord
Frostating	Møre og Romsdal	Nordmøre herredsrett Sorenskriveren i Sunnmøre Sorenskriveren i Søre Sunnmøre Sorenskriveren i Romsdal
	Trondheim	Trondheim byrett Sorenskriveren i Fosen Sorenskriveren i Orkdal Sorenskriveren i Gauldal Sorenskriveren i Midt-Trøndelag Sorenskriveren i Stjør- og Verdal Sorenskriveren i Inderøy Sorenskriveren i Namdal
Hålogaland	Nordland	Sorenskriveren i Vesterålen Ofoten Herredsrett Sorenskriveren i Brønnøy Sorenskriveren i Alstadhaug Sorenskriveren i Rana Sorenskriveren i Salten Sorenskriveren i Lofoten
	Troms	Nord-Troms herredsrett Sorenskriveren i Trondenes Sorenskriveren i Senja
	Finmark	Sorenskriveren i Alta Sorenskriveren i Hammerfest Sorenskriveren i Tana og Varanger Sorenskriveren i Vardø

• **Bydeler****Oslo¹**

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (0301+) ²
030101	Bygdøy-Frogner	0301-0303, 0501-0504, 0601-0611, 0701, 0708-0710, 5601-5603, 5701
030102	Uranienborg - Majorstua	0308, 0612-0614, 0702-0707, 0801-0809, 0901-0913
030103	St.Hanshaugen-Ullevål	0202-0204, 1001-1106, 1201-1211, 1301-1304, 1401-1403, 1501-1504, 1709, 4505, 4510, 4605, 4606
030104	Sagene-Torshov	1404-1406, 1601-1607, 1701-1708, 1801, 1802, 1901-1908, 2001-2006, 2009-2012, 2102
030105	Grunerløkka-Sofienberg	0206-0210, 1305, 2007, 2008, 2201-2209, 2301-2313, 2402-2407, 2410
030106	Gamle Oslo	2401, 2408, 2409, 2501-2506, 2601-2610, 2701-2706, 2801-2804, 2901, 3501, 3514
030107	Ekeberg-Bekkelaget	2805, 3001-3010, 3502-3505, 3509, 3513
030108	Nordstrand	3011, 3012, 3101-3106, 3201, 3202, 3306, 3407
030109	Søndre Nordstrand	3203-3215, 3301-3305, 3307-3318
030110	Lambertseter	3107, 3401-3403, 3405, 3406, 3408, 3409, 3416
030111	Bøler	3410, 3411, 3413-3415, 3417, 3609-3611
030112	Manglerud	3404, 3412, 3506-3508, 3510-3512, 3601-3604
030113	Østensjø	3605-3608, 3612-3615, 3617, 3618, 3706, 3709, 3711
030114	Helsfyr-Sinsen	2101, 2103-2109, 3616, 4201-4206, 4208, 4210, 4302-4306
030115	Hellerud	3701-3705, 3707, 3708, 3710, 3712-3721, 4207
030116	Furuset	3801-3815, 3816-3821, 3910-3913
030117	Stovner	3902-3904, 3906-3909, 3914, 3915, 3916-3923, 4008
030118	Romsås	3901, 3905, 4010, 4012, 4013
030119	Grorud	4001-4007, 4009, 4011, 4014-4018, 4114
030120	Bjerke	4101-4113, 4115, 4116, 4118-4122, 4209, 4301, 4307
030121	Grefsen-Kjelsås	4117, 4401-4410, 4412, 4413-4418
030122	Sogn	4411, 4501-4504, 4506-4509, 4511-4513, 4607, 4608, 4610
030123	Vinderen	4601-4604, 4609, 4611, 4701, 4702, 4704, 4705, 4904-4906, 4908, 5001-5004
030124	Røa	4801, 4802, 4901-4903, 4907, 4909, 4910-4912, 5005-5007, 5008, 5201-5205, 5209
030125	Ullern	4703, 4706, 4803-4806, 5206-5208, 5210, 5301-5303, 5401-5404, 5405, 5406, 5501, 5502, 5503, 5504
030126	Sentrum	0101-0105, 0201, 0205, 0211, 0304-0307, 0309, 0310, 0401
030127	Marka	5101-5103, 5801-5805, 5901, 5902, 6001-6007

¹ Arbeidet med revisjon av grunnkrets- og kvartalsinndelingen i Oslo (i bydelene 14-25) ble avsluttet pr. 22.05.97. Det er i alt 558 grunnkretser, noe som innebærer en økning på 60 grunnkretser siden 1.1.96.

² Grunnkretser som kom til etter 1.1.96 er kursivert.

Bergen¹

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1201 +)
120101	Sentrum	0101-0117, 0119-0147, 0501-0515
120102	Løvstakken	0201-0229, 0303, 0308, 0309, 1702-1705
120103	Landås	0301, 0302, 0304-0307, 0310-0325, 0401-0418, 0422
120104	Sandviken	0118, 0601-0637
120105	Eidsvåg / Salhus	0701-0709, 0801-0813
120106	Åsane	0901-0928
120107	Arna	1001-1005, 1101-1109, 1201-1205
120108	Fana	0419-0421, 1301-1317, 1401-1404, 1501-1506
120109	Ytrebygda	1602-1618
120110	Fyllingsdalen	1601, 1706, 1801-1827
120111	Loddefjord	1901-1925
120112	Laksevåg	2001-2014

Trondheim

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1601 +)
160101	Sentrum	1201-1213, 1301-1324, 1401-1421, 1501-1518, 1601-1614, 2101-2116
160102	Strinda	2201-2217, 2301-2311, 3101-3118, 3201-3218, 4401-4405
160103	Nardo	4101-4113, 4201-4218, 4301-4310, 4406-4409
160104	Byåsen	1101-1117, 5101-5119, 5201-5223, 5301-5309
160105	Saupstad	6103, 7101-7105, 7301
160106	Heimdal	6101, 6102, 7302-7314, 7401-7408, 8101-8111

Stavanger

Kode	Bydelsnavn	Grunnkretsnr. (1103 +)
110301	Hundvåg	0101, 0102, 0104, 0105, 1102, 1205-1211, 1214-1226
110302	Tasta	0910, 1101, 2603, 2605-2610, 2703, 2705, 2708-2712, 2714-2727
110303	Eiganes	0510, 0601-0604, 0606-0608, 0611, 0612, 0614, 0616, 0801-0807, 0901, 0905-0907, 0909, 0911-0916, 1906, 2101, 2102, 2104, 2105, 2208
110304	Madla	2007, 2009, 2011, 2202-2207, 2302, 2304-2310, 2401-2404, 2504-2506, 2508-2515
110305	Storhaug	0201-0203, 0205-0207, 0302-0305, 0401, 0402, 0405-0409, 0501-0507, 0509, 0511, 0512, 1104-1106
110306	Hillevåg	0613, 0615, 0701, 0702, 0704-0712, 1806, 1807, 1809, 1810, 1813, 1815, 1902-1905, 1907, 2001, 2004, 2005, 2008, 2010, 2012
110307	Hinna	1701, 1712-1719, 1722-1731, 1733-1744, 1802, 1803, 1811, 1816

¹ Bydelsgrensene for Bergen ble endret i 1988. I den gamle inndelingen indikerte de to første siffer i grunnkretsnummeret bydelen som grunnkretsen tilhørte. Det var da i alt 20 bydeler.

• **Politidistrikt**

Kode	Navn	Kommuner som inngår i politidistriktet
01	Oslo	0301
02	Halden	0101, 0118, 0119, 0121
03	Sarpsborg	0105, 0122, 0124, 0125, 0128
04	Fredrikstad	0106, 0111
05	Moss	0104, 0123, 0127, 0135, 0136, 0137, 0138
06	Follo	0211, 0213, 0214, 0215, 0216, 0217
07	Romerike	0221, 0226, 0227, 0228, 0229, 0230, 0231, 0233, 0234, 0235, 0236, 0237, 0238, 0239
08	Kongsvinger	0402, 0418, 0419, 0420, 0423, 0425, 0426
09	Hamar	0403, 0412, 0415, 0417
10	Østerdal	0427, 0428, 0429, 0430, 0432, 0434, 0436, 0437, 0438, 0439, 0441
11	Gudbrandsdal	0501, 0511, 0512, 0513, 0514, 0515, 0516, 0517, 0519, 0520, 0521, 0522
12	Vestoppland	0502, 0528, 0529, 0532, 0533, 0534, 0536, 0538, 0540, 0541, 0542, 0543, 0544, 0545
13	Ringerike	0605, 0612, 0615, 0616, 0617, 0618, 0619, 0620, 0621, 0622, 0623
14	Asker og Bærum	0219, 0220
15	Drammen	0602, 0625, 0626, 0627, 0628
16	Kongsberg	0604, 0624, 0631, 0632, 0633
17	Nord-Jarlsberg	0701, 0702, 0711, 0713, 0714, 0716, 0718
18	Tønsberg	0704, 0720, 0722, 0723
19	Sandefjord	0706, 0719
20	Larvik	0709, 0728
21	Skien	0806, 0811, 0819
22	Telemark	0805, 0814, 0829, 0830, 0831
23	Notodden	0807, 0821, 0822, 0827, 0828
24	Rjukan	0826, 0833, 0834
25	Kragerø	0815, 0817
26	Arendal	0901, 0904, 0906, 0911, 0912, 0914, 0919, 0926, 0928, 0929
27	Kristiansand	0935, 0937, 0938, 0940, 0941, 1001, 1014, 1017, 1018
28	Vest-Agder	1002, 1003, 1004, 1021, 1026, 1027, 1029, 1032, 1034, 1037, 1046
29	Rogaland	1101, 1102, 1111, 1112, 1114, 1119, 1120, 1121, 1122
30	Rana	1828, 1832, 1833, 1834, 1835
31	Stavanger	1103, 1124, 1127, 1129, 1130, 1133, 1141, 1142, 1144
32	Haugesund	1106, 1134, 1135, 1145, 1146, 1149, 1151, 1154
33	Hardanger	1227, 1228, 1231, 1232, 1233, 1234, 1238
34	Hordaland	1211, 1214, 1216, 1219, 1221, 1222, 1223, 1224, 1235, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1251, 1252, 1253, 1256, 1259, 1260, 1263, 1264, 1265, 1266
35	Bergen	1201
36	Sogn	1411, 1412, 1413, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1424, 1426
37	Fjordane	1401, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1438, 1439, 1441, 1443, 1444, 1445, 1449
38	Sunnmøre	1504, 1511, 1514, 1515, 1516, 1517, 1519, 1520, 1523, 1524, 1525, 1526, 1528, 1529, 1531, 1532, 1534
39	Romsdal	1502, 1535, 1539, 1543, 1545, 1546, 1547, 1548
40	Nordmøre	1503, 1551, 1554, 1556, 1557, 1560, 1563, 1566, 1567, 1569, 1571, 1572, 1573
41	Uttrøndelag	1612, 1613, 1617, 1620, 1621, 1622, 1624, 1627, 1630, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1638, 1640, 1644, 1648, 1653, 1657, 1663, 1664, 1665
42	Trondheim	1601, 1662
43	Inntrøndelag	1702, 1711, 1714, 1717, 1718, 1719, 1721, 1723, 1724, 1725, 1729, 1736
44	Namdal	1703, 1738, 1739, 1740, 1742, 1743, 1744, 1748, 1749, 1750, 1751, 1755
45	Helgeland	1811, 1812, 1813, 1815, 1816, 1818, 1820, 1822, 1824, 1825, 1826, 1827
46	Bodø	1804, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1845, 1848
47	Narvik	1805, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854
48	Lofoten og Vesterålen	1856, 1857, 1859, 1860, 1865, 1866, 1867, 1868, 1870, 1871, 1874
49	Senja	1901, 1911, 1913, 1915, 1917, 1919, 1920, 1923, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929
50	Troms	1902, 1922, 1924, 1931, 1933, 1936, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943
51	Vest-Finnmark	2004, 2011, 2012, 2014, 2015, 2017, 2018, 2019, 2020
52	Vardø	2002, 2023, 2024, 2028
53	Vadsø	2003, 2021, 2022, 2025, 2027
54	Sør-Varanger	2030
55	Svalbard	

- **Jaktområde**

Kode	Villreinområde	Kommuner som inngår i jaktområdet
11	Setesdal Ryfylke	0834, 0938, 0940, 0941, 1026, 1034, 1037, 1046, 1122, 1129, 1133, 1134, 1228
12	Skaudalen Etnefjell	1134, 1135, 1154, 1228
13	Setesdal Austhei	0831, 0833, 0834, 0929,0938, 0940, 0941
21	Hardangervidda	0620, 0632, 0633, 0826, 0834, 1228, 1231, 1232, 1233,1421
22	Blefjell	0604, 0631, 0632, 0807,0826
23	Nordfjella (Hallingskarvet)	0618, 0619, 0620, 1421, 1422
24	Oksenhalvøya	1231, 1233, 1234
25	Fjellheimen	1235,1251, 1252, 1266, 1411, 1416, 1417, 1419, 1421
26	Brattfjell-Vindeggen	0826, 0827, 0828, 0834
32	Vest-Jotunheimen	1424, 1426
34	Ottadalen Sør	0513, 1426, 1449
35	Ottadalen Nord	0511, 0512, 0513, 0514, 0515, 1524, 1525, 1539
36	Førdefjella	1431, 1432, 1433, 1445
37	Sunnfjord	1428, 1429, 1430, 1431, 1432
38	Svartebotnen	1445, 1449
41	Snøhetta	0511, 0512, 1539, 1543, 1563, 1634
42	Rondane Nord	0439, 0511, 0517
43	Rondane Sør	0403, 0412, 0429, 0430, 0516, 0517, 0519, 0520, 0521
44	Sølnkletten	0430, 0432, 0438, 0439
45	Forelhogna	0436, 0441, 1635, 1644, 1648
46	Knutshø	0437, 0438, 0439, 1634, 1635
47	Norefjell-Reinsjøfjell	0615, 0616, 0621, 0622, 0633
48	Våmyr-Roan	0829, 0830, 0831
51	Tolga Østfjell	0436

• **Distriktpolitiske virkeområder og arbeidsgiveravgiftsoner**

Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde	Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde
0101 Halden	1	5	0511 Dovre	2	2
0104 Moss	1	5	0512 Lesja	2	2
0105 Sarpsborg	1	5	0513 Skjåk	2	2
0106 Fredrikstad	1	5	0514 Lom	2	2
0111 Hvaler	1	5	0515 Vågå	2	2
0118 Aremark	1	3	0516 Nord-Fron	2	3
0119 Marker	1	3	0517 Sel	2	2
0121 Rømskog	1	3	0519 Sør-Fron	2	3
0122 Trøgstad	1	5	0520 Ringebu	2	3
0123 Spydeberg	1	5	0521 Øyer	1	4
0124 Askim	1	5	0522 Gausdal	2	3
0125 Eidsberg	1	5	0528 Østre Toten	1	5
0127 Skiptvet	1	5	0529 Vestre Toten	1	5
0128 Rakkestad	1	5	0532 Jevnaker	1	5
0135 Råde	1	5	0533 Lunner	1	5
0136 Rygge	1	5	0534 Gran	1	5
0137 Våler	1	5	0536 Søndre Land	2	3
0138 Hobøl	1	5	0538 Nordre Land	2	3
0211 Vestby	1	5	0540 Sør-Aurdal	2	3
0213 Ski	1	5	0541 Etnedal	2	3
0214 Ås	1	5	0542 Nord-Aurdal	2	3
0215 Frogn	1	5	0543 Vestre Slidre	2	3
0216 Nesodden	1	5	0544 Øystre Slidre	2	3
0217 Oppegård	1	5	0545 Vang	2	3
0219 Bærum	1	5	0602 Drammen	1	5
0220 Asker	1	5	0604 Kongsberg	1	5
0221 Aurskog-Høland	1	5	0605 Ringerike	1	5
0226 Sørurum	1	5	0612 Hole	1	5
0227 Fet	1	5	0615 Flå	2	3
0228 Rælingen	1	5	0616 Nes	2	3
0229 Enebakk	1	5	0617 Gol	2	3
0230 Lørenskog	1	5	0618 Hemsedal	2	3
0231 Skedsmo	1	5	0619 Ål	2	3
0233 Nittedal	1	5	0620 Hol	2	3
0234 Gjerdrum	1	5	0621 Sigdal	1	3
0235 Ullensaker	1	5	0622 Krødsherad	1	4
0236 Nes	1	5	0623 Modum	1	5
0237 Eidsvoll	1	5	0624 Øvre Eiker	1	5
0238 Nannestad	1	5	0625 Nedre Eiker	1	5
0239 Hurdal	1	5	0626 Lier	1	5
0301 Oslo	1	5	0627 Røyken	1	5
0402 Kongsvinger	1	3	0628 Hurum	1	5
0403 Hamar	1	5	0631 Flesberg	1	4
0412 Ringsaker	1	5	0632 Rollag	2	3
0415 Løten	1	5	0633 Nore og Uvdal	2	3
0417 Stange	1	5	0701 Borre	1	5
0418 Nord-Odal	2	5	0702 Holmestrand	1	5
0419 Sør-Odal	1	5	0704 Tønsberg	1	5
0420 Eidskog	2	3	0706 Sandefjord	1	5
0423 Grue	2	3	0709 Larvik	1	5
0425 Åsnes	2	3	0711 Svelvik	1	5
0426 Våler	2	3	0713 Sande	1	5
0427 Elverum	1	5	0714 Hof	1	5
0428 Trysil	2	2	0716 Våle	1	5
0429 Åmot	2	2	0718 Ramnes	1	5
0430 Stor-Elvdal	2	2	0719 Andebu	1	5
0432 Rendalen	2	2	0720 Stokke	1	5
0434 Engerdal	2	2	0722 Nøtterøy	1	5
0436 Tolga	2	2	0723 Tjøme	1	5
0437 Tynset	2	2	0728 Lardal	1	5
0438 Alvdal	2	2	0805 Porsgrunn	1	5
0439 Folldal	2	2	0806 Skien	1	5
0441 Os	2	2	0807 Notodden	2	3
0501 Lillehammer	1	5	0811 Siljan	1	5
0502 Gjøvik	1	5	0814 Bamble	1	5

Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde	Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde
0815 Kragerø	1	4	1201 Bergen	1	5
0817 Drangedal	2	3	1211 Etne	2	3
0819 Nome	2	3	1214 Ølen	2	4
0821 Bø	1	3	1216 Sveio	1	5
0822 Sauherad	1	3	1219 Bømlo	2	4
0826 Tinn	2	2	1221 Stord	1	5
0827 Hjartdal	2	3	1222 Fitjar	1	4
0828 Seljord	2	2	1223 Tysnes	2	4
0829 Kviteseid	2	2	1224 Kvinnherad	2	4
0830 Nissedal	2	2	1227 Jondal	2	3
0831 Fyresdal	2	2	1228 Odda	2	3
0833 Tokke	2	2	1231 Ullensvang	2	3
0834 Vinje	2	2	1232 Eidfjord	2	3
0901 Risør	1	4	1233 Ulvik	2	3
0904 Grimstad	1	5	1234 Granvin	2	3
0906 Arendal	1	5	1235 Voss	1	3
0911 Gjerstad	2	3	1238 Kvam	2	3
0912 Vegårshei	2	3	1241 Fusa	2	4
0914 Tvedestrand	1	4	1242 Samnanger	2	4
0919 Froland	1	4	1243 Os	1	5
0926 Lillesand	1	5	1244 Austevoll	2	4
0928 Birkenes	1	5	1245 Sund	1	5
0929 Åmli	2	2	1246 Fjell	1	5
0935 Iveland	2	4	1247 Askøy	1	5
0937 Evje og Hornnes	2	4	1251 Vaksdal	2	4
0938 Bygland	2	3	1252 Modalen	2	3
0940 Valle	2	3	1253 Osterøy	2	5
0941 Bykle	2	3	1256 Meland	2	5
1001 Kristiansand	1	5	1259 Øygarden	1	5
1002 Mandal	1	5	1260 Radøy	2	5
1003 Farsund	1	4	1263 Lindås	2	5
1004 Flekkefjord	1	4	1264 Austrheim	2	5
1014 Vennesla	1	5	1265 Fedje	2	3
1017 Songdalen	1	5	1266 Masfjorden	2	3
1018 Søgne	1	5	1401 Flora	2	3
1021 Marnardal	1	4	1411 Gulen	2	3
1026 Åseral	2	3	1412 Solund	2	3
1027 Audnedal	2	3	1413 Hyllestad	2	3
1029 Lindesnes	1	4	1416 Høyanger	2	3
1032 Lyngdal	1	4	1417 Vik	2	3
1034 Hægebostad	2	3	1418 Balestrand	2	3
1037 Kvinesdal	1	4	1419 Leikanger	2	3
1046 Sirdal	2	3	1420 Sogndal	2	3
1101 Eigersund	1	5	1421 Aurland	2	3
1102 Sandnes	1	5	1422 Lærdal	2	3
1103 Stavanger	1	5	1424 Årdal	2	3
1106 Haugesund	1	5	1426 Luster	2	3
1111 Sokndal	1	4	1428 Askvoll	2	3
1112 Lund	1	4	1429 Fjaler	2	3
1114 Bjerkreim	1	5	1430 Gaular	2	3
1119 Hå	1	5	1431 Jølster	2	3
1120 Klepp	1	5	1432 Førde	2	3
1121 Time	1	5	1433 Naustdal	2	3
1122 Gjesdal	1	5	1438 Bremanger	2	3
1124 Sola	1	5	1439 Vågsøy	2	3
1127 Randaberg	1	5	1441 Selje	2	3
1129 Forsand	2	5	1443 Eid	2	3
1130 Strand	1	5	1444 Hornindal	2	3
1133 Hjelmeland	2	3	1445 Gloppen	2	3
1134 Suldal	2	3	1449 Stryn	2	3
1135 Sauda	2	3	1502 Molde	1	5
1141 Finnøy	2	4	1503 Kristiansund	1	3
1142 Rennesøy	1	5	1504 Ålesund	1	5
1144 Kvitsøy	2	3	1511 Vanylven	2	3
1145 Bokn	2	5	1514 Sande	2	3
1146 Tysvær	1	5	1515 Herøy	2	4
1149 Karmøy	1	5	1516 Ulstein	1	4
1151 Utsira	2	2	1517 Hareid	1	4
1154 Vindafjord	2	4	1519 Volda	2	4

Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde	Kommune	Arbeidsgiver-avg.sone	Distr.politisk virkeområde
1520 Ørsta	2	4	1740 Namsskogan	4	2
1523 Ørskog	1	5	1742 Grong	4	2
1524 Norddal	2	3	1743 Høylandet	4	2
1525 Stranda	2	3	1744 Overhalla	4	2
1526 Stordal	2	3	1748 Fosnes	4	2
1528 Sykkylven	1	4	1749 Flatanger	4	2
1529 Skodje	1	5	1750 Vikna	4	2
1531 Sula	1	5	1751 Nærøy	4	2
1532 Giske	1	5	1755 Leka	4	2
1534 Haram	2	4	1804 Bodø	4	3
1535 Vestnes	1	4	1805 Narvik	4	2
1539 Rauma	2	3	1811 Bindal	4	2
1543 Nesset	2	3	1812 Sømna	4	2
1545 Midsund	2	3	1813 Brønnøy	4	2
1546 Sandøy	2	3	1815 Vega	4	2
1547 Aukra	2	4	1816 Vevelstad	4	2
1548 Fræna	1	4	1818 Herøy	4	2
1551 Eide	2	3	1820 Alstahaug	4	2
1554 Averøy	1	3	1822 Leirfjord	4	2
1556 Frei	1	3	1824 Vefsn	4	2
1557 Gjemnes	2	3	1825 Grane	4	2
1560 Tingvoll	2	3	1826 Hattfjell	4	2
1563 Sunndal	2	3	1827 Dønna	4	2
1566 Surnadal	2	2	1828 Nesna	4	2
1567 Rindal	2	2	1832 Hemnes	4	2
1569 Aure	2	2	1833 Rana	4	2
1571 Halså	2	2	1834 Lurøy	4	2
1572 Tustna	2	2	1835 Træna	4	2
1573 Smøla	3	2	1836 Rødøy	4	2
1601 Trondheim	1	5	1837 Meløy	4	2
1612 Hemne	2	2	1838 Gildeskål	4	2
1613 Snillfjord	2	2	1839 Beiarn	4	2
1617 Hitra	3	2	1840 Saltdal	4	2
1620 Frøya	3	2	1841 Fauske	4	2
1621 Ørland	2	3	1842 Skjerstad	4	2
1622 Agdenes	2	2	1845 Sørfold	4	2
1624 Rissa	2	3	1848 Steigen	4	2
1627 Bjugn	2	2	1849 Hamarøy	4	2
1630 Åfjord	3	2	1850 Tysfjord	4	2
1632 Roan	3	2	1851 Lødingen	4	2
1633 Osen	3	2	1852 Tjeldsund	4	2
1634 Oppdal	2	2	1853 Evenes	4	2
1635 Rennebu	2	2	1854 Ballangen	4	2
1636 Meldal	2	2	1856 Røst	4	2
1638 Orkdal	1	4	1857 Værøy	4	2
1640 Røros	2	2	1859 Flakstad	4	2
1644 Holtålen	2	2	1860 Vestvågøy	4	2
1648 Midtre Gauldal	2	3	1865 Vågan	4	2
1653 Melhus	1	5	1866 Hadsel	4	2
1657 Skaun	1	5	1867 Bø	4	2
1662 Klæbu	1	5	1868 Øksnes	4	2
1663 Malvik	1	5	1870 Sortland	4	2
1664 Selbu	2	3	1871 Andøy	4	2
1665 Tydal	2	2	1874 Moskenes	4	2
1702 Steinkjer	1	3	1901 Harstad	4	2
1703 Namsos	4	2	1902 Tromsø	4	3
1711 Meråker	2	2	1911 Kvæfjord	4	2
1714 Stjørdal	1	5	1913 Skånland	4	2
1717 Frosta	2	4	1915 Bjarkøy	4	2
1718 Leksvik	2	3	1917 Ibestad	4	2
1719 Levanger	1	4	1919 Gratangen	4	2
1721 Verdal	1	3	1920 Lavangen	4	2
1723 Mosvik	2	2	1922 Bardu	4	2
1724 Verran	2	2	1923 Salangen	4	2
1725 Namdalseid	4	2	1924 Målselv	4	2
1729 Inderøy	1	3	1925 Sørreisa	4	2
1736 Snåsa	2	2	1926 Dyrøy	4	2
1738 Lierne	4	2	1927 Tranøy	4	2
1739 Røyrvik	4	2	1928 Torsken	4	2

Kommune	Arbeidsgiver- avg.sone	Distr.politisk virkeområde
1929 Berg	4	2
1931 Lenvik	4	2
1933 Balsfjord	4	2
1936 Karlsøy	5	2
1938 Lyngen	5	2
1939 Storfjord	5	2
1940 Gaivuotna - Kåfjord	5	1
1941 Skjervøy	5	1
1942 Nordreisa	5	1
1943 Kvænanen	5	1
2002 Vardø	5	1
2003 Vadsø	5	1
2004 Hammerfest	5	1
2011 Guovdageaidnu - Kautokeino	5	1
2012 Alta	5	1
2014 Loppa	5	1
2015 Hasvik	5	1
2017 Kvalsund	5	1
2018 Måsøy	5	1
2019 Nordkapp	5	1
2020 Porsanger	5	1
2021 Kárásjohka - Karásjok	5	1
2022 Lebesby	5	1
2023 Gamvik	5	1
2024 Berlevåg	5	1
2025 Deatnu - Tana	5	1
2027 Unjárga - Nesseby	5	1
2028 Båtsfjord	5	1
2030 Sør-Varanger	5	1

- **Fangstområde**

00 Vestfjorden (Lofoten)	64 Baffin Island
01 Kaninbanken	65 Disko
02 Murmanskysten	66 Hellefiskbanken
03 Aust-Finnmark	67 Bananbanken
04 Vest-Finnmark	68 Fyllas Bank
05 Røstbanken til Malangsgrunnen	69 Fredrikshaab Banken
06 Helgelandsbanken	70 Reykjanesryggen
07 Storegga - Frøyabanken	71 Azorerplatået
08 Eigersundbanken	72 Vesteuropiske Basseng
09 Skagerrak	73 Biscayabukta
10 Skolpenbanken	74 Iberiske Basseng
11 Gåsebanken	75 Kap Farvel
12 Nordkappbanken	76 Labrador Nord
13 Thor Iversens Bank	77 Labrador Sør
14 Britvinfeltet	78 Hamilton Bank
15 Sentralbanken	79 Ritu-bank
16 Admiralityfeltet	80 Nordlege Grand Bank
17 Nordaustområdet	81 Flemish Cap
18 Nord av Novaja Semlja	82 Søraustlege Grand Bank
19 Øst av Novaja Semlja	83 Sørvestlege Grand Bank
20 Bjørnøya	84 St. Pierre
21 Vest-Spitsbergen	85 Cape Ray
22 Storfjord/Hinlopenstredet	86 Newfoundland vest
23 Hopen	87 Anticosti
24 Storbanken	88 Prince Edward
25 Nordv.-Spitsbergen	89 Nord-Sidney
26 Grønlandshavet	90 Banquerau
27 Sørvest av Spitsbergen	91 Sable Island
28 Vikingbanken	92 Fundy-bukta
29 Østersjøen	93 Maine-gulven
30 Sørlege Norskehav	94 Vest av Chesapeake-bukta
31 Aust av Færøyane	95 Nord for Bermuda
33 Sørøstlege Atlanterhav	96 Østlege sentrale Atlanterhav (Vest-Afrika)
34 Sentrale Norskehav	97 Sørvestlege Stillehav (Australia/New Zealand)
35 Sør for Jan Mayen	98 Sørvestlege Atlanterhav
36 Vestlege Norskehav	
37 Austlege Norskehav	
38 Nordvestlege Norskehav	
39 Vest av Tromsøflaket	
40 Sørlege Nordsjø	
41 Sentrale Nordsjø	
42 Shetland	
43 Vest av Skottland (Hebridane)	
44 Irskesjøen	
45 Bristolkanalen	
46 Utanfor Cornwall	
47 Rockall	
48 Vest av Irland	
49 Sørvest av Irland	
50 Sørvestlege Norskehav	
51 Søraust av Island	
52 Sørvest av Island	
53 Nordvest av Island	
54 Nord av Horn (Island)	
55 Nord av Island	
56 Nordaust av Island	
57 Vest av Færøyane	
58 Færøybanken	
59 Aust av Island	
60 Skjoldungen	
61 Danmarkstredet	
62 Gammelock	
63 Aust for Dronning Louise Land	

• **Kodeliste for land brukt i personstatistikken**

Land-kode	Land/territorium	Land-kode	Land/territorium	Land-kode	Land/territorium
000	Norge	209	St. Helena	389	Zambia
101	Danmark	216	Burundi	393	Burkina Faso
102	Grønland	220	Komorene	406	Armenia
103	Finland	229	Benin	407	Aserbajdsjan
104	Færøyene	235	Ekvatorial-Guinea	409	Bahrain
105	Island	239	Elfenbeinskysten	410	Bangladesh
106	Sverige	241	Eritrea	412	Bhutan
111	Albania	246	Etiopia	416	Brunei
112	Belgia	249	Egypt	420	Myanmar
113	Bulgaria	250	Djibouti	424	Sri Lanka
114	Andorra	254	Gabon	426	De forente arabiske emirater
115	Estland	256	Gambia	428	Filippinene
117	Frankrike	260	Ghana	430	Georgia
118	Gibraltar	264	Guinea	432	Taiwan
119	Hellas	266	Guinea-Bissau	436	Hongkong
120	Hviterussland	270	Kamerun	444	India
121	Irland	273	Kapp Verde	448	Indonesia
122	Kroatia	276	Kenya	452	Irak
123	Italia	278	Kongo	456	Iran
124	Latvia	279	Brazzaville Kongo (tidl. Zaire)	460	Israel
125	Jugoslavia	281	Lesotho	464	Japan
126	Malta	283	Liberia	476	Jordan
127	Nederland	286	Libya	478	Kambodsja
128	Liechtenstein	289	Madagaskar	480	Kasakhstan
129	Luxembourg	296	Malawi	484	Kina
130	Monaco	299	Mali	488	Nord-Korea
131	Polen	303	Marokko	492	Sør-Korea
132	Portugal	304	Vest-Sahara	496	Kuwait
133	Romania	306	Mauritania	500	Kypros
134	San Marino	307	Mauritius	502	Kirgisistan
135	Sovjetunionen (utgått)	308	Namibia	504	Laos
136	Litauen	309	Niger	508	Libanon
137	Spania	313	Nigeria	510	Macao
138	Moldova	319	Mosambik	512	Malaysia
139	Storbritannia	322	Mayotte	513	Maldivene
140	Russland	323	Reunion	516	Mongolia
141	Sveits	326	Zimbabwe	520	Oman
142	Tsjekkoslovakia (utgått)	329	Rwanda	528	Nepal
143	Tyrkia	333	São Tomé og Príncipe	534	Pakistan
144	Tyskland	336	Senegal	537	Øst-Timor
146	Slovenia	337	Den sentralafrikanske republikk	540	Qatar
148	Ukraina	338	Seychellene	544	Saudi-Arabia
151	DDR (utgått)	339	Sierra Leone	546	Sikkim (utgått)
152	Ungarn	346	Somalia	548	Singapore
153	Østerrike	349	Spanske områder i Afrika	550	Tadsjikistan
154	Vatikanstaten	356	Sudan	552	Turkmenistan
155	Bosnia-Hercegovina	357	Swaziland	554	Usbekistan
156	Makedonia	359	Sør-Afrika	556	Sør-Jemen (utgått)
157	Slovakia	369	Tanzania	564	Syria
158	Tsjekkia	373	Tsjad	568	Thailand
203	Algerie	376	Togo	575	Vietnam
204	Angola	379	Tunisia	576	Sør-Vietnam (utgått)
205	Botswana	386	Uganda	578	Jemen

Land-kode	Land/territorium	Land-kode	Land/territorium
603	Antigua og Barbuda	807	Christmasøya
604	Belize	808	Kokosøyene
605	Bahamas	809	Cookøyene
606	Bermuda	812	Vanuatu
608	Jomfruøyene (br.)	813	Tonga
612	Canada	814	Fransk Polynesia
613	Caymanøyene	815	Kiribati
616	Costa Rica	816	Tuvalu
620	Cuba	817	Guam
622	Dominica	818	Nauru
624	Den dominikanske republikk	819	Midwayøyene
628	Franske Antiller (utgått)	820	New Zealand
629	Grenada	821	Niue
631	Guadeloupe	822	Norfolkøya
632	Guatemala	823	Ny-Guineaterritoriet
636	Haiti	826	Mikronesiaføderasjonen
644	Honduras	827	Papua Ny-Guinea
648	Jamaica	828	Pitcairn
650	Martinique	829	Tokelau
652	Mexico	830	Vest-Samoa
654	Montserrat	831	Wakeøya
656	De nederlandske antillene	832	Wallis- og Futunøyene
657	Aruba	833	Ny-Caledonia
660	Anguilla	835	Marshalløyene
664	Nicaragua	839	Palau
668	Panama	980	Statsløs
669	Panamakanalsonen (utgått)	990	Uoppgitt
672	El Salvador		
676	Saint-Pierre-et-Miquelon		
677	St. Kitts og Nevis		
678	St. Lucia		
679	St. Vincent og Grenadinene		
680	Trinidad og Tobago		
681	Turks- og Caicosøyene		
684	USA		
685	Puerto Rico		
705	Argentina		
710	Bolivia		
715	Brasil		
720	Guyana		
725	Chile		
730	Colombia		
735	Ecuador		
740	Falklandsøyene		
745	Fransk Guyana		
755	Paraguay		
760	Peru		
765	Surinam		
770	Uruguay		
775	Venezuela		
802	Amerikansk Samoa		
805	Australia		

